

Інтегрований звіт 2016

фінансові та нефінансові результати

Зміст

Вступне слово голови наглядових рад ДТЕК, генерального директора АТ «СКМ» Олега Попова	2
Вступне слово генерального директора ДТЕК Максима Тімченка	4
Про Групу ДТЕК	8
Про Групу ДТЕК	10
Ключові виробничі та фінансові показники за 2016 рік	12
Основні здобутки й події 2016 року	20
Місія, бачення, цінності	24
Стратегія розвитку Групи ДТЕК до 2030 року	25
Топ-менеджмент Групи ДТЕК	30
Огляди макроекономіки та галузей	34
Макроекономічні показники України у 2016 році	36
Ринок вугілля	42
Ринок електроенергії	50
Ринок природного газу	64
Результати діяльності	72
Виробнича діяльність	74
Інвестиційні проекти	92
Аналіз фінансових результатів	100
Корпоративне управління	104
Структура корпоративного управління	106
Наглядові ради операційних компаній	108
Дивідендна політика	113
Сталий розвиток	114
Сталий розвиток	116
Суспільство	126
Працівники	134
Охорона праці, промислова безпека та охорона здоров'я	138
Охорона довкілля	148
Стала енергетика	156

Вступне слово

Олег Попов

Голова наглядових рад DTEK ENERGY B.V., DTEK OIL&GAS B.V.,
DTEK RENEWABLES B.V., генеральний директор АТ «СКМ»

Шановні колеги та партнери!

Пропоную Вашій увазі річний звіт Групи ДТЕК за 2016 рік.

Сьогодні ми працюємо в умовах стрімкої зміни зовнішнього середовища та постійних викликів. Але навіть у таких умовах не можна зупинятися, необхідно продовжувати розвиток. І нам, й Україні важливо нарощувати інвестиції в енергетичному секторі. Тільки сучасна й ефективна галузь забезпечить енергонезалежність країни. Проекти Групи ДТЕК приносять в Україну технологічні новації й новий досвід. Компанія, як і раніше, — лідер змін, що спрямовані на забезпечення українців світлом і теплом.

У звітному, 2016-му році Група реалізувала цілу низку значущих проектів для того, щоб в Україні було українське вугілля, українська електроенергія й український газ. Компанія наростила інвестиції на 40%, вклавши в розвиток своїх підприємств понад 7 млрд грн.

У сфері видобутку вугілля відкрито нове шахтне поле завдяки проходженню найбільшого геологічного порушення — Богдановського скиду. Досвід успішного проходження таких великих тектонічних порушень унікальний для світової практики.

У сфері видобутку газу — успішно пробурено нові свердловини, кожна з яких заглибки понад 5 тисяч метрів. Збільшення видобутку газу в Україні пов'язане саме з освоєнням великих глибин, і ДТЕК, реалізуючи такі проекти, ще раз довів свій професіоналізм.

ДТЕК — це також компанія, яка системно реалізує програми сталого розвитку, що стали ще актуальнішими в умовах кризи. Головна мета проектів соціального партнерства — підвищення якості життя людей у містах і селищах, де працюють підприємства компанії, через розвиток місцевих громад. У цьому, на нашу думку, і полягає суть відповідального бізнесу.

Окремо хочу привітати команду компанії та інвесторів із завершенням реструктуризації кредитного портфеля ДТЕК Енерго. Висловлюю вдячність нашим партнерам за розуміння й підтримку впродовж усього процесу, а команді компанії — за високий професіоналізм! Досягнуті умови реструктуризації дали змогу збалансувати фінансові можливості з обслуговування позик, а це означає, що ДТЕК може рухатися далі в розвитку своїх виробничих підприємств.

За останні роки ми навчилися працювати в складних обставинах, досягати високих результатів, зберігаючи, попри все, оптимізм, віру в завтрашній день і у свої сили. Найголовніше — ми стали справжньою командою одностудців. Саме тому я хочу подякувати кожному працівнику Групи ДТЕК за професіоналізм, лояльність і силу духу. Перекоаний, що попереду в нас — нові проекти, які зроблять свій внесок у енергетичну незалежність України!

Максим Тімченко

Генеральний директор ДТЕК

Шановні колеги та партнери!

Презентуючи вашій увазі результати роботи Групи ДТЕК у 2016 році, хочу висловити подяку колективам підприємств за злагоджену роботу в таких складних умовах, а партнерам — за дієву підтримку та довіру. Ми починаємо новий етап розвитку компанії, й успішне завершення реструктуризації кредитного портфеля дає змогу рухатися далі в розвитку підприємств.

Ми почали реалізацію другого етапу довгострокової корпоративної стратегії розвитку до 2030 року. Я хотів би розповісти про те, які ми ставимо перед собою цілі та які проекти плануємо реалізувати в кожному напрямі.

Енергетика

Структура виробництва та споживання електроенергії зазнає радикальних змін у світі, Україна не може залишатися осторонь. Ми бачимо, що багато країн прагнуть повністю перейти на електроенергію з відновлюваних джерел. Ця тенденція в майбутньому буде лише посилюватися, наприклад, довгострокова мета ЄС — збільшити частку зеленої енергетики в загальному енергобалансі до 50% до 2030 року.

ДТЕК завжди відкритий для інновацій і нових напрямів бізнесу. Компанія активно диверсифікує свій портфель активів. Це створює сталу платформу для довгострокового розвитку.

Наш портфель проєктів у відновлюваній енергетиці сьогодні досяг 1,4 ГВт. Ми плануємо й надалі розвивати вітроенергетику — побудувати Приморську ВЕС. Другий перспективний напрям, який вивчає компанія, — геліоенергетика. У 2017 році ми розпочнемо будівництво сонячної електростанції в Херсонській області. Цей пілотний проєкт надає відповіді на цілу низку запитань і сформує довгострокове бачення розвитку в цьому сегменті. Ми очікуємо, що до 2020 року компанія буде мати у своєму розпорядженні 1 ГВт встановленої потужності в зеленій енергетиці.

Водночас ми розуміємо, що в найближчій перспективі роль вугільної генерації залишатиметься значною. Сьогодні Україна з вугілля виробляє більш ніж 30% електроенергії. Це означає, що щорічно тепловим електростанціям необхідно приблизно 30 млн тонн вугілля, і водночас газові марки стають більш затребуваними. Ми переконані: навіть у таких складних умовах Україна здатна повністю забезпе-

чити себе енергетичним вугіллям. Компанія прийняла рішення збільшувати видобуток вугілля марки «Г», насамперед — завдяки розширенню інвестиційної програми ДТЕК Добропіллявугілля. На розвиток підприємства до 2020 року буде спрямовано понад 4 млрд грн, і це забезпечить видобуток 10 млн тонн вугілля упродовж 2018—2020 років.

Крім того, для забезпечення стабільної роботи енергосистеми України компанія буде й надалі здійснювати модернізацію теплових електростанцій. Реконструкція дає змогу продовжити термін служби енергоблоків як мінімум на 15 років, збільшити потужність і знизити викиди пилу до рівня європейських вимог.

У видобутку газу ДТЕК став лідером серед приватних компаній не лише за обсягами, а й за інтелектуальним потенціалом. Ми довели, що можемо ефективно бурити свердловини на великі глибини. За останні три роки компанія пробурила 13 свердловин завглибшки від 5,5 до 6,75 тисяч метрів. Кожен такий проєкт був ексклюзивним із управління, технологічних рішень, устаткування. Накопичений досвід дає змогу прогнозувати, що до 2020 року компанія вийде на річний обсяг видобутку в 3 млрд куб. метрів. Крім того, компанія готова застосовувати свій досвід і експертизу для управління проєктами інших компаній, чий нафтогазові ділянки характеризуються складними гірничо-геологічними умовами. Ми вважаємо за необхідне привнести свій досвід у розвиток цілої галузі, тому що стабільне на-рощування видобутку газу в Україні можливе лише за умови інтенсивного освоєння нових перспективних територій і глибин понад 5—6 тисяч метрів.

Клієнти

Останнім часом прогрес у реформуванні енергетичного сектора став більш помітним. Україна планує до 2020 року перейти до лібералізованого ринку. Перехід на нову модель означає посилення конкуренції та збільшення інвестицій у розвиток підприємств, а також створення ринку сервісних послуг. Реформа дає й гарантує право споживача на високі стандарти якості.

З моменту свого заснування компанія підтримувала створення повноцінного ринку електроенергії. Наші дистрибуційні підприємства стануть флагманом змін. Буде здійснено перехід на єдиний контакт-центр із цілодобовою підтримкою клієнтів. Це дасть змогу вести ефективні комунікації зі споживачами з усіх виниклих питань. Крім того, буде запроваджено єдину білінгову платформу, яка, з

одного боку, автоматизує цілу низку процесів і тим самим забезпечить скорочення операційних витрат, з іншого — буде просувати розвиток онлайн-сервісів, зокрема додатків для мобільних пристроїв, із широкими можливостями для клієнтів щодо керування особовими рахунками. Задля підвищення параметрів якості електроенергії ми будемо будувати нові підстанції та лінії електропередачі.

У 2017 році ми поновили роботу за проєктом з розвитку зарядної інфраструктури для електромобілів. Сьогодні цей напрям користується більшим попитом в Україні завдяки розвитку технологій, що підвищило доступність і зручність використання електромобілів. Компанія опрацьовує можливість будівництва в Києві інфраструктури швидких зарядних станцій, на яких час заряджання акумуляторів

не буде перевищувати 30 хвилин. Другий напрям цього проекту, який ми вивчаємо, — поступове переведення власного автопарку на електромобілі.

Ми хочемо на власному прикладі демонструвати можливості для змін. ДТЕК ЕСКО реалізує проекти з енергоефективності в промисловій та бюджетній сферах, житловому секторі. Наприклад, у 2016—2017 роках ми вже інвестували понад 10 млн грн у модернізацію підприємств Групи СКМ. Реалізація цих проектів забезпечить гарантовану

Суспільство

Компанія продовжить системне соціальне партнерство з регіонами, де працюють наші виробничі підприємства, щоб міста ставали більш комфортними для життя. Соціальне партнерство ми здійснюємо в п'яти ключових напрямках: енергоефективність у комунальному секторі, розвиток соціально значущої інфраструктури, охорона здоров'я, підвищення активності громад, розвиток бізнес-середовища. Зараз ми актуалізуємо обрані стратегії для того, аби вони точніше відповідали потребам і запитам кожного регіону.

Вже сьогодні ми можемо говорити про високий запит на проект компанії «Місто своїми руками». Цей проект спрямований на те, щоб допомогти актив-

економію не менш ніж 5 млн кВт•год на рік. З огляду на те, що в усіх проектах застосований механізм енергосервісу, повернення вкладених коштів буде забезпечено завдяки економії енергоресурсів і усуненню втрат. Сумарні інвестиції компанії в підвищення енергоефективності клієнтів до 2020 року сягнуть 455 млн грн: 125 млн грн буде спрямовано в промисловий сектор, 300 млн грн — на дитячі садки та школи, 30 млн грн — на житлові будинки.

ним містянам зробити життя навколо себе кращим. Вони подають заявки з описом проектів на конкурс міні-грантів, і громада разом із журі визначає найкращі з них — ті, які будуть реалізовані. 2016 року ми розширили географію проекту, у конкурсі взяли участь 38 населених пунктів. Цьогоріч ми не будемо обмежувати географію проекту, тепер у ньому можуть брати участь мешканці будь-яких населених пунктів України. У зв'язку з цим прийнято рішення дати проекту нову назву — «Громада своїми руками». Крім того, у 2017 році максимальну суму міні-гранту збільшено до 50 тис. грн, а на реалізацію великої ідеї компанія виділить грант на суму до 200 тис. грн.

Люди

Охорона праці та промислова безпека для нас завжди будуть пріоритетом №1. Головне завдання компанії на другому етапі довгострокової корпоративної стратегії розвитку — знизити коефіцієнт частоти виробничого травматизму до рівня нижче 0,75. Ми хочемо, щоб безпечна поведінка стала стійкою звичкою кожного працівника.

Ми також хочемо, щоб прагнення бути найкращим у своїй професії було частиною корпоративної культури компанії. Для цього ми розробили концепцію сталого розвитку працівників — Agile leaning — з урахуванням тих викликів, які є перед компанією, і сучасних форматів навчання. Дотримуючись тренду діджиталізації, ми надаємо нашим працівникам максимум можливостей доступу до освітніх програм. Дистанційне навчання працює в Академії ДТЕК із моменту її відкриття, і ми плануємо розши-

рити базу знань, створивши для підприємців електронний майданчик технічної експертизи. Це дасть змогу забезпечити оперативний доступ до знань у процесі вирішення робочих завдань.

У компанії накопичено значний професійний досвід, і це дає нам змогу бути провайдером знань для майбутніх фахівців. Наші корпоративні стандарти із робітничих професій стали основою для створення освітніх стандартів, які Міністерство освіти й науки України рекомендує вишам та училищам для навчання студентів. Це дає змогу скоротити дистанцію, яка є сьогодні між виробництвом і освітою, що прискорює професійну адаптацію випускників до роботи на виробництві. До 2020 року ми плануємо розробити корпоративні професійні стандарти із 65 ключових спеціальностей.

Ефективність

Ефективність виробництва, інвестицій та управління — основа успішного розвитку Групи ДТЕК.

У 2016—2017 роках ми уклали угоди з тими, хто придбав єврооблігації компанії і банками про довгострокову реструктуризацію портфеля позик ДТЕК Енерго. По суті, це фінансове оздоровлення компанії, яке дало змогу збалансувати можливості з обслуговування боргу та розвитку підприємств. У межах реструктуризації ми структурували позики — було здійснено переведення боргу в розмірі 436 млн дол. США на шахтоуправління Обухівська, яке за рахунок своєї виробничої діяльності буде здійснювати погашення кредиту. Крім того, ми змінили умови фінансування будівництва Ботієвської ВЕС: порука й гарантії на 215 млн євро, які були залучені на будівництво станції, перейшли від підприємств ДТЕК Енерго на ДТЕК ВДЕ.

Таким чином, обрана модель корпоративного управління дала змогу кожній операційній компанії вийти на самостійне фінансування свого напрямку

Україна «плюс»

Компанія активно підтримує синхронізацію Об'єднаної енергосистеми України з континентальною синхронною частиною європейської енергосистеми ENTSO-E. Євроінтеграція енергетичного сектора — це насамперед технічний прогрес, який забезпечить підвищення стандартів енергосистеми. Головна відмінність наших енергосистем полягає у вимогах до стабільності частоти струму, і, щоб забезпечити виконання європейських норм, нам потрібно провести реконструкцію магістральних мереж і впровадити сучасні системи автоматики на підприємствах з генерації електроенергії. Попереду значний обсяг робіт, однак в результаті це буде

Сьогодні нам необхідні зміни, які дадуть змогу українській енергетиці стати частиною глобальних трендів. Обов'язок лідера — бути флагманом змін і реформ. Ми готові використовувати цю можливість для побудови нової української енергетики — чистої, ефективної, конкурентної. Це наш внесок у те, щоб Україна ставала незалежною й енергоефективною.

бізнесу. Такий підхід відновив кредитоспроможність ДТЕК Енерго, а отже — компанія зможе збільшувати інвестиції в розвиток виробництва. Нам вкрай важливо проводити модернізацію. В Україні зношення електричних мереж і теплових електростанцій становить до 80%.

Ми будемо інвестувати в інноваційні технології і проекти для того, щоби знизити питомі постійні витрати та підвищити конкурентоспроможність нашої продукції. Компанія продовжує розгортати побудову системи безперервного вдосконалення та ощадливого виробництва «Новатор». Ми досягли головної мети проекту — залучити працівників до підвищення ефективності виробництва. Працівники пропонують ідеї й беруть участь у командному вирішенні завдань, щоб виявити й оптимізувати ресурсовитратні процеси та вузькі місця. «Новатор» працює — ми дійсно безперервно вдосконалюємося. Економічний ефект проекту у 2016 році досяг 1 млрд грн.

сприяти покращенню якості української електроенергії та її постачання.

Синхронізація енергосистем — це також взаємне відкриття ринків. Вихід європейських операторів на український ринок дасть змогу диверсифікувати джерела постачання електроенергії, спричинить розвиток конкуренції та підвищення стандартів обслуговування клієнтів.

Ми очікуємо, що після 2020 року енергосистеми будуть інтегровані. Сьогодні компанія готується працювати в нових умовах й узгоджує технічний стан теплових електростанцій із вимогами ENTSO-E.

Про Групу ДТЕК

01

Про Групу ДТЕК

02

Ключові виробничі
та фінансові показники
за 2016 рік

03

Основні здобутки
й події 2016 року

04

Місія, бачення,
цінності

05

Стратегія розвитку
Групи ДТЕК до 2030 року

06

Топ-менеджмент
Групи ДТЕК

01 Про Групу ДТЕК

ДТЕК — стратегічний холдинг, що розвиває чотири напрями бізнесу в енергетичній галузі.

Підприємства Групи ДТЕК видобувають вугілля і природний газ, виробляють електроенергію на станціях теплової енергетики та вітрогенерації, постачають тепло й електроенергію кінцевим споживачам і надають енергосервісні послуги. У кожному з напрямів бізнесу створено операційні компанії, які безпосередньо керують виробничими підприємствами.

На підприємствах Групи ДТЕК 2016 року працювали понад 110 тис. осіб в 11 регіонах України. ДТЕК — один із найкращих роботодавців України за рейтингами міжнародної аудиторської компанії EY і ділових видань України.

Компанія веде бізнес прозоро та відкрито. Єврооблігації ДТЕК включено до лістингу Ірландської фондової біржі.

ДТЕК дотримується принципів сталого соціального розвитку і є учасником Глобального договору ООН. Побудова довірчих відносин із суспільством — необхідна умова діяльності компанії, яка вибудовується за допомогою системного соціального партнерства з органами місцевого самоврядування та мешканцями.

Входить до складу фінансово-промислової групи СКМ, акціонером якої є Рінат Ахметов.

Структура Групи ДТЕК

Ключові завдання стратегічного холдингу:

- довгострокове планування;
- розвиток нових бізнесів;
- управління портфелем інвестицій і залучення довгострокового фінансування;
- розвиток управлінських талантів;
- управління репутацією;
- взаємодія з центральними органами влади.

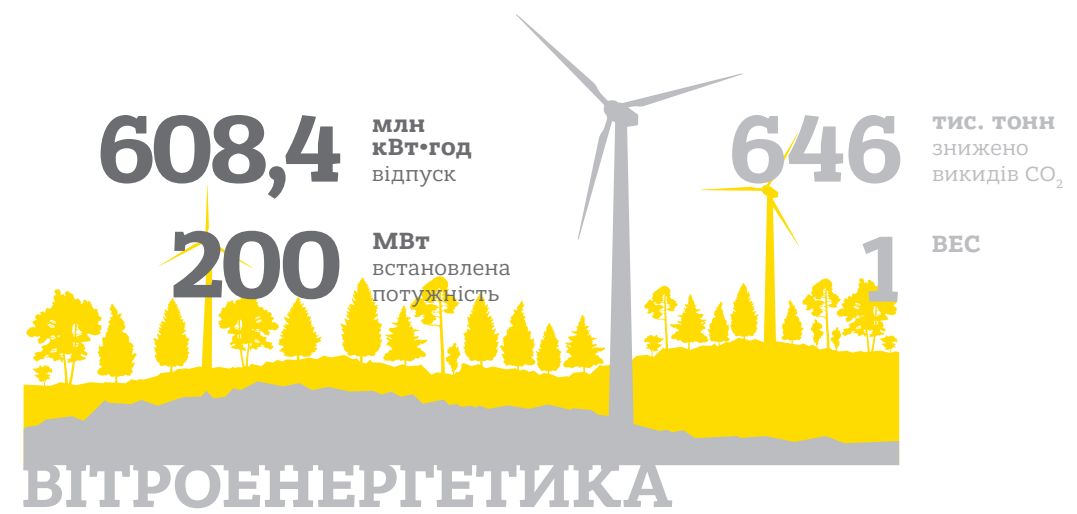
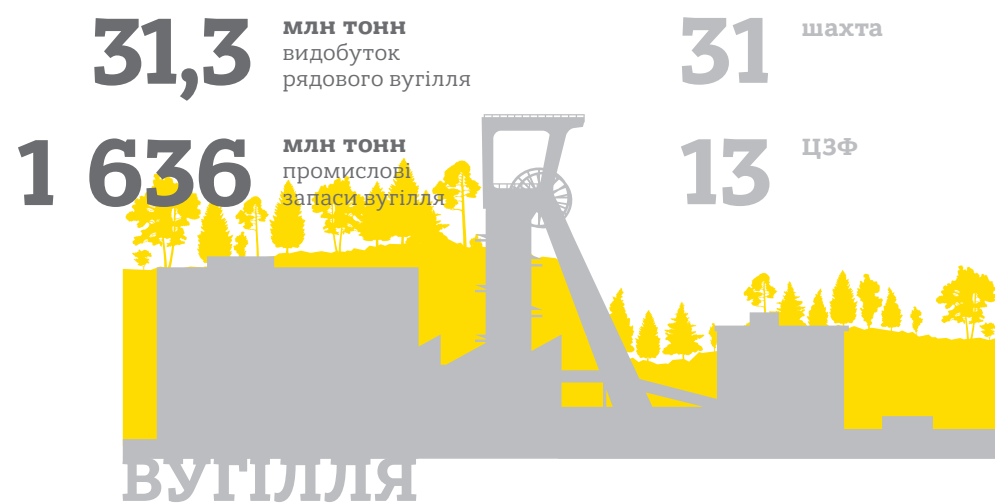
Ключові завдання операційних компаній:

- підвищення операційної ефективності;
- формування галузевої експертизи;
- реалізація інвестиційних проектів;
- професійне зростання працівників;
- самостійність у виробничих та управлінських питаннях.

Стратегічний холдинг здійснює довгострокове планування й управління всім бізнесом. Кожна з операційних компаній є центром галузевої експертизи і фокусується на операційній діяльності. 100-відсотковим власником операційних компаній ДТЕК Енерго, ДТЕК ВДЕ, ДТЕК Нафтогаз і ДТЕК ЕСКО є ДТЕК.

*Компанії, що здійснюють сервісні та трейдингові функції.

Ключові виробничі та фінансові показники за 2016 рік

Основні фінансові показники

Виторг — 131 815 млн грн
 EBITDA — 30 621 млн грн
 Чистий збиток — 1 215 млн грн
 Активи — 140 597 млн грн
 Капітальні інвестиції — 7 134 млн грн
 Сплачено податків — 17 961* млн грн, зокрема 7 446 млн грн ПДВ

*Без урахування ЄСВ, ПДФО та військового збору, що сплачують співробітники із зарплатні.

Сфери діяльності операційних компаній

ДТЕК Енерго

Головна продукція ДТЕК Енерго – кіловат-година. Підприємства компанії працюють у сфері видобутку та збагачення вугілля, генерації й дистрибуції тепло й електроенергії.

Видобуток і збагачення вугілля

ДТЕК Енерго видобуває енергетичне та коксівне вугілля. Промислові запаси вугілля на родовищах компанії становлять 1516 млн тонн, з яких на вугілля газових марок припадає 1004 млн тонн, антрацит і пісне вугілля — 511 млн тонн. Вугілля збагачується на 12 власних фабриках компанії.

Вугільну продукцію споживають теплові електростанції, а також підприємства металургійного, хімічного, будівельного та сільськогосподарського сектору з України, Європи, Азії, Північної Америки й Африки..

Підприємство	Марка вугілля
ДТЕК Павлоградвугілля	Газове
ДТЕК Добропіллявугілля	Газове
ТДВ «Шахта «Білозерська»	Газове
ДТЕК Ровенькиантрацит	Антрацит
ДТЕК Свердловантрацит	Антрацит
ДТЕК Шахта Комсомолець Донбасу	Пісне

Генерація електроенергії та теплопостачання

Виробничі потужності компанії в тепловій генерації представлені ДТЕК Східенерго, ДТЕК Дніпроенерго, ДТЕК Західенерго, Київенерго та Миронівською ТЕС ДТЕК Донецькобленерго.

Уся вироблена електроенергія постачається до Об'єднаної енергосистеми України, оперативне диспетчерське управління якою здійснює Національна енергетична компанія «Укренерго». Одночасно постачена електроенергія продається в Оптовий ринок, оператором якого виступає державне підприємство «Енергоринок».

Бурштинська й Добротвірська ТЕС, які входять до ДТЕК Західенерго, передають електроенергію споживачам Львівської, Івано-Франківської та Закарпатської областей, а також на експорт. Бурштинська ТЕС виділена в енергоострів, який синхронізований із європейською енергосистемою ENTSO-E.

Основне паливо для ТЕС ДТЕК Енерго — вугілля. Частка вугілля в паливному балансі електростанцій склала 98,4% за результатами 2016 року. ТЕЦ Київенерго працюють на природному газі.

ТЕС і ТЕЦ ДТЕК Енерго забезпечують теплом міста, у яких вони розташовані. Водночас мережі теплопроводів перебувають переважно в комунальній власності.

Дистрибуція електроенергії

Шість дистрибуційних підприємств входять до ДТЕК Енерго: Київенерго, ДТЕК Дніпрообленерго, ДТЕК Донецькобленерго*, ДТЕК Високовольні мережі*, ДТЕК ПЕМ-Енерговугілля*, ДТЕК Крименерго**.

Підприємства ДТЕК Енерго постачають електроенергію 4,5 млн клієнтів.

Підприємства обслуговують 4,5 млн клієнтів: металургійні та машинобудівні заводи, шахти та підприємства, а також об'єкти соціальної сфери й населення в Києві, Донецькій і Дніпропетровській областях. Для забезпечення споживачів електроенергія закуповується в державного підприємства «Енергоринок».

Сукупна протяжність ліній електропередачі ДТЕК Енерго становить 130 тис. км, а загальна трансформаторна потужність підстанцій перевищує 34 тис. МВА.

18,7 ГВт – встановлена потужність у тепловій генерації ДТЕК Енерго.	
Підприємство	Марка вугілля
ДТЕК Східенерго	
ДТЕК Зуївська ТЕС*	Г, ДГ
ДТЕК Курахівська ТЕС	Г, ДГ
ДТЕК Луганська ТЕС	П, А
ДТЕК Дніпроенерго	
ДТЕК Запорізька ТЕС	Г, ДГ
ДТЕК Криворізька ТЕС	П
ДТЕК Придніпровська ТЕС	П, А
ДТЕК Західенерго	
ДТЕК Бурштинська ТЕС	Г, ДГ
ДТЕК Добротвірська ТЕС	Г, ДГ
ДТЕК Ладижинська ТЕС	Г, ДГ
ДТЕК Донецькобленерго	
Миронівська ТЕС	П, Г

* На території, тимчасово не підконтрольній українській владі, енергетичні підприємства працювали в межах Постанови Кабінету Міністрів України №263 від 7 травня 2015 року «Про особливості регулювання відносин у сфері електроенергетики на території, де органи державної влади тимчасово не здійснюють або здійснюють не в повному обсязі свої повноваження».

**21 січня 2015 року самопроголошена влада Криму почала вважати рухоме та нерухоме майно ДТЕК Крименерго власністю Республіки Крим.

Шахтоуправління Обуховська: видобуток і збагачення вугілля

Шахти «Обуховська», «Дальня», №410 (перебуває в консервації) і збагачувальна фабрика об'єднані в шахтоуправління Обуховська. Корпоративні права на ці підприємства належать DTEK B.V. (Нідерланди).

DTEK B.V. отримав у безпосереднє управління шахтоуправління у вересні 2016 року. Транзакцію здійснено в межах реструктуризації боргового портфеля ДТЕК Енерго, це надало змогу перевести на шахтоуправління Обуховська зобов'язання із обслуговування позик у розмірі 436 млн дол. США.

ДТЕК Нафтогаз: видобування газу

Розвиток нафтогазового бізнесу — один із ключових пріоритетів корпоративної стратегії розвитку ДТЕК до 2030 року. Цей напрям розвиває ДТЕК Нафтогаз.

Основний виробничий актив — ПрАТ «Нафтогазвидобування». Підприємство видобуває газ і газовий конденсат на ліцензійних ділянках Семиренківського й Мачухівського родовищ. Доведені запаси природного газу становлять 25 млрд куб. метрів (категорії C1, C2).

Станом на січень 2017 року компанія експлуатує 23 свердловини. Видобутий газ очищають і приводять до вимог стандартів на трьох установках підготовки газу — УППГ Олефірівська, УКПГ Семиренківська й УПГ Мачухівська.

25 млрд куб. метрів –
доведені запаси газу.

Задля вивчення та розробки нових ділянок було створено ТОВ «Нафтогазрозробка». Компанія освоює Хорошівську площу, ресурси якої оцінюють у 761 млн куб. метрів газу і 495 тис. тонн нафти (категорія C3). У 2016 році підприємство провело геолого-геофізичні дослідження, у 2017 році — заплановано розпочати буріння першої пошукової свердловини.

ДТЕК Нафтогаз вивчає можливості щодо розширення бізнесу. Стратегія компанії допускає як участь в аукціонах із надрокористування, так і придбання вже наявних перспективних активів. Компанія також готова застосовувати свій досвід і експертизу для управління нафтогазовими проектами на ліцензійних ділянках інших компаній, що характеризуються складними гірничо-геологічними умовами.

ДТЕК ВДЕ: відновлювана енергетика

Першим інвестиційним проектом ДТЕК у відновлюваній енергетиці стало будівництво Ботієвської ВЕС потужністю 200 МВт. Сьогодні станція — найбільша в Україні та входить до топ-5 наземних вітропарків Центральної та Східної Європи. Екологічний ефект від роботи Ботієвської ВЕС виражений у щорічному скороченні викидів в атмосферу в еквіваленті 646 тис. тонн CO2.

Компанія планує розвивати напрям вітроенергетики: очікується, що у 2017 році в Запорізькій області розпочнеться будівництво Приморської ВЕС потужністю у 200 МВт.

Ботієвською ВЕС керує ТОВ «Вінд Пауер», реалізацію проекту будівництва Приморської ВЕС веде ТОВ «Приморська ВЕС», сервісні послуги з обслуговування вітротурбін надає ТОВ «Вінд Тех». Усі підприємства — дочірні компанії ДТЕК ВДЕ.

Другий перспективний напрям у відновлюваній енергетиці, який розвиває компанія, — геліоенергетика. У 2017 році заплановано пілотний проект із будівництва сонячної електростанції в селі Трифонівка Херсонської області.

1,4 ГВт — загальний портфель
проектів у вітро- та сонячній енергетиці.

ДТЕК ЕСКО: енергоефективність

ДТЕК першим із енергетичних компаній України запропонував споживачам комплексні послуги з енергоефективності та енергозбереження. Цей напрям бізнесу розвиває ДТЕК ЕСКО, створене в листопаді 2015 року.

Компанія надає послуги на умовах енергосервісних договорів і перформанс-контрактів. ДТЕК ЕСКО також виконує енергоаудити, розробляє та реалізує під ключ комплексні заходи щодо економії енергоресурсів; сприяє в залученні фінансування для реалізації енергоефективних проектів клієнтів; а також навчає клієнтів основ впровадження систем енергоменеджменту. Компанія реалізує проекти на промислових, житлових, адміністративних і соціальних об'єктах.

Фактична частка власності у виробничих підприємствах станом на 1 січня 2017 року, %

Видобуток і збагачення вугілля	
Підприємство	%
ТОВ «ДТЕК Добропіллявугілля»	100,0
ТОВ «ДТЕК Ровенькиантрацит»	100,0
ТОВ «ДТЕК Свердловантрацит»	100,0
АТ «Донський антрацит»	100,0
АТ «Шахтоуправління «Обуховська»	100,0
ТОВ «Сулінантрацит»	100,0
ПрАТ «ДТЕК Павлоградвугілля»	99,9
ТДВ «Шахта «Білозерська»	95,4
ПрАТ «ДТЕК Шахта Комсомолець Донбасу»	95,3
ТОВ «ДТЕК Курахівська ЦЗФ»	99,9
ТОВ «ЦЗФ Павлоградська»	99,9
ТОВ «Моспинське ВПП»	99,0
ПАТ «ДТЕК Октябрська ЦЗФ»	60,9
ПАТ «ДТЕК Добропільська ЦЗФ»	60,1

Сервісні компанії	
Підприємство	%
ТОВ «Першотравенський РМЗ»	99,0
ТОВ «Науково-проектний центр ДТЕК»	100,0
ТОВ «Інтеренергосервіс»	100,0
ТОВ «Електроналадка»	99,0
ТОВ «ДТЕК Сервіс»	99,0
ТОВ «Соціс»	99,0

Видобування газу	
Підприємство	%
ПрАТ «Нафтогазвидобування»	60,0*
ТОВ «Нафтогазрозробка»	100,0

* У березні 2017 року придбано 15% акцій ПрАТ «Нафтогазвидобування», що збільшило частку компанії до 75%.

Виробництво та дистрибуція електроенергії	
Підприємство	%
ТОВ «ДТЕК Східенерго»	100,0
ТОВ «Техремпоставка»	100,0
ПАТ «ДТЕК Дніпроенерго»	73,5
ПАТ «ДТЕК Західенерго»	72,2
ПАТ «Київенерго»	72,4
ТОВ «ДТЕК Високовольтні мережі»	100,0
ПрАТ «ДТЕК ПЕМ-Енерговугілля»	95,7
ПАТ «ДТЕК Донецькобленерго»	71,5
ПАТ «ДТЕК Крименерго»	57,7
ПАТ «ДТЕК Дніпрообленерго»	51,7

Відновлювана енергетика	
Підприємство	%
ТОВ «Вінд Пауер»	100,0
ТОВ «Приморська вітроелектростанція»	100,0
ТОВ «Вінд Тех»	100,0

Географія діяльності виробничих підприємств*

- Київ:**
Генерація та дистрибуція
електричної й теплової енергії
Київенерго
- Вінницька область:**
Генерація електроенергії
ДТЕК Західенерго: Ладизинська ТЕС, Ладизинська ГЕС
- Дніпропетровська область:**
Видобуток і збагачення вугілля
ДТЕК Павлоградвугілля: ШУ Першотравенське,
ШУ Павлоградське, ШУ Дніпровське,
ШУ Тернівське, ШУ ім. Героїв Космосу,
ЦЗФ Павлоградська
Генерація електроенергії
ДТЕК Дніпроенерго: Криворізька ТЕС,
Придніпровська ТЕС
Дистрибуція електроенергії
ДТЕК Дніпрообленерго
- Донецька область:**
Видобуток і збагачення вугілля
ДТЕК Добропіллявугілля
і ТДВ «Шахта Білозерська»: ШУ Білозерське,
ШУ Добропільське,
ДТЕК Добропільська ЦЗФ;
ДТЕК Шахта Комсомолець Донбасу:
ШУ і ЦЗФ Комсомолець Донбасу;
Моспінське вуглепереробне підприємство;
ЦЗФ Курахівська;
ДТЕК Октябрська ЦЗФ
Генерація електроенергії
ДТЕК Східенерго: Курахівська ТЕС, Зуївська ТЕС;
ДТЕК Донецькобленерго: Миронівська ТЕС
Дистрибуція електроенергії
ДТЕК ПЕМ-Енерговугілля;
ДТЕК Донецькобленерго;
ДТЕК Високовольтні мережі
- Запорізька область:**
Генерація електроенергії
ДТЕК Дніпроенерго: Запорізька ТЕС;
Вінд Пауер: Ботіївська ВЕС;
Приморська вітроелектростанція: Приморська ВЕС
(триває будівництво)
- Івано-Франківська область:**
Генерація електроенергії
ДТЕК Західенерго: Буштинська ТЕС

- Луганська область:**
Видобуток і збагачення вугілля
ДТЕК Ровенькиантрацит: ШУ Ровеньківське,
ШУ Ясенівське, ЦЗФ Комендантська,
ГЗФ Ровеньківська, ГЗФ Вахрушевська;
ДТЕК Свердловантрацит: ШУ Червонопартизанське,
ШУ Свердловське, ЦЗФ Свердловська,
ГЗФ Центросоюз, ГЗФ Червоний партизан
Генерація електроенергії
ДТЕК Східенерго: Луганська ТЕС

- Львівська область:**
Генерація електроенергії
ДТЕК Західенерго: Добротвірська ТЕС

- Полтавська область:**
Видобування газу
Нафтогазвидобування

- Харківська область:**
Видобування газу
Нафтогазвидобування

- Херсонська область:**
Генерація електроенергії
Трифанівка Енержі: Трифанівська СЕС
(триває будівництво)

- АР Крим:**
Дистрибуція електроенергії
ДТЕК Крименерго
- РФ:**
Видобуток і збагачення вугілля
АТ «Шахтоуправління «Обуховська»;
АТ «Донський антрацит»;
ТОВ «Сулінантрацит»: ШУ і ЦЗФ Обуховська

- Видобуток і збагачення вугілля
- Видобування газу
- Теплова генерація електроенергії
- Дистрибуція електроенергії
- Вітроенергетика
- Сонячна енергетика

* 15 березня 2017 року компанія заявила про втрату управління підприємствами, розташованими на тимчасово не контрольованій українською владою території в Донецькій і Луганській областях. Компанія вважає неприйнятною вимогу про перереєстрацію підприємств на тимчасово непідконтрольну територію.

03 Основні здобутки й події 2016 року

Січень

Прохідники шахти «Самарська» пройшли найбільше геологічне порушення в Західному Донбасі — Богданівський скид.

Цей розлом «розірвав» вугільні пласти. Перепад глибини між пластами становить приблизно 300 метрів по вертикалі.

Перехід через Богданівський скид став унікальним досвідом успішного проходження таких великих тектонічних порушень. Це дасть змогу розробляти шахтне поле з запасами 10 млн тонн вугілля.

Березень

ДТЕК приєднався до пакту «Заради молоді в Україні — 2020».

Ініціатива спрямована на створення 10 000 місць для стажування та першої роботи молоді до 2020 року.

Цей документ — продовження загальноєвропейської ініціативи, яку ухвалено заради подолання безробіття серед молоді, створення нових місць для стажування та працевлаштування, а також зміцнення партнерства бізнесу й навчальних закладів

ДТЕК увійшов до числа найкращих роботодавців України за результатами дослідження EY.

Компанія посіла перше місце серед промислових компаній і увійшла до п'ятірки найпривабливіших роботодавців, на думку студентів профільних вишів.

Квітень

ДТЕК Дніпрообленерго модернізував диспетчерську в Кривому Розі.

Сучасна диспетчерська — частина програми зі впровадження SMART Grids.

На відеостіну виробництва компанії Mitsubishi виводиться інформація про енергопостачання міста — від загального плану до окремих об'єктів. Це дає змогу скоротити час від виявлення неполадок до усунення й взагалі запобігати аварійним ситуаціям

Травень

Погоджено професійні стандарти для робітничих професій, розроблені за участю ДТЕК.

Ініціатива спрямована на підвищення якості професійно-технічної освіти.

Галузевими радами прийнято стандарти «Машиніст підйальної машини» й «Машиніст гірничих виїмкових машин для вуглепромислового комплексу», а також «Машиніст котлів для теплоенергетики». Наступний етап — формування стандартів і затвердження в Міністерстві освіти й науки України. Після чого профтехучилища зможуть включати ці стандарти до навчальних програм.

DTEK Renewables став гарантом будівництва Ботієвської ВЕС.

Напрямок з альтернативної енергетики вийшов на самостійне фінансування і знизив кредитне навантаження на інші напрями бізнесу Групи ДТЕК.

У 2012—2014 роках було залучено 245 млн євро в LandesBank Berlin AG (Німеччина) для будівництва Ботієвської вітроелектростанції. Гарантами та поручителями за цією угодою виступили підприємства ДТЕК Енерго. Укладено угоду про зміну умов кредитування, що дозволило DTEK Renewables стати гарантом.

Червень

Нафтогазвидобування впровадило автоматизовану систему оперативно-диспетчерського керування (АСОДК).

Це дало змогу зменшити технологічні втрати, оптимізувати терміни капітальних ремонтів свердловин, знизити відмови технологічного обладнання, підвищити контроль над промисловою й екологічною безпекою виробництва.

Аналогів такої системи поки що немає в українському газовидобутку. АСОДК за допомогою телеметричних систем акумулює дані про роботу свердловин, установок підготовки газу, вимірювальних вузлів. Збирає інформацію із систем виявлення витоків газу та раннього попередження надзвичайних ситуацій. До АСОДК підключено системи відеоспостереження за технологічними процесами і GPS-моніторингу роботи транспорту.

Серпень

Завершено модернізацію ЦЗФ «Павлоградська» — потужність фабрики збільшено до 7 млн тонн на рік.

Реалізація проекту також дала змогу відмовитися від мулонакопичувача, що позитивно позначиться на екології регіону.

Завдяки технічному переоснащенню фабрика стала найпотужнішим вуглезбагачувальним підприємством ДТЕК Енерго. Секції для збагачення вугілля, розроблені за участю американської компанії SETCO, дають змогу випускати концентрат із зольністю 10% і питомою теплотою згоряння приблизно 6000 Ккал. Раніше середня зольність концентрату досягала 22% за питомої теплоти згоряння 5400 ккал/кг.

На шахті «Ювілейна» запрацювала нова вентиляційна свердловина.

Будівництво свердловини відкрило доступ до 19 млн тонн промислових запасів вугілля.

Шахта за 45 років своєї роботи практично вичерпала запаси вугілля в межах шахтного поля, а нові поклади розташовані на значній відстані від головного стовбура. Це дуже ускладнювало провітрювання підземних виробок, а також доставку людей і матеріалів до місця роботи. Свердловина також буде використовуватися для транспортування людей і вантажів. Час перебування людей під землею скоротиться на дві години на кожну зміну.

На Семиренківському родовищі завершено буріння трьох газових свердловин завглибшки понад 5,7 тис. метрів.

Сумарний дебіт природного газу становить приблизно 25 млн куб. метрів на місяць. Усі свердловини похило-спрямовані, з відходом від вертикалі понад 1 000 метрів.

Вересень

Отримано сертифікат ДАБК на енергоблок №5 ДТЕК Бурштинської ТЕС у зв’язку із завершенням реконструкції.

Очікувані результати: збільшення потужності енергоблока з 208 МВт до 215 МВт, підвищення ефективності та надійності роботи обладнання.

Операційна компанія ДТЕК Енерго передала шахтоуправління Обуховська стратегічному холдингу ДТЕК.

Це дало змогу передати зобов’язання з обслуговування позик на суму 436 млн дол. США на російські активи холдингу, що забезпечує зниження кредитного навантаження ДТЕК Енерго. ШУ Обуховська обслуговуватиме займ за рахунок своєї виробничої діяльності.

ДТЕК — партнер Полтавського національного технічного університету ім. Ю. Кондратюка.

Співпраця здійснюється за трьома напрямками. Перший — підготовка молодих фахівців. Студенти зможуть проходити практику на підприємствах ДТЕК Нафтогаз, найкращих із них заплановано запрошувати на роботу до компанії. Другий напрям — підвищення кваліфікації працівників нафтогазової галузі. Третій — проведення спільних науково-дослідних розробок, реалізація науково-технічних проектів і досліджень.

Жовтень

ДТЕК ЕСКО відкрив Центр консультацій з енергозбереження для всіх клієнтів Київенерго.

Консультації супроводжуються демонстрацією макетів енергоефективних вікон, теплої підлоги, рекуператорів, індивідуальних теплових пунктів, демонструється робота тепловізора.

Професійну консультацію, як ефективно заощаджувати тепло, воду, газ і електроенергію, встановити лічильники та регулятори тепла, утеплити будинок і де знайти кошти для підвищення енергоефективності, може отримати в Центрі обслуговування кожен клієнт Київенерго.

Проведення міжнародної конференції «Україна моєї мрії: міжнародні практики фасилітації» спільно з ICA Ukraine.

Мета конференції — презентація реальних проектів, обмін досвідом і масштабування успішних практик.

На майданчику Академії ДТЕК виступили експерти з Канади, США, Тайваню та Польщі, які представили 18 проектів, реалізованих із використанням інструментів і методів фасилітації в роботі з територіальними громадами, спільнотами та молодіжними організаціями у сфері освіти та бізнесу

Грудень

Власники єврооблігацій і банки-кредитори прийняли пропозицію ДТЕК Енерго щодо довгострокової реструктуризації всього кредитного портфеля.

Цінні папери, випущені у 2013 році на суму 750 млн дол. США зі ставкою 7,875% річних, і цінні папери, випущені 2015 року на суму 160 млн дол. США зі ставкою 10,375% річних, об’єднані в єдиний випуск нових єврооблігацій. Випуск також включає конвертацію банківського боргу в розмірі 300 млн дол. США. Нові цінні папери перебувають в обігу із 29 грудня 2016 року. Термін обігу — до 31 грудня 2024 року, ставка купона становить 10,75% річних.

Ключова подія після звітного періоду:

15 березня 2017 року компанія заявила про втрату управління активами підприємств, розташованих на тимчасово неконтрольованій території Донецької й Луганської областей: ПрАТ «ДТЕК Шахта Комсомолец Донбасу», ТОВ «Моспинське ВПП», ТОВ «ДТЕК Свердловантрацит», ТОВ «ДТЕК Ровенькиантрацит», ВП «Зуївська ТЕС» (ТОВ «ДТЕК Східенерго», ТОВ «Техремпоставка»), ТОВ «Електроналадка», ПрАТ «ДТЕК ПЕМ-Енерговугілля», ПАТ «ДТЕК Донецькобленерго», ТОВ «ДТЕК Високовольтні мережі», ТОВ «ДТЕК Сервіс».

Вимога про перереєстрацію цих підприємств на тимчасово не підконтрольну українській владі території в Донецькій і Луганській областях є неприйнятною. Жодні форми тиску не зможуть змусити ДТЕК змінити юрисдикцію активів. З цього моменту компанія не контролює роботу цих підприємств.

ДТЕК разом із бізнесами СКМ брав участь у роботі Гуманітарного штабу Ріната Ахметова «Допоможемо», створеного для надання максимальної допомоги мирним мешканцям Донецької й Луганської областей, які постраждали в результаті воєнних дій. Енергетики проводили аварійно-відновлювальні роботи на лініях електропередачі й підстанціях, тому що наявність електроенергії стала запорукою виживання людей у зоні конфлікту.

04 Місія, бачення, цінності

Місія

Ми працюємо в ім'я прогресу та процвітання суспільства.
Наша енергія несе людям світло та тепло

Бачення

Ми — українська компанія, що динамічно розвивається і прагне до лідерства на європейських енергетичних ринках. В основі нашого успіху — люди, ефективність, передові технології.

Цінності

Професіоналізм

Наші працівники мають глибокі професійні знання, відповідально й сумлінно ставляться до своїх обов'язків, якісно та вчасно виконують поставлені завдання.

Ми прагнемо до досягнення найкращих результатів за умови оптимального використання людських, природних і фінансових ресурсів.

Відповідальність

Ми будуємо свою діяльність на розумінні того, що всі наші зусилля повинні відповідати інтересам суспільства. Ми несемо відповідальність за якість роботи й дотримання корпоративних норм, за виконання своїх зобов'язань, за ощадливе використання ресурсів і чистоту довкілля. Ми відповідальні за тих, хто робить нашу компанію успішною, — наших працівників.

Прагнення вдосконалюватися

Ми створюємо умови для розвитку талантів і здібностей наших працівників, впроваджуємо найперспективніші технології, удосконалюємо виробничі та управлінські процеси. Розвиваючи бізнес, ми вселяємо впевненість у наших працівників і робимо внесок в успішний розвиток України.

Згуртованість

Ми цінуємо командний дух, єдність і згуртованість. Лише в команді ми можемо домогтися високих результатів. Разом нам цікаво і працювати, і відпочивати. Багатогранність досвіду і знань кожного створюють загальний потенціал розвитку компанії. Усіх працівників компанії поєднує ідея та мета, до якої ми прагнемо рівною мірою, розуміючи й підтримуючи одне одного.

Відкритість

Ми відкрито інформуємо наших працівників, партнерів, акціонерів та інші зовнішні зацікавлені сторони про важливі питання розвитку нашої компанії, створюючи основу для довірчої співпраці. Ми реалізуємо свою діяльність, виходячи з принципів, зрозумілих нашим працівникам і партнерам.

05 Стратегія розвитку Групи ДТЕК до 2030 року

Концепція розвитку

- 1 ДТЕК буде активно розвиватися в Україні з виходом на ринки сусідніх країн як диверсифікована та забезпечена паливом енергетична компанія.
- 2 ДТЕК буде орієнтуватися на продаж електроенергії всім категоріям споживачів, дотримання високих стандартів сервісу та вибудовуючи сильний роздрібний бренд.
- 3 ДТЕК буде підтримувати й розвивати ключові чинники успіху: талант і потенціал співробітників та ефективність виробництва, інвестицій, управління.
- 4 ДТЕК братиме участь у реформуванні та модернізації економіки України, соціальному розвитку регіонів діяльності, просуванні найкращих стандартів у промисловій та екологічній безпеці.

Етапи та пріоритети стратегії розвитку Групи ДТЕК

У 2013 році ДТЕК перейшов від п'ятирічного горизонту планування до більш довгострокового, тому що реалізація проектів в енергетиці займає кілька років і вимагає значних інвестицій. Довгострокова корпоративна стратегія до 2030 року визначає основні напрями розвитку бізнесу, управлінські проекти та технології.

етап

2013—2015
1

У 2015 році завершено реалізацію першого етапу корпоративної стратегії розвитку. За цей період компанія стала значущим гравцем у галузі відновлюваної енергетики та вийшла на перше місце з видобутку природного газу серед приватних газовидобувників України.

Водночас у зв'язку з воєнними діями на Донбасі та кризою в енергетичній галузі України, заплановану програму розвитку шахт, теплоелектростанцій і дистрибуційних підприємств було переглянуто. Головним завданням компанії стало збереження ритму роботи підприємств, щоб бюджет країни стабільно поповнювався податками, люди мали можливість повноцінно працювати та своєчасно отримувати заробітну плату. Компанія напрацювала певний досвід подолання кризових ситуацій, зуміла не втратити керіваність, зберігши трудові колективи. ДТЕК забезпечив оперативне відновлення життєдіяльності регіонів (електро-, тепло-, водопостачання, транспортна інфраструктура) після воєнних дій.

Дистрибуційні підприємства компанії на території, не охопленій воєнними діями, сформували функцію роздрібних продажів, щоби забезпечити споживачам високий сервіс і запропонувати нові послуги. Усі районні відділення енергозбуту було перетворено на центри обслуговування клієнтів, що працюють за принципом «єдиного вікна», створено сучасні контакт-центри.

На цьому етапі компанія завершила впровадження нової моделі корпоративного управління. Це дало змогу розділити функції стратегічного планування та операційної діяльності. Також на підвищення ефективності роботи компанії спрямовано побудову системи безперервного вдосконалення й ощадливого виробництва «Новатор». Мета «Новатора» — підвищити ефективність компанії за допомогою розвитку потенціалу працівників, постійного покращення процесів, зниження втрат і підвищення якості продукції.

У галузі охорони праці ДТЕК у 2013—2015 роках сконцентрувався на побудові культури безпеки, аби сталою звичкою кожного була безпечна поведінка на виробництві. За цей період коефіцієнт частоти виробничого травматизму скоротився на 35% — до 0,44. Це перевищує запланований показник у 0,53. Умови роботи практично на всіх виробничих підприємствах Групи ДТЕК відповідають міжнародному стандарту OHSAS:18001.

ДТЕК завершив реалізацію трирічних стратегій соціального партнерства. Стратегії було розроблено спільно з громадами для комплексного вирішення найбільш гострих проблем територій, де працюють підприємства компанії. У 2015 році компанія стала ініціатором і профінансувала розробку стратегій розвитку територій на наступні 3-5 років. У стратегіях визначено ключові точки зростання, які дадуть максимальний ефект для економіки й соціальної сфери міст, щоб надалі вони були стійкішими й успішнішими.

етап

2015—2020
2

Енергетика:

- підвищення ефективності використання генерувальних потужностей, завершення проектів реконструкції шахт і ЦЗФ, перехід дистрибуційних підприємств на стимулююче тарифоутворення;
- органічний розвиток базового активу у видобутку газу, розвиток наявних та майбутніх пріоритетних ділянок нерозподіленого фонду;
- розробка та реалізація проектів у вітроенергетиці в Україні та країнах близького зарубіжжя

Суспільство:

- зниження виробничого травматизму;
- реалізація стратегій розвитку територій діяльності підприємств компанії;
- побудова ефективної системи управління екологічними ризиками;
- участь у просуванні найкращих європейських практик, спрямованих на реформування енергетичної галузі та створення ефективного конкурентного середовища.

Люди:

- створення центру обслуговування персоналу на єдиній ІТ-платформі;
- створення системи безперервного персонального розвитку від рядового працівника до топ-менеджера компанії;
- більшість працівників знають і поділяють корпоративні цінності компанії.

Ефективність:

- вихід на оптимальні техніко-економічні режими завантаження потужностей ТЕС і шахт;
- успішне розгортання системи безперервного вдосконалення та ощадливого виробництва «Новатор» на всіх підприємствах;
- збереження конкурентної позиції за собівартістю вугільної продукції;
- відновлення кредитоспроможності.

Клієнти:

- перехід на єдину білінгову платформу дистрибуційних підприємств;
- організація єдиного центру обслуговування клієнтів і впровадження системи управління взаємовідносинами з клієнтами;
- розробка та впровадження роздрібного бренду.

Україна «плюс»:

- активна участь у синхронізації з ENTSO-E;
- реалізація стратегії з прямого виходу на енергетичні ринки Європи;
- збільшення частки прямих продажів кінцевим споживачам;
- утримання провідної позиції в експорті вугілля й електроенергії.

етап

2020—2030
3

Завершальний етап довгострокової стратегії націлений на використання нових технологій у всіх сферах діяльності компанії. Акцент у застосуванні — безпека процесів і автоматизація, збут електроенергії та супутніх послуг. На цьому етапі також заплановано продовжити експансію як у напрямі розвитку нових бізнесів, так і в напрямі географічної диверсифікації бізнесу.

Шість стратегічних векторів розвитку

Енергетика

Основа енергетичного бізнесу компанії — тепла генерація з власним паливозабезпеченням. ДТЕК диверсифікує портфель активів, розвиваючи проекти у відновлюваній енергетиці та видобутку газу.

На ринку виробництва електроенергії компанія планує до 2020 року займати частку не менш ніж 25%.

2017 року в сегменті дистрибуції електроенергії очікується впровадження стимулюючого регулювання в тарифоутворенні, що підвищить інвестиційну привабливість бізнесу і створить сприятливі умови для розвитку.

Компанія також продовжить розвиток портфеля активів у вітроенергетиці в Україні, насамперед завдяки реалізації проекту будівництва Приазовського вітропарку.

У сфері видобутку газу очікується активне буріння свердловин на Семиренківському та Мачухівському родовищах у межах довгострокової програми розвитку, виконання геолого-розвідувальних робіт на Хорошівській ділянці, а також участь в аукціонах із придбання нових ліцензійних ділянок із нерозподіленого фонду родовищ.

партнерські взаємини із суспільством, готовність громадськості до спільних дій для розвитку міст і розуміння проблем бізнесу. Компанія втілює соціальні програми з підвищення якості життя в містах діяльності своїх підприємств, включно із захистом довкілля. Для цього ДТЕК планує розробити і впровадити ефективну систему управління екологічними ризиками. Компанія визначила п'ять основних напрямів співпраці з регіонами діяльності підприємств: енергоефективність у комунальному секторі, охорона здоров'я, підтримка соціально значущої інфраструктури, розвиток бізнес-середовища, підвищення активності місцевих громад.

На цей момент в Україні активно реформується енергетичний сектор, результатом чого буде лібералізація та відкриття ринку, встановлення ринкових механізмів формування цін на вугільну продукцію, тарифів у генерації та дистрибуції електроенергії. ДТЕК бере активну участь у підтримці реформ через участь в робочих групах із розробки законодавчих актів.

Окрему увагу буде приділено збереженню й підвищенню рівня репутації компанії. ДТЕК демонстрував і буде демонструвати прозорість ведення бізнесу.

Клієнти

Лібералізація енергоринку — це право споживачів обирати постачальника. Щоб ефективно працювати в умовах вільного ринку, ключовим завданням ДТЕК став перехід від компанії зі збуту електроенергії до побудови клієнтського бізнесу.

Компанія створює єдині стандарти роботи з клієнтами для всіх дистрибуційних підприємств, змінюючи застарілу систему обслуговування на сервіс західного зразка. Заплановано розширити мережу центрів обслуговування клієнтів і уніфікувати принципи їхньої роботи. На зміну абонентській книжці приходять онлайн-сервіси. У найближчі роки заплановано впровадження єдиної централізованої білінгової системи, створюється основа для масштабного застосування технологій Smart Grid і Smart Metering.

Сьогодні послуги енергоефективності розширюють сервіс компанії, а подальша диверсифікація продуктів і послуг високої якості дасть змогу збільшити ступінь задоволеності клієнтів до 90% до 2030 року.

Компанія активно розвиватиме роздрібний бренд ДТЕК, роблячи надійність та інновації доступними для кожного.

Люди

Люди — основа розвитку компанії та джерело конкурентної переваги. ДТЕК продовжуватиме активно інвестувати в розвиток персоналу та заохочуватиме розвиток інноваційної культури.

Люди — інтелектуальний капітал компанії, у зв'язку з цим заплановано проводити навчання керівників усіх рівнів процесам управління персоналом, створити систему безперервного персонального розвитку працівників. Окрему увагу заплановано приділити формуванню корпоративної культури, що забезпечує ефективне досягнення цілей бізнесу, рівня залученості персоналу, формування лояльності та дотримання цінностей компанії.

ДТЕК планує використовувати передові ІТ-технологій у галузі кадрового обліку, компенсацій і пільг та організаційного менеджменту, що дасть змогу найбільш ефективно організувати бізнес-процеси щодо управління персоналом, розкриття та залучення талантів у компанії.

ДТЕК і далі активно інвестуватиме в розвиток свого персоналу і просуватиме інноваційну культуру у виробництві та управлінні. Мета компанії — перейти до ідеології Human Capital, де працівники — партнери бізнесу.

Ефективність

ДТЕК прагне не лише скорочувати витрати, а й знаходити нові можливості для отримання максимальної віддачі від використовуваного ресурсу. Конкурентоспроможність і лідерство ДТЕК базуватимуться на трьох китах: ефективність в управлінні, ефективність у виробництві та ефективність в інвестиціях.

Ефективність виробництва неможлива без своєчасної модернізації підприємств, що вимагає ефективності інвестицій. Підприємства, що входять до ДТЕК Енерго, створювалися у 50—60-ті роки минулого століття. Сьогодні вони потребують докорінної модернізації. Компанія визначає інвестиційні пріоритети та найкращі технічні рішення, щоб мінімізувати залучення людини у видобуток вугілля, модернізувати та побудувати енергоблоки, а також створити сучасні електромережі.

У сфері ефективності виробництва компанія впроваджує програму безперервного вдосконалення «Новатор» і розвиває культуру ощадливого виробництва. «Новатор» стане базовою моделлю поведінки працівників — кожен може вийти з раціональною пропозицією щодо підвищення ефективності на своїй ділянці, найкращі проекти буде впроваджено.

Такий підхід сприяє розвитку бізнесу та надає переваги споживачам та економіці загалом. Для споживачів ефективність ДТЕК буде означати скорочення витрат електроенергії; для партнерів — зниження енергетичної складової в собівартості продукції; для України — підвищення енергобезпеки, впровадження інновацій, залучення інвестицій, підвищення результативності всієї економіки.

Ефективність бізнесу — це основа стабільного довгострокового розвитку.

Україна «плюс»

Україна — пріоритет розвитку ДТЕК. Компанія інвестує основні кошти в українську енергетику й економіку: будуючи нові потужності, впроваджуючи передові технології, створюючи нові бізнеси. Неможливо успішно співпрацювати на зовнішніх ринках, не маючи потужної виробничої бази вдома.

ДТЕК прагне розвивати торговельні зв'язки із зовнішніми ринками. Одним із основних завдань стане розширення технічних і бізнес-можливостей для експорту електроенергії, впровадження сучасних комерційних механізмів, вихід на кінцевих споживачів у Європі. ДТЕК готовий брати участь у проєкті синхронізації з ENTSO-E і робитиме необхідні кроки для підготовки своїх енергоблоків і мереж до інтеграції в європейську енергосистему.

Загалом ДТЕК прагне стати обличчям українського бізнес-сектору для закордонних партнерів, аби представляти Україну як прозора й ефективна компанія, орієнтована на довгостроковий сталий розвиток

Суспільство

Одне з ключових завдань — зниження виробничого травматизму вдвічі завдяки створенню сучасного виробництва, де буде автоматизовано складні ділянки та впроваджено контроль параметрів безпеки ведення робіт. Побудувати культуру уважного ставлення до власного життя — найголовніше завдання компанії.

ДТЕК сприятиме комплексному розвитку України і, насамперед, регіонів, де працюють підприємства компанії. Одна з важливих цілей —

Топ-менеджмент Групи ДТЕК

Максим Вікторович Тімченко

Генеральний директор ДТЕК

Очолує компанію з липня 2005 року.

Під його керівництвом ДТЕК став найбільшою українською компанією. З 2005 року до складу ДТЕК увійшли 31 шахта і 13 збагачувальних фабрик, 10 ТЕС і 2 ТЕЦ, 6 дистрибуційних підприємств. У 2013 році завершено придбання контрольного пакета акцій «Нафтогазвидобування» — найбільшої приватної газовидобувної компанії в Україні. У 2014 році завершено будівництво Ботівської ВЕС потужністю 200 МВт, яка увійшла до топ-5 найбільших наземних ВЕС Центральної та Східної Європи. У 2015 році успішно впроваджено нову структуру корпоративного управління, що забезпечує ефективний розподіл функцій стратегічного планування й операційної діяльності. У 2016—2017 роках проведено реструктуризацію кредитного портфеля операційних компаній, що дало змогу збалансувати фінансові можливості з обслуговування позик і подальшого розвитку.

Максим Тімченко спільно з 20 керівниками найбільших енергетичних компаній світу виступив співзасновником і підписантом глобальної ініціативи «Енергія для суспільства» Всесвітнього економічного форуму.

Упродовж багатьох років за версією ділових видань України Максим Тімченко займає лідерські позиції серед топ-менеджерів вітчизняних компаній. У 2016 році він увійшов до проекту «40 особистостей, які змінюють країну» видання «Бізнес». У 2014 році очолив рейтинг «ТОП-100. Найкращі топ-менеджери України». У 2012 і 2013 роках журнали Forbes і «Компаньон» високо оцінили заслуги Максима Тімченка — він увійшов до десятки найкращих топ-менеджерів України.

У 2002—2005 роках працював старшим менеджером у ЗАТ «СКМ», де очолював роботу енергетичного бізнесу до його виділення в ДТЕК. Кар'єру розпочав на посаді консультанта в міжнародній компанії PricewaterhouseCoopers (1998—2002 роки), де дійшов до позиції старшого аудитора.

Є членом Асоціації дипломованих сертифікованих бухгалтерів (АССА).

Вищу освіту здобув у Донецькій державній академії управління, яку закінчив із відзнакою в 1997 році за спеціальністю «Менеджмент у виробничій сфері». Продовжив навчання в Манчестерському університеті, де отримав диплом із відзнакою і ступінь бакалавра економіки та соціальних наук.

Дмитро Володимирович Сахарук

Виконувач обов'язків генерального директора ДТЕК Енерго

Очолує компанію з жовтня 2016 року.

Із серпня 2014 року обіймав посаду виконавчого директора ДТЕК Енерго. З травня 2011 року очолював дирекцію правового забезпечення. До команди ДТЕК приєднався в березні 2010 року як заступник директора із правового забезпечення. З 2008 року працював у міжнародній юридичній фірмі Squire Sanders & Dempsey LLP.

З відзнакою закінчив Харківський національний університет внутрішніх справ, де у 2000 році отримав диплом спеціаліста за фахом «Правознавство», у 2001 році — ступінь магістра за спеціальністю «Правоохоронна діяльність». У 2002 році отримав ступінь магістра міжнародного та порівняльного права, закінчивши Чиказький коледж права (США). Працюючи в ДТЕК, пройшов навчання за спільною програмою London Business School (Великобританія) та Академії ДТЕК «Енергія Лідера».

Ігор В'ячеславович Щуров

Генеральний директор ДТЕК Нафтогаз

Працює в компанії з вересня 2011 року.

З квітня 2013 року до вересня 2016 року очолював ПрАТ «Нафтогазвидобування», основний виробничий актив ДТЕК Нафтогаз. Раніше керував компанією «Новатек-Таркосаленефтегаз» — структура найбільшого російського незалежного виробника газу «Новатек», з річним обсягом видобутку 14 млрд куб. метрів природного газу. З 1998 до 2007 року працював у ВАТ «Самаранефтегаз» (НК «Юкос», РФ), де пройшов шлях від оператора з видобутку нафти й газу до заступника генерального директора.

У 2002 році захистив дисертацію кандидата технічних наук в Уфимському державному нафтовому технічному університеті. У 2000 році здобув другу вищу освіту в Самарській економічній академії за спеціальністю «Фінанси і кредит». У 1998 році закінчив навчання в Самарському державному технічному університеті за спеціальністю «Розробка нафтових і газових родовищ».

Вікторія Олексіївна Сиромятова

Директор Вінд Пауер

Очолює компанію з квітня 2016 року.

До цього упродовж п'яти років обіймала посаду фінансового директора Вінд Пауер. З 2007 до 2011 року працювала менеджером відділу корпоративного внутрішнього аудиту в ДТЕК. З 2003 до 2007 року працювала в компанії «ДПА», де пройшла шлях від економіста до директора фінансів. Починала кар'єру у 1997 році як менеджер спільного підприємства «Донпластавтомат».

У 1997 році закінчила Донецький державний технічний університет за спеціальністю «Технологія машинобудування». У 2002 році захистила диплом за спеціальністю «Фінанси» в Донецькому державному університеті економіки й торгівлі імені Михайла Туган-Барановського. У 2010 році здобула ступінь магістра бізнес-адміністрування в межах спільної програми Києво-Могилянської бізнес-школи та Академії ДТЕК. Пройшла навчання за спільною програмою INSEAD (Франція) й Академії ДТЕК «Енергія лідера».

Роман Валерійович Федорченко

Директор ДТЕК ЕСКО

Очолював компанію з моменту її створення — з листопада 2015 року.

До цього, з 2012 року, очолював проектну групу з енергоефективності в ДТЕК. Група створила портфель інвестиційних проектів більш ніж на 500 млн дол. США і виконала 12 енергоаудитів на виробничих підприємствах компанії.

У 2005 році закінчив Криворізький технічний університет за спеціальністю «Менеджер зовнішньоекономічної діяльності». У 2000 році закінчив Дніпропетровський технікум ракетно-космічного машинобудування Дніпропетровського державного університету за фахом «Програміст».

Огляди макроекономіки та галузей

01

Макроекономічні показники
України у 2016 році

02

Ринок
вугілля

03

Ринок
електроенергії

04

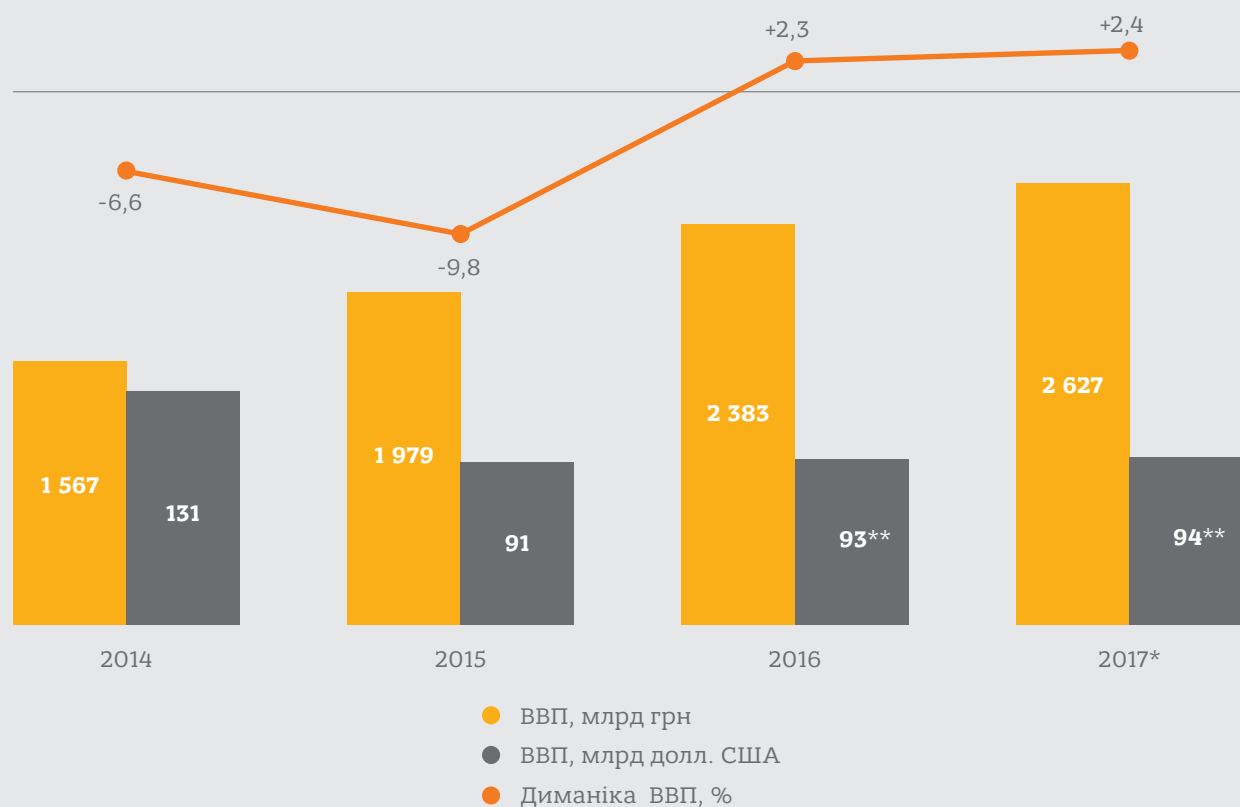
Ринок
природного газу

Макроекономічні показники України у 2016 році

Вперше за останні два роки спад макроекономічних показників України зупинився, і за результатами 2016 року спостерігалось незначне зростання. За оцінками Міністерства економічного розвитку й торгівлі, реальний ВВП зріс на 2,3% у річному вимірі. Хоча на початку року міністерство в

консенсус-прогнозі, що ґрунтується на опитуванні експертів у сфері макроаналізу та прогнозування, давало оцінку від +2% до -0,3%. За оцінками відомства, джерелами зростання переважно стали внутрішні чинники — інвестиційний і споживчий попит.

Динаміка ВВП

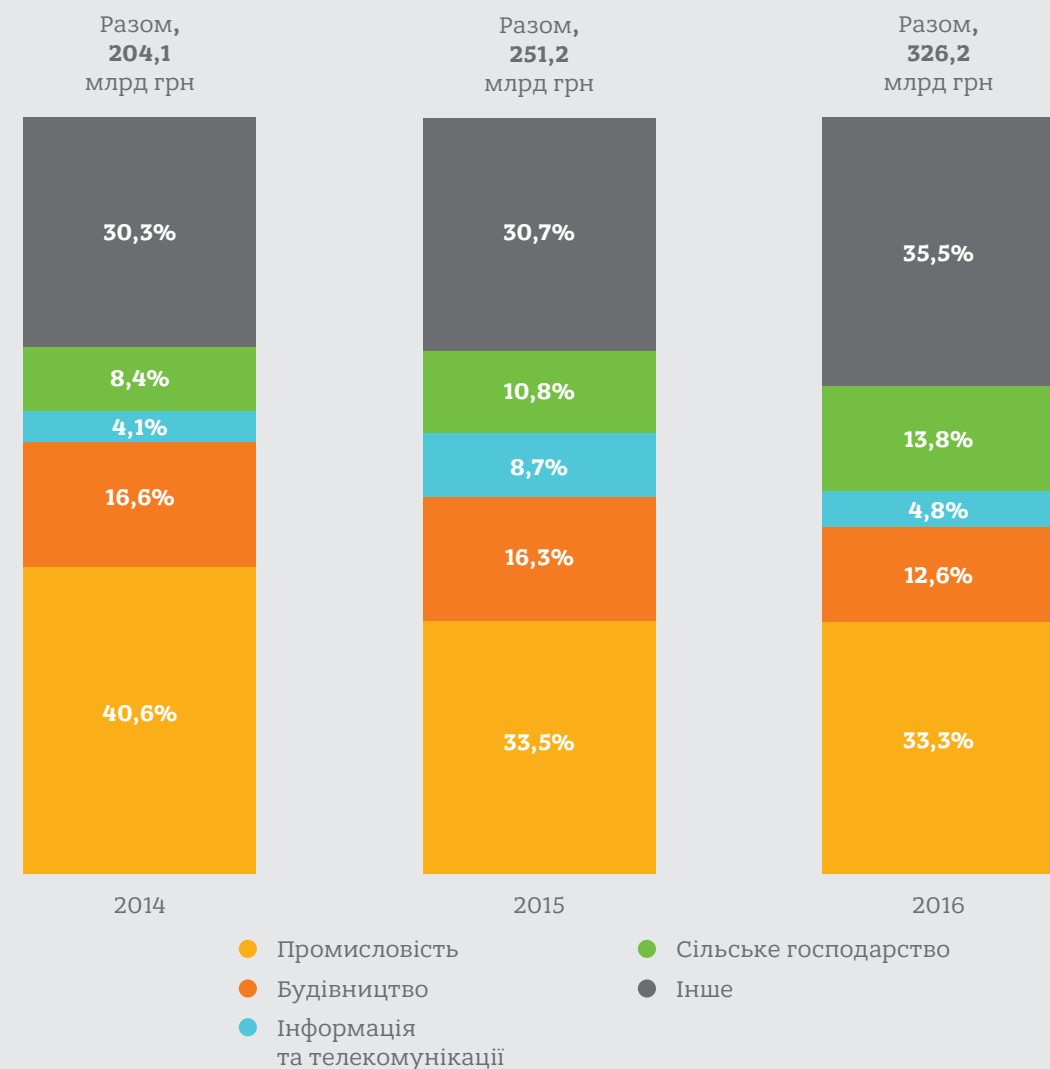
*Прогноз Міністерства економічного розвитку й торгівлі України.

**Дані для 2016 року наведено за курсом 25,55 грн за 1 дол. США, для 2017 року — 28 грн за 1 дол. США.

Упродовж 2016 року спостерігалася тенденція до скорочення тіньової економіки в Україні. За оцінками Міністерства економічного розвитку й торгівлі, в 1 кварталі інтегральний показник рівня тіньової економіки становив 41% від ВВП (-5 процентних пунктів до аналогічного періоду 2015 року), за результатами 1 півріччя — 38% (-4 п. п.), за січень — вересень — 35% (-5 п. п.). На момент підготовки звіту дані щодо рівня тіньової

економіки за результатами року не публікувалися. Детінізація стала результатом зміцнення макроекономічної стабільності, покращення бізнес-клімату завдяки проведенню політики дерегуляції підприємницької діяльності та підвищенню ефективності державного сектора, відновлення та формування нових міжгалузевих зв'язків в економіці країни, поступової легалізації відносин на ринку праці завдяки зниженню ЄСВ.

Структура капітальних інвестицій

Дані Державної служби статистики України.

У структурі капітальних інвестицій на власні кошти підприємств та організацій припадає 69,4%, бюджети всіх рівнів — 9,4%, внески населення в будівництво житла — 8,9%, кредити банків — 7,1%, іноземні інвестиції — 2,9%. У 2016 році зросли частки власних коштів підприємств і бюджетів усіх рівнів на 2 процентні пункти кожен проти 2015 року, за рахунок скорочення частки вкладів у будівництво житла — на 3,1 п. п.

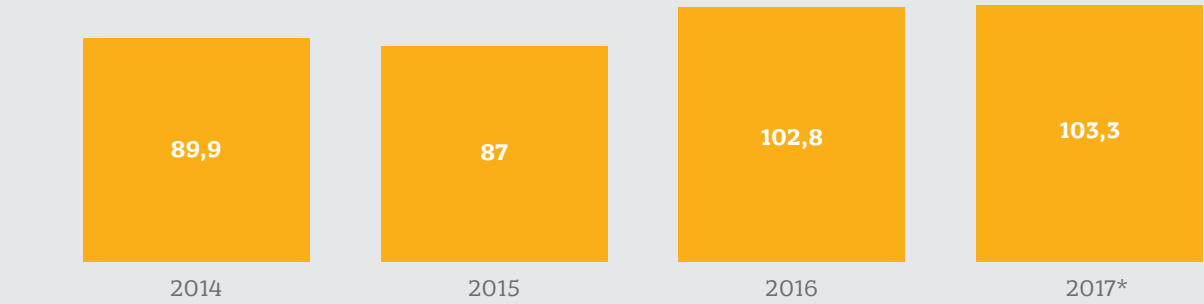
Інвестиції спрямовувались в матеріальні активи, переважно на будівництво споруд і закупівлю обладнання. У промисловому секторі капітальні інвестиції розподілилися таким чином: 50,6% припадає на переробну галузь, 27,5% — на постачання енергоносіїв, 20% — на видобувну галузь.

Зберігається тенденція до збільшення прямих

іноземних інвестицій і уповільнення відтоку капіталу. У 2016 році надійшло 4,4 млрд дол. США прямих іноземних інвестицій проти 3,8 млрд у 2015 році. У той же час п'ять країн — РФ, Кіпр, Великобританія, Нідерланди та Австрія — забезпечили 70% надходжень. Найбільшим інвестором в українську економіку залишається РФ, з якої надійшло 1,7 млрд дол. США, і велику частину цих коштів було спрямовано в дочірні банки для докапіталізації відповідно до вимог НБУ.

У 2016 році збереглася тенденція щодо уповільнення відтоку капіталу, показник залишився на рівні 2015 року — 0,9 млрд дол. США. Загалом зменшення акціонерного капіталу, зокрема за рахунок курсової різниці, становить 2,0 млрд дол. США, тоді як у 2015 році цей показник досяг 5,2 млрд.

Індекс промислової продукції, %

Дані Державної служби статистики України.
*Прогноз Міністерства економічного розвитку й торгівлі України.

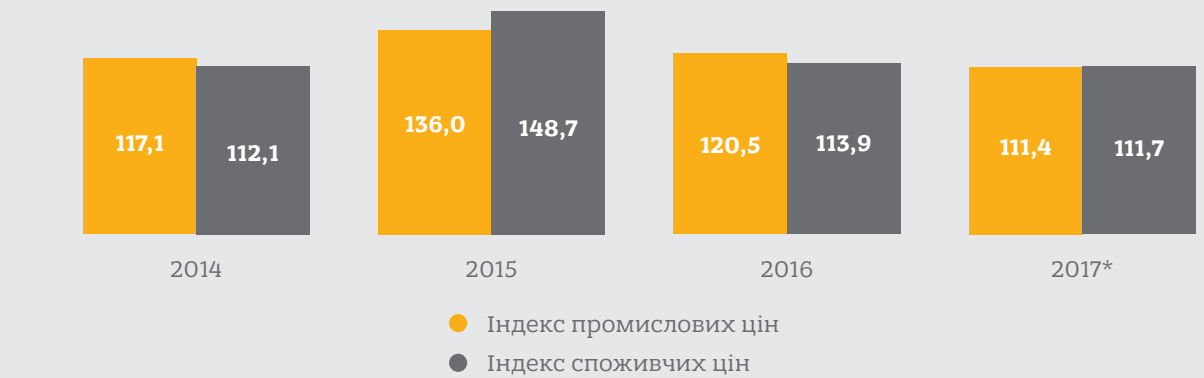
Світові ринки 2016 року відновили попит на продукцію металургійної галузі та залізну руду, що позитивно позначилося на показниках промислового виробництва в Україні. Внутрішній ринок також підтримав виробництво: з квітня спостерігається стала динаміка зростання обігу роздрібною торгівлі. За результатами 2016 року обіг роздрібною торгівлі становить 1 159,3 млрд грн, що в порівняльних цінах на 4% перевищує рівень 2015 року.

У грошовому еквіваленті обсяг реалізованої промислової продукції зріс на 18% — до 1 765,6 млрд грн (1 496,0 млрд грн у 2015 році), зокрема постачання за межі країни збільшилися на 11,4% — до 466,6 млрд грн (418,8 млрд грн у 2015 році).

При цьому в реалізації промислової продукції на товари проміжного споживання припадає 36,5% від загального обсягу, енергію — 32,5%, споживчі товари короткострокового використання — 23,4%.

Промисловість разом із будівництвом, роздрібною торгівлею й сільським господарством входить до переліку базових галузей, від яких найбільше залежить рівень ВВП країни. За підсумками 2016 року роздрібна торгівля зросла на 4%, сільське господарство — на 6,1%, обсяг виконаних будівельних робіт — на 13,1%.

Індекс промислових і споживчих цін, %

Дані Державної служби статистики України.
*Прогноз Міністерства економічного розвитку й торгівлі України

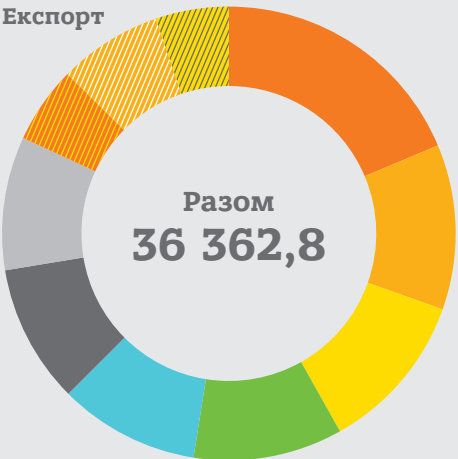
Середня номінальна заробітна плата штатних працівників зросла на 23,6% — до 5 183 грн. Водночас, за даними Державної служби статистики, у грудні 2016 року індекс реальної зарплати становив 111,6%, а рівень середньої номінальної

зарплати — 6475 грн, що на 23,8% більше за аналогічний період 2015 року. Уповільнення зростання індексів промислових і споживчих цін пов'язане із відносною стабілізацією валютного ринку та посиленням макроекономічної стабільності.

Географія зовнішньої торгівлі товарами у 2016 році, млн дол. США

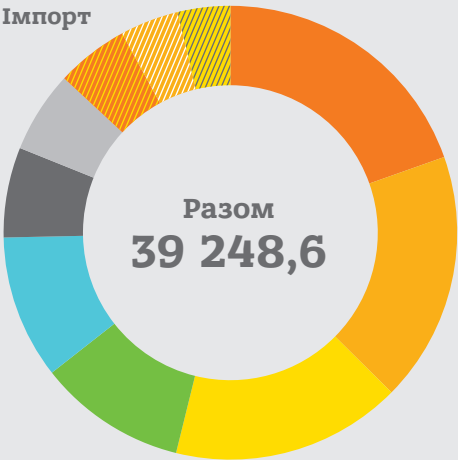
Кількість країн — зовнішньоторговельних партнерів: 226

Експорт

РФ	3 591,8
Єгипет	2 266,2
Польща	2 200,2
Туреччина	2 048,7
Італія	1 929,6
Індія	1 903,2
Китай	1 832,5
Угорщина	1 053,1
Німеччина	1 423,7
Іспанія	1 004,5

Імпорт

РФ	5 148,3
Китай	4 688,5
Німеччина	4 318,6
Білорусь	2 777,3
Польща	2 692,8
США	1 687,9
Франція	1 530,3
Італія	1 358,2
Туреччина	1 100,0
Швейцарія	983,3

Дані Державної служби статистики України.

Від'ємне сальдо зовнішньої торгівлі товарами 2016 року становило 2 885,8 млн дол. США. Коефіцієнт покриття експортом імпорту знизився до 0,93 у зв'язку зі скороченням на 4,6% постачання української продукції на закордонні ринки і зростанням імпорту. Насамперед скоротилося постачання до РФ, у загальній структурі експорту за 2016 рік воно займає 9,9% проти 12,7% у 2015 році. Пожвавлення попиту на внутрішньому ринку дало змогу збільшити імпорт товарів на 1 732,2 млн дол. США. (У 2015 році сальдо зовнішньої торгівлі товарами було позитивним, експорт перевищував імпорт у грошовому еквіваленті на 610,7 млн дол. США.)

Експорт послуг 2016 року становив 9 631,4 млн дол. США, імпорт — 5 304,7 млн. Коефіцієнт покриття експортом імпорту сягнув 1,82 проти 1,76 у 2015 році.

Завдяки превалюванню в послугах експорту над імпортом сумарне сальдо зовнішньої торгівлі за результатами 2016 року — позитивне. Обсяг експорту товарів та послуг 2016 року становить 44 885,4 млн дол. США, імпорту — 44 548,1 млн дол. США.

У 2016 році основу українського експорту становили: продукція сільськогосподарського сектора — 35,3%, металургійної галузі — 22,9%, машинобудування — 10,0%, мінеральні продукти — 7,5%, готові харчові продукти — 6,7% і продукція хімічної та пов'язаних із нею галузей промисловості — 4,3%.

В імпорті мінеральні продукти становили 21,6% від загальної вартості ввезених товарів, продукція машинобудівної галузі — 20,1%, хімічної та пов'язаних із нею галузей промисловості — 14,3%, транспортної галузі — 7,5%, металургійної галузі — 5,9%, готові харчові продукти — 4,4%.

Загальна сума державного та гарантованого державою боргу на 31 грудня 2016 року

	млрд долл. США	млрд грн
Долар США	31,64	860,26
Українська гривня	21,48	584,06
СПЗ*	13,08	355,53
Євро	3,93	106,92
Японська єна	0,55	14,95
Канадський долар	0,30	8,03

Дані Міністерства фінансів України.
*СПЗ — спеціальні права запозичення.

Загальна сума державного та гарантованого державою боргу України у 2016 році зросла на 8,3% — до 70,97 млрд дол. США, або в гривневому еквіваленті на 22,7%, до 1930 трлн. Основними причинами зростання стали фінансування бюджету за рахунок державних запозичень, капіталізація «ПриватБанку» і Фонду гарантування вкладів фізичних осіб, девальвація національної валюти з 24,00 грн/1 дол. США до приблизно 27,19.

Міжнародні резерви НБУ зросли на 17% і на 1 січня 2017 року становили 15 539 млрд дол. США. Валютні інтервенції Національного банку стали одним із основних джерел зростання резервів, було придбано іноземної валюти в еквіваленті 1,6 млрд дол. США у вітчизняних компаній-експортерів. Також збільшенню резервів сприяло надходження третього траншу на суму 1 млрд дол. США від МВФ за програмою розширеного фінансування (EFF) і фінансування, пов'язаного з програмою МВФ. А саме — 1 млрд дол. США від розміщення єврооблігацій України під гарантії уряду США.

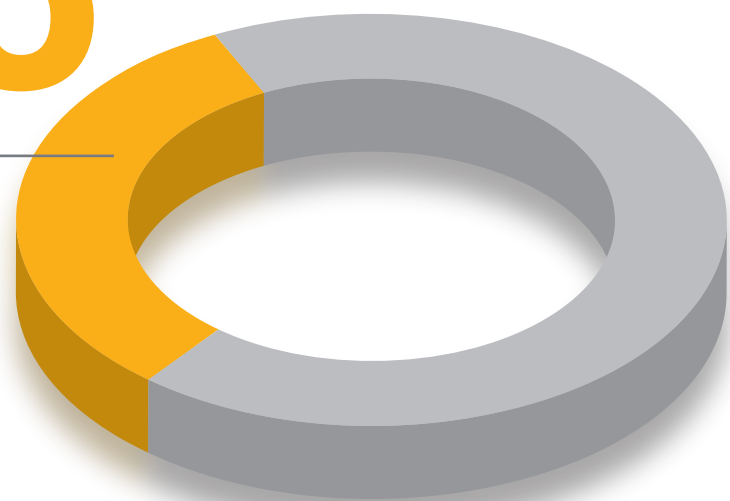
Збиток банківського сектора становив 159 млрд грн, що зумовлено резервуванням кредитного портфеля «ПриватБанку» наприкінці 2016 року. Для інших банків відрахування в резерви значно знизилися, а сукупні збитки зменшилися до 23 млрд грн проти 66 млрд грн 2015 року. У 2016 році на 117,6 млрд грн зросли банківські вклади клієнтів.

Ринок вугілля

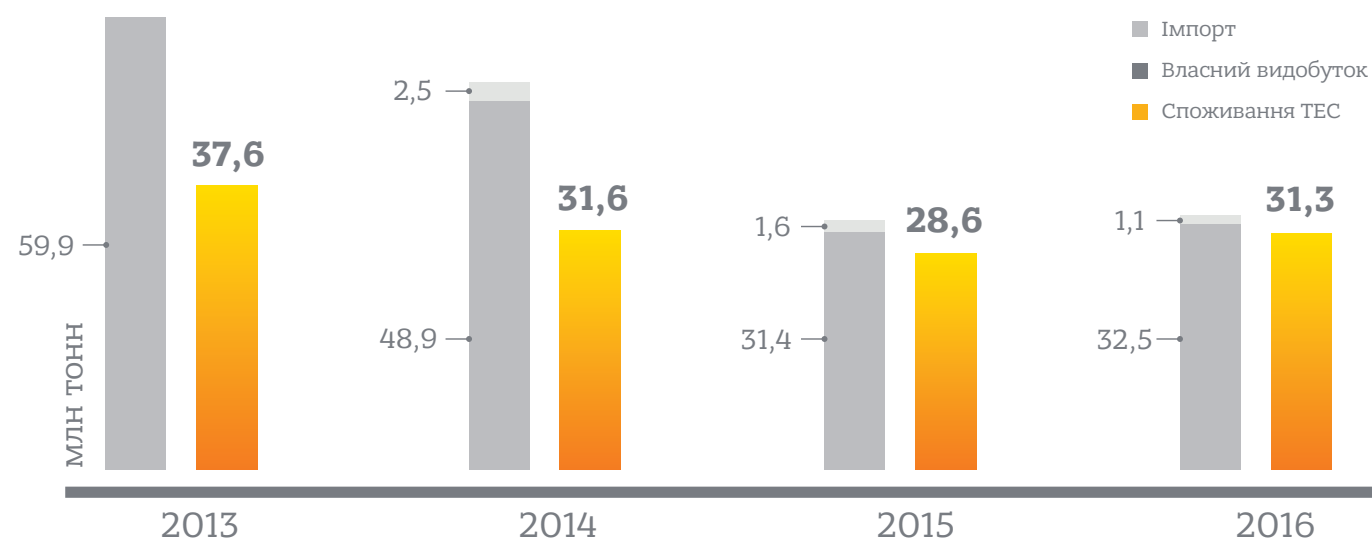
32%

української електроенергії вироблено вугільними ТЕС

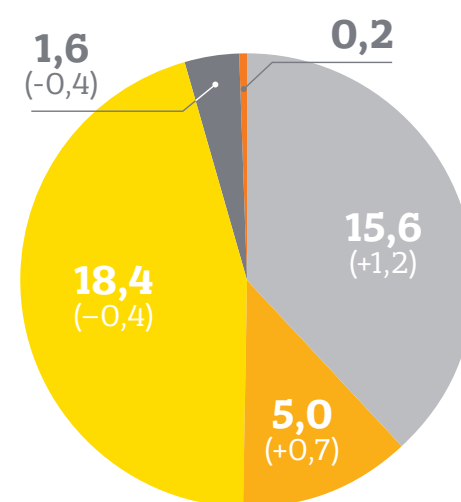
З 2014 року Україна — імпортер вугілля для енергетики

Усі шахти, які видобувають антрацит і пісне вугілля, розташовані в зоні проведення АТО

40,9 млн тонн

видобуток вугілля всіх марок у 2016 році (+2,8% до 2015 року)

Видобуток за областями, млн тонн (+/- до 2015 року):

- Донецька
- Луганська
- Дніпропетровська
- Львівська
- Волинська

02 Ринок вугілля

Вугілля забезпечує третину потреб України в електроенергії.

Балансові запаси вугілля в Україні оцінюють у 56 млрд тонн, а доведені — у 33,9 млрд. Основні поклади розташовані в Донецькому, Дніпровському та Львівсько-Волинському вугільних басейнах, а також у Дніпровсько-Донецькій і Закарпатській

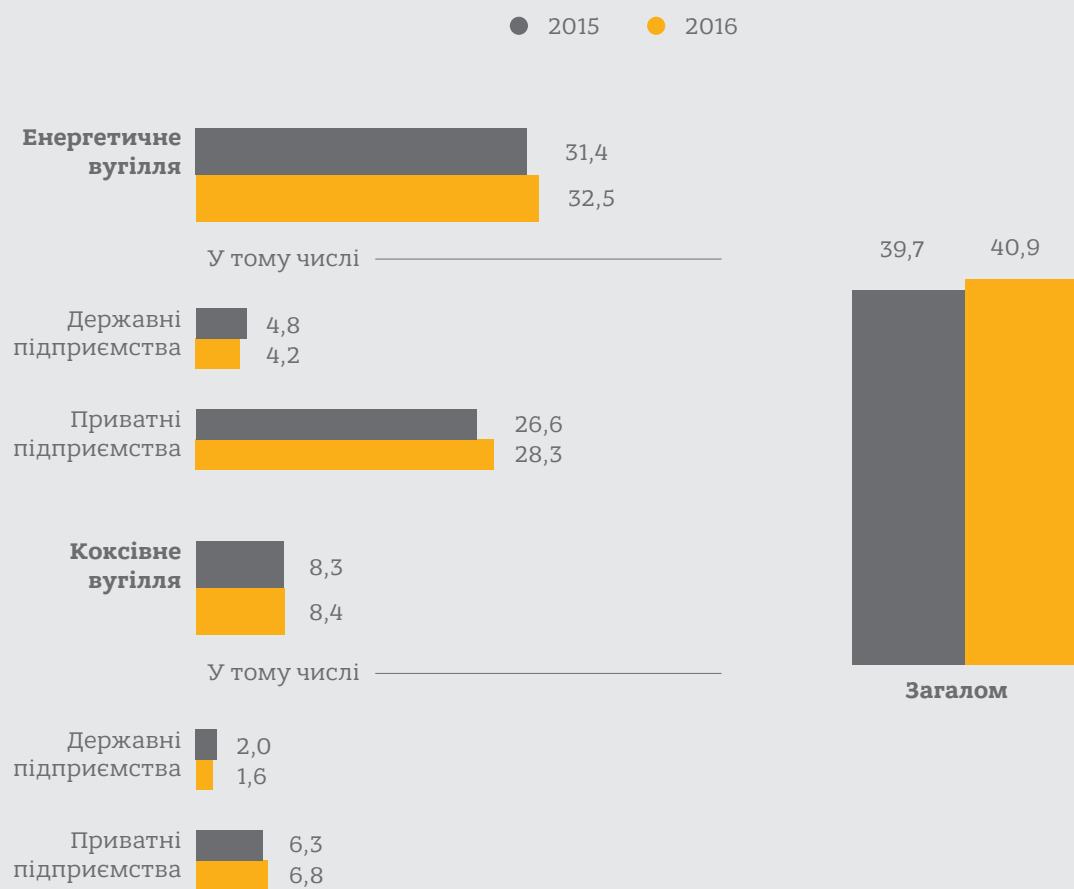
вугленосній западинах. Родовища характеризуються великою глибиною залягання, роботи проводяться на глибині від 500 м до 1 000 м і тонкими пластами — у 0,8—1,0 м. Переважна частина запасів — енергетичне вугілля, приблизно 30% припадає на коксівне вугілля.

Баланс енергетичного вугілля

У 2016 році видобуток вугілля в Україні збільшився на 2,8% і сягнув 40,9 млн тонн. Водночас споживання вугілля збільшилося на 9,4% — до 31,3 млн тонн.

За даними Міністерства енергетики та вугільної промисловості України, 3,4% — зростання видобутку енергетичного вугілля, обсяг видобутку коксівного вугілля практично залишився на рівні 2015 року.

Видобуток вугілля в Україн, млн тонн

Дані Міністерства енергетики та вугільної промисловості України.

Видобуток вугілля в Україні істотно обмежений воєнним конфліктом, який охоплює частину Донецької та Луганської областей. На території, тимчасово не підконтрольній українській владі, розташовані 85 шахт, і 60 з них видобувають енергетичне вугілля. На початку конфлікту в Україні налічувалося 150 вугільних шахт усіх форм власності, сумарний видобуток вугілля у 2013 році становив 83,7 млн тонн.

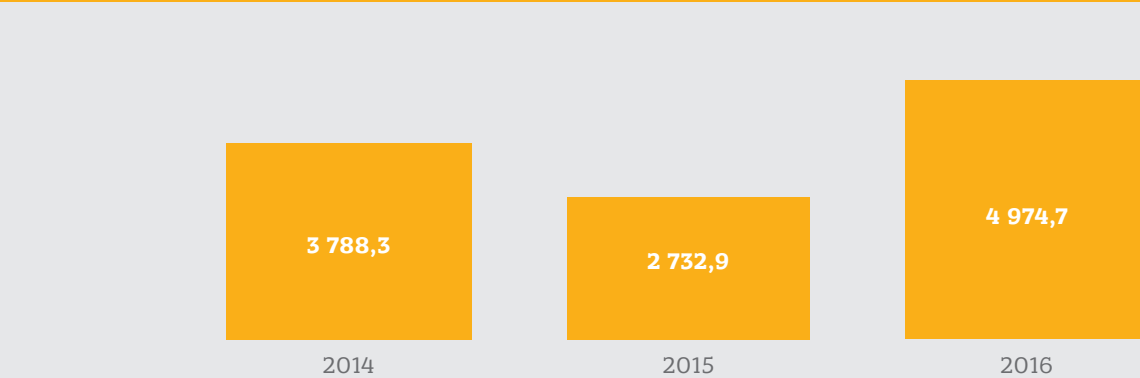
Крім того, негативним чинником стало недофінансування галузі в минулі періоди. Бюджетне фінансування державних шахт на розвиток залишається низьким. Антимонопольний комітет України у своєму звіті зазначає, що в державному секторі спрямування коштів на поточні витрати без фінансування технічного переоснащення та капітального будівництва

в минулі періоди призвело до значного скорочення поточного рівня видобутку, зростання собівартості готової товарної вугільної продукції, зношеності шахтного фонду та використання застарілого обладнання (90%).

Приватні підприємства забезпечують основні потреби економіки у вугільному ресурсі. Водночас у 2014—2015 роках у зв'язку з економічною ситуацією спостерігалось недофінансування.

У 2016 році в секторі видобутку кам'яного та бурого вугілля сумарний обсяг капітальних інвестицій зріс і, за даними Державної служби статистики України, становив 4 974,7 млн грн. Від загального обсягу інвестицій 73,7% забезпечив ДТЕК Енерго, який спрямував 3,6 млрд грн на розвиток своїх українських шахт у 2016 році проти 2,1 млрд грн роком раніше.

Обсяг капітальних інвестицій у вугільній галузі, млн грн

Видобуток вугілля — технічно складне й інертне виробництво, лише на підготовку нової лави потрібно 5—6 місяців. Розвиток галузі вимагає постійних капітальних витрат на реалізацію нових проєктів. Дані Державної служби статистики України.

В Україні працюють 14 теплових електростанцій, половина з яких потребує газові марки вугілля й ще сім — антрацит. Видобуток газових марок вугілля не наражається на ризик припинення через воєнні дії. Тоді як усі шахти, що видобувають антрацит і пісне вугілля, розташовані в зоні проведення АТО. У 2016 році постачання вугілля із зони АТО досягло 11,8 млн т (у 2015 році для теплової генерації було поставлено 8,5 млн тонн вугілля). Крім того, для покриття потреб генерації було імпортовано

0,9 млн тонн антрациту і 0,1 млн тонн газових марок вугілля (1,6 млн тонн у 2015 році). Загалом упродовж року забезпеченість теплової генерації вугіллям була більшою проти 2015 року, що дозволило компенсувати дефіцит генерувальних потужностей в Об'єднаній енергосистемі України, що виник у другій половині 2016 року.

Експорт антрациту підлягає ліцензуванню відповідно до урядової постанови №1176 від 30.12.2015.

Ціноутворення

Вугілля в Україні продається за прямими договорами між видобувними підприємствами та споживачами або через ДП «Держвуглепостач», яке є оператором Оптового ринку вугілля для низки державних шахт. Державне підприємство створено 2016 року, і його функції практично ідентичні ДП «Вугілля України»:

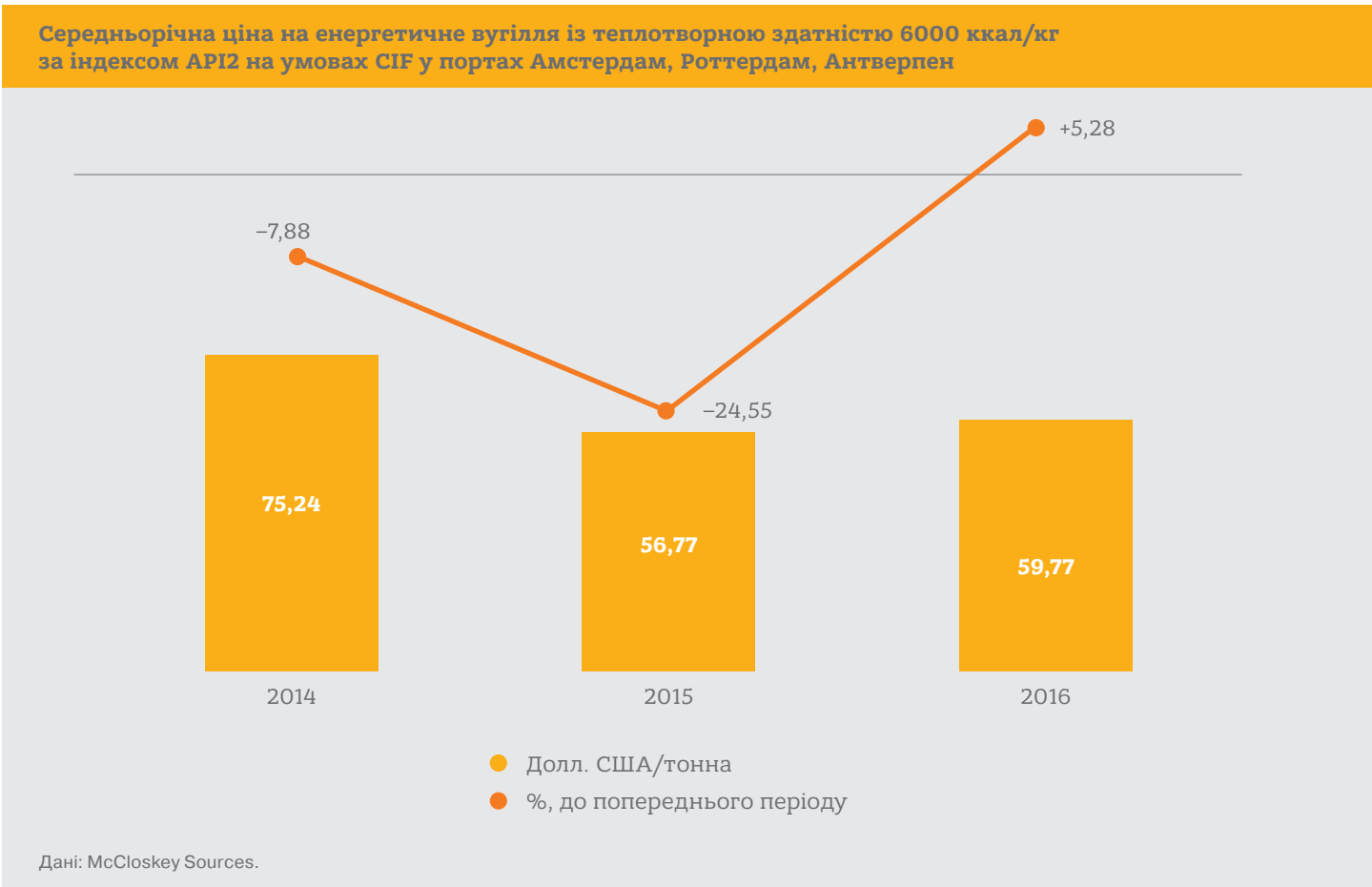
- захист загальнодержавних економічних інтересів в умовах реформування та розвитку ринку вугільної продукції;
- участь у формуванні паливного балансу на основі вивчення попиту та наявної ресурсної бази;
- виконання функцій оператора Оптового ринку вугільної продукції України;
- закупівля вугілля у вуглевидобувних підприємств і постачання споживачам;
- експортно-імпортні операції з вугільною продукцією;
- виконання незалежного контролю якості вугільної продукції.

Оператор розподіляє вугільну продукцію за фіксованими розрахунковими цінами. У результаті відбувається перехресне субсидування збиткових державних шахт за рахунок прибуткових. Крім того, з бюджету виділяються кошти на підтримку державних шахт шляхом часткового покриття витрат у собівартості вугілля, тому що вони значно перевищують ціну реалізації (докладніше див. Регулювання галузі). За результатами 2016 року державні шахти збільшили на 15,5%, до 1 156 грн, оптову ціну 1 тонни товарної вугільної продукції, тоді як зростання собівартості сягнуло 4,4% — до 2 160 грн (у 2015 році оптова ціна 1 тонни товарної вугільної продукції зросла на 59,5% — до 1 001,5 грн, собівартість — на 17,2%, до 2 069,3 грн).

Ціна реалізації вугілля для підприємств теплової енергетики регулюється постановою №289 від 03.03.2016 Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг.

Приватні компанії ціну на вугільну продукцію, яка не використовується тепловою генерацією для виробництва електроенергії, визначають на підставі балансу попиту та пропозиції з урахуванням загальних тенденцій на міжнародному та внутрішньому ринках.

Одна з головних причин зміни цінової кон'юнктури на світових ринках вугілля — дефіцит на внутрішньому ринку Китаю, що виник у другому півріччі 2016 року

й був викликаний внутрішньою політикою щодо скорочення рівня видобутку.

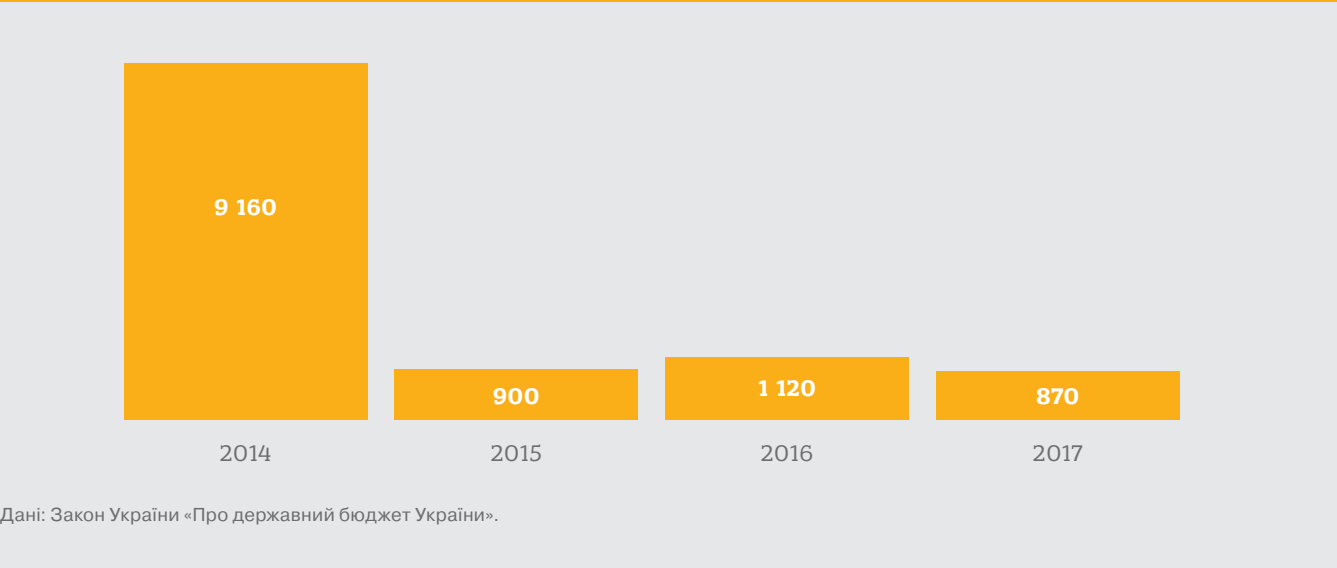
Регулювання галузі

Міністерство енергетики та вугільної промисловості України — основний орган державної влади, який формує політику у вуглевидобувній галузі. Міністерство реалізує цілі та завдання відповідно до Програми діяльності Кабінету Міністрів України, Угоди про коаліцію депутатських фракцій «Європейська Україна» і Стратегії сталого розвитку «Україна-2020».

У 2016 році продовжилася політика підтримки державних шахт за рахунок субвенцій. Хоча спочатку в державному бюджеті не було передбачено коштів на покриття різниці між ціною реалізації вугілля та собівартістю видобутку. Проте у зв'язку із заборгованістю за виплатами зарплат перед гірниками державних шахт було прийнято рішення

про перерозподіл коштів, виділених міністерству на реструктуризацію галузі. Зокрема 1 120 млн грн було вилучено з програм із фінансування закриття збиткових шахт і реструктуризації підприємств, резервного фонду бюджету, щоб погасити борги за зарплатою шляхом покриття різниці між ціною продажу й собівартістю видобутку вугілля. Крім того, 100 млн грн було перерозподілено на користь будівництва шахти «Нововолинська №10». У результаті бюджетну програму «Реструктуризація вугільної та торфовидобувної промисловості», згідно зі звітом міністерства, у 2016 році було профінансовано на 108,8 млн грн, недофінансування склало 13 млн грн.

Обсяг коштів на погашення державним шахтам різниці між ціною продажу вугілля та собівартістю видобутку, млн грн

У 2017 році державним бюджетом передбачено спрямувати 870 млн грн державним шахтам на покриття різниці між ціною реалізації вугілля та собівартістю видобутку, 150 млн грн —

на добудову шахти «Нововолинська №10» і 846,3 млн грн — на програму реструктуризації вугільної та торфовидобувної промисловості.

Ключові напрями розвитку, реформування та реструктуризації галузі:

- лібералізація ринку вугілля за допомогою впровадження біржової торгівлі та перехід на прямі контракти з продажу вугілля;
- приватизація всіх вуглевидобувних підприємств відповідно до Закону України «Про особливості приватизації вуглевидобувних підприємств», закриття або консервація неприватизованих шахт (2015—2019 роки);
- оптимізація державної підтримки для проведення ефективної реструктуризації, забезпечення само-окупності та скорочення дотацій до мінімального обсягу для цілей водовідливу й захисту довкілля шляхом розробки відповідного закону (до 2020 року);
- створення ефективної системи соціальної підтримки працівників підприємств, які перебувають на стадії ліквідації або консервації.

Ключові законодавчі події 2016 року

З урахуванням актуальних соціально-економічних і політичних процесів у країні Міністерство енергетики та вугільної промисловості України оновило проект «Концепції державної цільової економічної програми реформування вугільної промисловості на період до 2020 року».

Концепцією визначено такі орієнтири ефективного реформування вугільної галузі:

- вдосконалення нормативно-правової бази для прискорення реструктуризації збиткових шахт;
- оптимізація непрофільних активів вуглевидобувних підприємств;
- підвищення інвестиційної привабливості вуглевидобувних підприємств;
- вироблення механізму соціального захисту вивільнених працівників і вирішення екологічних проблем;

- прискорення підготовки шахт до приватизації;
- визначення конкретних заходів щодо зменшення собівартості готової товарної вугільної продукції;
- приведення ціни товарної продукції до економічно обґрунтованого рівня.

Задля запобігання корупції та дотримання норм антикорупційного законодавства державні вугільні підприємства ухвалили антикорупційні програми. Програми розроблено відповідно до Конституції України, Закону України «Про запобігання корупції», Закону України «Про засади державної антикорупційної політики в Україні (Антикорупційна стратегія) на 2014—2017 роки».

Рынок электро- енергії

× 5 разів

Приріст нових потужностей у зеленій енергетиці становить **120,6 МВт**, що в 5 разів перевищує показник 2015 року

118,3

млрд кВт·год

обсяг споживання електроенергії у 2016 році

-0,4%

Спад попиту вперше з 2013 року сповільнився

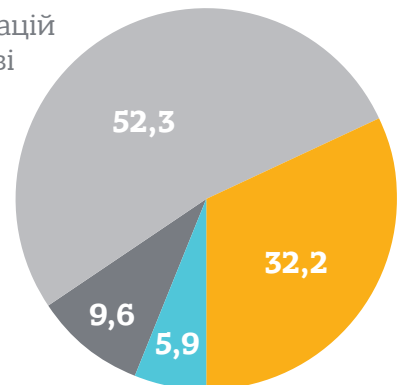

Основні постачальники електроенергії в ОЕС України:

- Енергоатом — оператор чотирьох діючих АЕС України
- 5 підприємств теплової генерації, які оперують 14 ТЕС
- Укргідроенерго керує 7 ГЕС і 2 ГАЕС

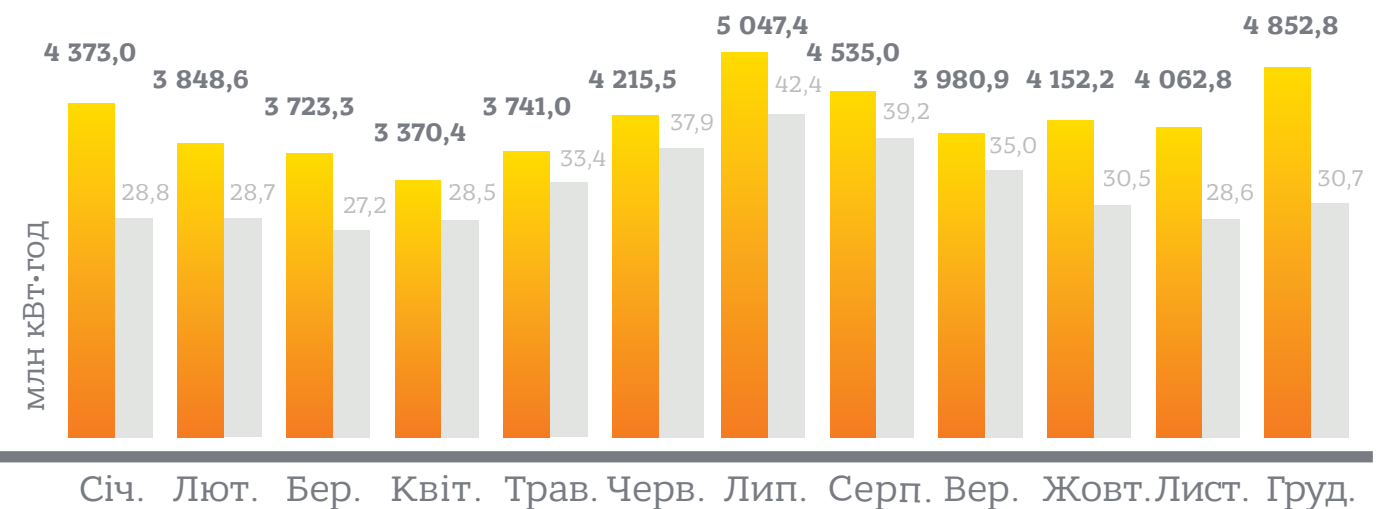
Частка генерацій у виробництві електроенергії, %

■ АЕС
■ ТЕС
■ ГЕС і ГАЕС
■ Інше

Динаміка виробництва електроенергії ГК ТЕС

На ринку електроенергії на початку року був профіцит потужності, з травня — дефіцит. ГК ТЕС збільшили навантаження, щоб покрити дефіцит потужності для виробництва електроенергії

■ % від загального виробництва електроенергії в Україні

03 Ринок електроенергії

Енергетична система України є об'єднаною та побудована за регіональним принципом. До неї входять вісім енергосистем, які працюють паралельно: Західна, Південно-Західна, Центральна, Південна, Північна, Дніпровська, Кримська та Донбаська*.

Централізоване оперативно-технологічне управління Об'єднаною енергосистемою (ОЕС) України здійснює НЕК «Укренерго». Головне завдання національної компанії — забезпечувати баланс виробництва та споживання електроенергії в країні, запобігати порушенню режимів і аварії системного значення. У такий спосіб забезпечувати надійне функціонування ОЕС України.

Уся вироблена електроенергія продається ДП «Енергоринок», яке є оператором Оптового ринку

електроенергії. Дистрибуційні компанії закуповують електроенергію в Оптовому ринку для подальшого постачання споживачу. Україна планує перейти від наявної моделі «єдиного покупця» до лібералізованого ринку, запровадивши вимоги Третього енергетичного пакета ЄС. Це відкриє можливості для прямої взаємодії виробників зі споживачами. Відповідний закон «Про ринок електроенергії» ухвалено Президентом України 8 червня.

Структура генерувальних потужностей ОЕС України на 31 грудня 2016 року, МВт

56 170
Загалом

ГК ТЕС	27 703
АЕС	13 835
ТЕЦ, блок-станції	6 477
ГЕС	4 726
ГАЕС	1 509
ВДЕ	1 920

За даними НЕК «Укренерго».

Структура покриття пікових навантажень значно відрізняється від структури встановленої потужності. Вугільні блоки ТЕС потужністю 100—200—300 МВт — основний механізм регулювання графіка ОЕС України. У зв'язку з несприятливою структурою генерувальних потужностей — низької питомої ваги маневрових потужностей і обмеження діапазону регулювання ТЕС — в енергосистемі практикуються зупинки на ніч 7—10 енергоблоків ТЕС із подальшим їх включенням до графіку покриття ранкового та вечірнього максимуму енергоспоживання. Такі режими призводять до додаткового спрацювання ресурсу обладнання, підвищеної аварійності та перевитрат палива.

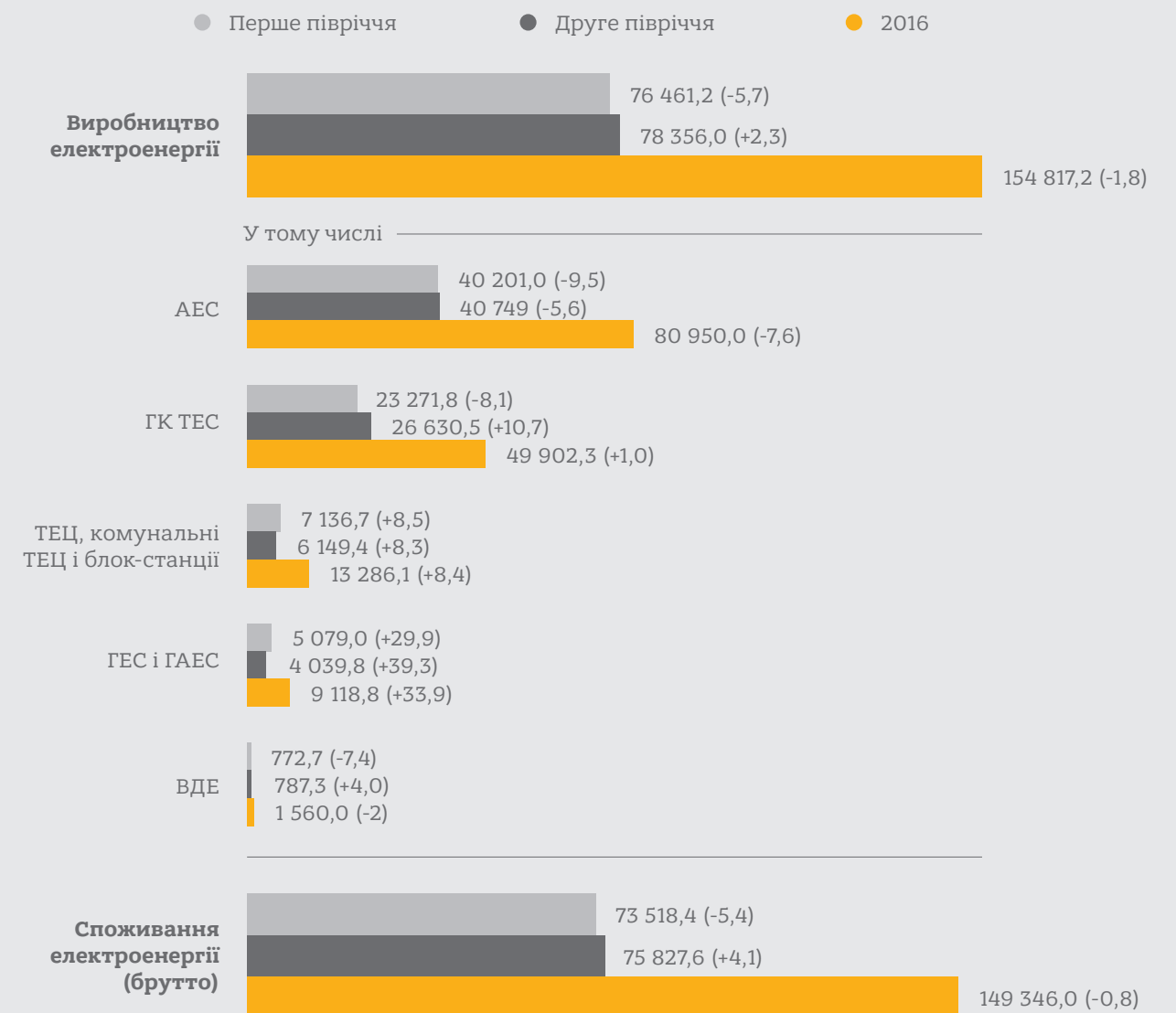
* Постановою Кабінету Міністрів України №263 від 07.05.2015 «Про особливості регулювання відносин у сфері електроенергетики на території, де органи державної влади тимчасово не здійснюють або здійснюють не в повному обсязі свої повноваження», наказами Міністерства енергетики та вугільної промисловості України №273 від 08.05.2015 та №339 від 05.06.2015 «Про затвердження переліку виробників електричної енергії» з ОЕС України були виділені Старобешівська ТЕС Донбасенерго і ДТЕК Зуївська ТЕС.

Баланс електроенергії

Кон'юнктура ринку електричної енергії України мала істотні відмінності в першому і другому півріччях. У першій половині року спостерігався профіцит потужності в ОЕС, що пов'язано зі зниженням попиту на електроенергію всіма категоріями споживачів та від'єднанням АР Крим від української енергосистеми.

Водночас рівень води в Дніпрі та Дністрізріс, і гідроелектростанції наростили виробництво електроенергії, що стало додатковим чинником для зниження відпуску іншими видами генерації.

Обсяг виробництва і споживання електроенергії в Україні у 2016 році, млн кВт·год (% до аналогічного показника 2015 року)

«Інтерфакс-Україна» на підставі інформації Міністерства енергетики та вугільної промисловості України.

У другій половині року спостерігався дефіцит потужності: різко зросло енергоспоживання за зниження виробництва атомними електростанціями у зв'язку зі зміною та продовженням термінів ремонтної кампанії.

22—23 червня було зафіксовано пік обсягів споживання електроенергії в Україні — 17,5 ГВт — у зв'язку з підвищенням температури повітря. Укренерго, як оператор ОЕС України, звернувся до споживачів із закликом допомогти знизити пікові навантаження в енергосистемі завдяки свідомому та раціональному споживанню.

Згідно зі звітом ДП «Енергоринок», з 23 червня до 7 серпня під час складання збалансованих добових графіків навантаження у восьми випадках планувалося обмеження споживання електроенергії в період start-end у середньому на 650 МВт. (У січні-жовтні 2015 року у 134 випадках планувалося обмеження споживання електроенергії в період start-end у середньому на 742 МВт.)

Дефіцитні режими були зумовлені трьома основними чинниками:

- низьким рівнем навантаження АЕС у зв'язку з аварійними ремонтами на енергоблоках №3 Рівненської АЕС і №1, 2 Запорізької АЕС;
- низьким рівнем води в другій половині року у водосховищах Дніпра та Дністра, що обмежило використання гідрогенерації;
- дефіцитом потужностей енергоблоків теплової генерації, заявлених до несення навантаження, у зв'язку з низьким рівнем запасів палива.

Низький рівень запасів спостерігався на деяких теплових електростанціях, що працюють на антрациті. Це було зумовлено відсутністю в червні постачання вугілля із шахт, які перебувають у зоні проведення АТО, через припинення роботи залізниці на тимчасово неконтрольованій території. Вантажне сполучення через лінію розмежування було відновлено 25 червня. Задля компенсації

дефіциту маневрових потужностей, що склався, станції, забезпечені достатнім обсягом антрациту та газового вугілля, збільшили виробництво. Наприклад, усі ТЕС ДТЕК Енерго в червні збільшили виробництво, і якщо порівняти з травнем, то зростання становило 14,4%.

Загалом 2016 року кількість обмежень під час складання добових графіків навантаження було знижено проти 2015 року, зокрема завдяки збільшенню видобутку антрациту та пісного вугілля на шахтах ДТЕК Енерго, і стабілізацією відвантажень із зони АТО на рівні 17 тис. тонн на добу.

У листопаді 2016 року внесено зміни до правил Оптового ринку електроенергії — введено рівень запасів вугілля на складах ТЕС, який не має знижуватись. Відповідно до правил до графіка покриття добового навантаження насамперед включаються енергоблоки ТЕС, на яких запаси вугілля перевищують мінімально допустимий рівень.

Попри складну ситуацію, Україна самостійно збалансувала виробництво та споживання електроенергії. У 2016 році імпорт електроенергії з РФ не здійснювався. У 2015 році з РФ було поставлено 2,3 млрд кВт•год на загальну суму 84,9 млн дол. США.

Дані Енергоринок свідчать, що у 2016 році було зафіксовано 519 аварійних ремонтів енергоблоків ТЕС, які працюють за цінovими заявками. Це на 62 ремонти менше проти 2015 року. Середня тривалість аварійних ремонтів скоротилася на 30 годин. Кількість аварійних ремонтів енергоблоків АЕС у 2016 році — 19, що на шість ремонтів більше проти 2015 року.

Структура споживання електроенергії в Україні

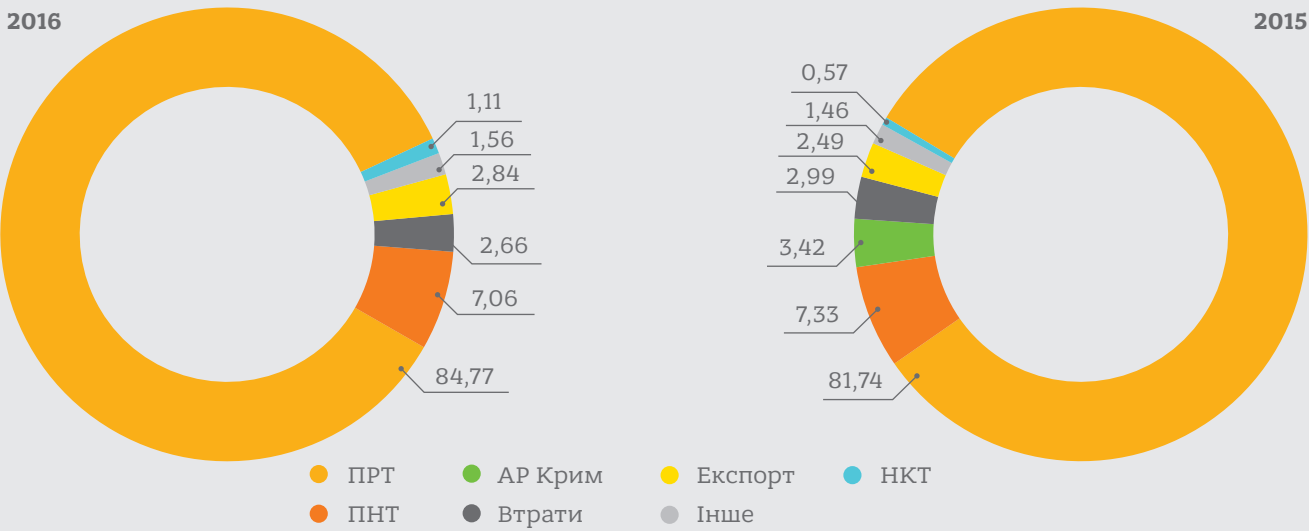
Категорії споживачів	Споживання, млн кВт•год				Частка в загальному споживанні, %	
	2016	2015	Зміна, +/-	Изменение, %	2016	2015
Споживання (брутто)	149 346,0	150 485,9	-1 139,9	-0,8		
Споживання (нетто)	117 657,3	118 726,9	-1 069,6	-0,9	100,0	100,0
У тому числі:						
Промисловість	49 821,9	50 200,3	-378,3	-0,8	42,3	42,3
металургійна	28 760,2	28 755,0	+5,2	0,0	24,4	24,2
паливна	3 575,9	4 284,6	-708,7	-16,5	3,0	3,6
машинобудівна	3 675,5	3 669,8	+5,7	+0,2	3,1	3,1
хімічна й нафтохімічна	2 968,4	3 084,7	-116,3	-3,8	2,5	2,6
харчова й переробна	4 214,2	4 066,2	+148,0	+3,6	3,6	3,4
будівельних матеріалів	2 204,3	2 067,4	+136,9	+6,6	1,9	1,7
інша	4 423,4	4 272,7	+150,7	+3,5	3,8	3,6
Сільгоспспоживачі	3 515,6	3 342,3	+173,3	+5,2	3,0	2,8
Транспорт	6 745,5	6 807,0	-61,5	-0,9	5,7	5,7
Будівництво	806,5	747,6	+58,9	+7,9	0,7	0,6
Комунально-побутові споживачі	15 102,9	15 194,9	-92,0	-0,6	12,8	12,8
Інші непромислові споживачі	5 971,7	5 954,9	+16,8	+0,3	5,1	5,0
Населення	35 693,2	36 480,0	-786,8	-2,2	30,3	30,7

Дані: «Інтерфакс-Україна» на підставі інформації Міністерства енергетики та вугільної промисловості України.

Споживання електроенергії в Україні у 2016 році практично залишилося на рівні попереднього року. Водночас статистика із січня до квітня включно фіксувала щомісячне зниження попиту на 6—10%, у травні обсяг споживання стабілізувався, і з червня вже спостерігалось зростання в межах 3—7%. (Показники 2016 року порівнюються з даними

2015 року, до яких включені обсяги споживання АР Крим, тому що в цей період електроенергія постачалася на півострів). Відновлення енергоспоживання на внутрішньому ринку сталося завдяки тому, що впродовж року макроекономічні показники України стабілізувалися й навіть трохи зросли.

Структура закупівлі електроенергії в Оптовому ринку електроенергії, %

ПРТ — постачальники за регульованим тарифом, ПНТ — постачальники за нерегульованим тарифом, НКТ — територія, де органи державної влади тимчасово не здійснюють або здійснюють не в повному обсязі свої повноваження.

Дані: ДП «Енергоринок».

Без урахування АР Крим темпи зростання реального споживання становлять 3% у 2016 році. Це зумовлено відновленням обсягів промислового

виробництва та зростанням споживання в літні та зимові місяці у зв'язку з відхиленням температури повітря від середніх показників.

Структура експорту електроенергії з України, млн кВт•год

Країни	2016	2015	Зміна, +/-	Зміна, %
Угорщина	3 055,6	3 531,0	-475,4	-13,5
Словаччина	0,1	21,9	-21,8	-99,5
Польща	957,4	66,5	+890,9	14,4 рази
Білорусь	0,0	0,8	-0,8	-100,0
Молдова	3,7	17,6	-13,9	-79,0
РФ	0,0	3,8	-3,8	-100,0
Разом	4 016,9	3 641,6	+375,3	+10,3

Дані: «Інтерфакс-Україна» на підставі інформації Міністерства енергетики та вугільної промисловості України.

Обсяг постачання електроенергії за експортними контрактами коректувався залежно від ситуації на внутрішньому ринку. Так, у січні-червні за зовнішньоекономічними контрактами було передано 2,2 млрд кВт•год, тоді як у липні-грудні — 1,8 млрд кВт•год. За даними Державної фіскальної служби України, у грошовому вимірі експорт електроенергії становив 152,1 млн дол. США (у 2015 році — 150,1 млн).

Україна планувала відновити експорт електроенергії до Білорусі, Молдови та Польщі у більшому обсязі, за заявою Міністерства енергетики та вугільної промисловості, з 1 червня. Однак на початку другого півріччя виник дефіцит потужності в Об'єднаній енергосистемі України, що обмежило експортні можливості.

Регулювання галузі

Національна комісія, яка здійснює державне регулювання у сферах енергетики й комунальних послуг (НКРЕКП), — колегіальний орган, що діє самостійно й незалежно від органів державної влади та місцевого самоврядування. Мета діяльності комісії — державне регулювання, моніторинг і контроль суб'єктів господарювання у сферах енергетики та комунальних послуг. Регулювання здійснюється шляхом нормативно-правового регулювання, ліцензування діяльності,

формування цінової та тарифної політики для виробників і споживачів.

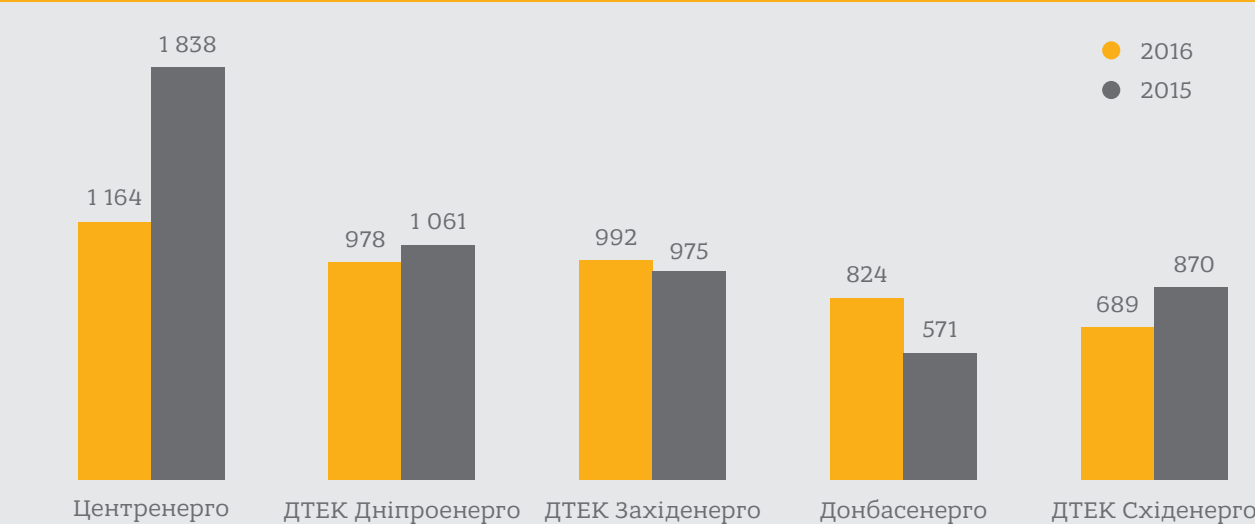
Закон України «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики й комунальних послуг» №1540—VIII від 22.09.2016 визначає правовий статус, завдання, функції, повноваження та порядок здійснення повноважень комісії.

Тарифи на електроенергію

Ринок електроенергії в Україні організований за принципом єдиного покупця, яким виступає ДП «Енергоринок». Виробники відпускають державному підприємству всю вироблену електроенергію за тарифами, встановленими НКРЕКП. Сьогодні єдиний конкурентний сегмент ринку електроенергії — ринок теплової генерації. На кожен енергоблок ТЕС подається погодинна цінова заявка на наступну добу. Водночас із жовтня 2016 року в ціноутворення ГК ТЕС запроваджено механізм диференціації визначення граничної ціни системи

для денних і нічних годин. Обмеження граничної ціни системи визначається ДП «Енергоринок». На підставі поданих заявок і прогнозу споживання електроенергії на наступний день Енергоринок формує на кожну годину графік завантаження енергоблоків за принципом «від найдешевших до найдорожчих». Першими завантажуються енергоблоки із найнижчою ціною заявкою. Остання задоволена заявка визначає ціну на електроенергію для всіх енергоблоків ТЕС, включених до графіка.

Середній рівень цінових пропозицій виробників, грн/МВт•год

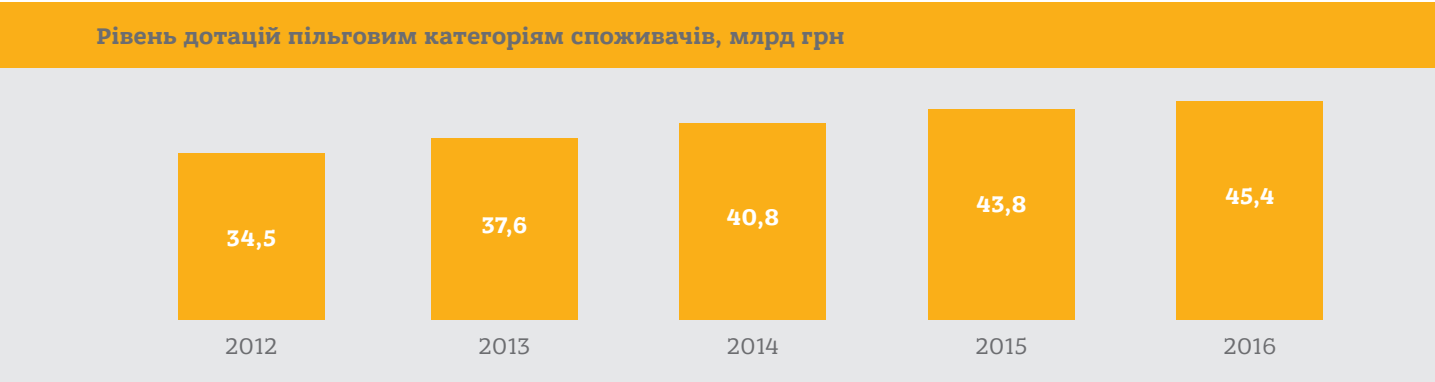
Дані: ДП «Енергоринок».

Постачання електроенергії всім категоріям споживачів здійснюють обласні енергопостачальні компанії (обленерго). На ринку присутні незалежні постачальники, які працюють за нерегульованим тарифом, проте не мають власних мереж. При цьому НКРЕКП встановлює фіксовані тарифи для кінцевих споживачів. За цими тарифами енергопостачальні компанії й забезпечують своїх споживачів.

В Україні всі споживачі розділені на два класи. Перший клас — абоненти, підключені до мереж напругою 27,5 кВ і більше, другий клас — до 27,5 кВ.

Єдині тарифи для споживачів першого класу напруги у 2016 році досягли 157,28 коп./кВт•год (грудень до грудня, +27% до 2015 року), для другого класу — 196,99 коп./кВт•год (+29,5%).

У 2016 році НКРЕКП двічі приймала рішення про підвищення тарифів для населення — у березні і вересні. У вересні підвищення тарифів становило 5—25,3%, залежно від бсягу споживання.

Пільгові тарифи на електроенергію діяли для таких категорій:

- населення та релігійні організації;
- споживачі, які розраховуються за тарифами, диференційованими за часом доби;
- підприємства, які постачають електроенергію для вуличного освітлення населених пунктів*;
- міський електротранспорт*;
- суб’єкти, що реалізують інноваційні проекти;
- дитячий центр «Молода гвардія».

* Пільгові тарифи на електроенергію для освітлення населених пунктів та роботи міського електротранспорту скасовані з 1 січня 2017 року. Отже відпуск електроенергії здійснюється за роздрібними тарифами для споживачів відповідного класу напруги.

Для ліквідації перехресного субсидування за регіональною належністю в кожній області буде встановлюватися свій тариф на електроенергію. Ця новація стосується всіх споживачів, крім населення. Це закріплено постановою НКРЕКП «Про затвердження Порядку ринкового формування роздрібних тарифів на електроенергію, що відпускається споживачам» №1129 від 13.06.2016. Документом визначено механізм поступового переходу від єдиних роздрібних тарифів на електроенергію, починаючи з 1 січня 2017 року.

Перехід енергопостачальних компаній на стимулююче тарифоутворення (РАВ-регулювання) не відбувся, попри прийнятий 2013 року пакет нормативної документації.

РАВ-регулювання передбачає, що НКРЕКП буде встановлювати для обленерго тарифи та граничний розмір прибутковості один раз на кілька років вперед. З переходом на стимулююче тарифоутворення

компанія зобов’язана щорічно 50% прибутку на «стару» регуляторну базу активів інвестувати в «нову». Половину прибутку компанія може використовувати на власний розсуд. Водночас обленерго повинні дотримуватися суворих вимог: 100% розрахунки з Енергоринком, оцінка активів, постійний моніторинг і виконання встановлених вимог до якості послуг. Переваги РАВ-регулювання: тариф встановлюється на 3—5 років, що дасть змогу компаніям прогнозувати витрати та доходи на кілька років вперед. Це дає можливість послідовно знижувати критичний відсоток зношення обладнання.

1 квітня 2016 року набули чинності зміни до Процедури встановлення тарифів за стимулюючим тарифоутворенням. Зміни дозволяють здійснити перехід на РАВ-регулювання з 1 числа будь-якого кварталу. У 2017 році очікується перегляд норми доходу на регуляторну базу активів.

Ключові законодавчі події

- **Закон України «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики й комунальних послуг» №1540 від 22.09.2016 прийнятий і набув чинності.**
На законодавчому рівні закріплено правовий статус, завдання, функції та повноваження комісії відповідно до вимог Третього енергетичного пакета ЄС.
Комісія складається із семи осіб, включно з головою, які призначаються указом Президента України за результатами відкритого конкурсного добору терміном на сім років. Голова обирається членами комісії шляхом таємного голосування та переобирається кожні два роки.
До діючих членів і керівника комісії буде застосована ротація, план якої має затвердити Президент України. До червня 2017 року очікується звільнення з посади трьох членів НКРЕКП, не пізніше грудня 2017 року — двох та не пізніше травня 2018 року — ще двох членів комісії.
Законом закріплено здійснення фінансування регулятора, центрального апарату та територіальних органів за рахунок надходжень внесків до спеціального фонду державного бюджету. Внески будуть здійснюватися суб’єктами господарювання, що діють у сферах енергетики та комунальних послуг. Цей порядок фінансування НКРЕКП почне діяти з 1 січня 2018 року.
Крім того, закон приділяє велику увагу процедурним питанням, спрямованим на забезпечення прозорості діяльності регулятора та обґрунтованості прийнятих рішень.
- **Законопроект «Про ринок електричної енергії України» №4493 від 21.04.2016 прийнятий Верховною Радою України та підписано Президентом України.**
Документ спрямований на забезпечення виконання зобов’язань України за договором

про заснування Енергетичного співтовариства й імплементацію низки актів Європейського Союзу у сфері енергетики: Директиви 2009/72/ЄС про загальні правила внутрішнього ринку електроенергії; Регламенту 714/2009 про умови доступу до мережі транскордонної передачі електроенергії; Директиви 2005/89/ЄС про заходи щодо забезпечення безпеки інвестування в систему електропостачання та інфраструктури.

Законопроект визначає правові, економічні та організаційні засади функціонування ринку електроенергії, а також регулює відносини у сферах виробництва, передавання, розподілу, купівлі-продажу, постачання електроенергії для гарантування надійного й безпечного енергопостачання споживачів, розвитку ринкових відносин, зниження витрат на постачання електроенергії та мінімізації негативного впливу на довкілля.

Законопроект враховує окремі норми законів України «Про засади функціонування ринку електричної енергії України» та «Про електроенергетику». Водночас документ суттєво змінює структуру чинного законодавства у сфері електроенергетики задля імплементації Третього енергетичного пакета ЄС. Зокрема законопроектом передбачено введення нового сегмента ринку — внутрішньоденного ринку; впровадження системи спеціальних обов’язків для забезпечення суспільних інтересів у процесі функціонування ринку електроенергії; повне виконання вимог щодо юридичного та організаційного розділення (анбандлінгу) діяльності з розподілу та передавання електроенергії від інших видів діяльності.

- **Проекти Кодексу системи передачі та Кодексу комерційного обліку електроенергії опубліковано.**
Документи розроблено на виконання затвердженого НКРЕКП плану-графіка впровадження нової моделі ринку електричної енергії. Кодекс системи передачі підготовлено

Огляд галузі відновлюваних джерел енергії

- Міністерством енергетики та вугільної промисловості України, а Кодекс комерційного обліку електроенергії — ДП «НЕК «Укренерго».

 - План розвитку ОЕС України на 2016—2025 роки скоректовано й опубліковано ДП «НЕК «Укренерго».

На громадських слуханнях, у яких взяли участь усі зацікавлені суб'єкти ринку та громадські організації, було проаналізовано 10-річний план розвитку ОЕС України. В остаточній версії документа переважно враховано подані пропозиції.
- Продовжено розроблення нової енергетичної стратегії України.

На засіданні Керівного комітету з питань координації робіт із підготовки оновленої енергетичної стратегії України до 2035 року прийнято рішення про подальше доопрацювання проекту стратегії. 28 квітня 2017 року експертна рада затвердила доопрацьований документ. Після розгляду документа Керівним комітетом, документ буде опубліковано на сайті Міністерства енергетики та вугільної промисловості України, а також направлено на розгляд до центральних органів виконавчої влади.

Головні завдання та виклики у 2017 році

- Прийняття та реалізація положень Закону «Про ринок електричної енергії України». Розробка та затвердження правил ринків електричної енергії, допоміжних послуг, «на добу вперед», внутрішньоденного, роздрібного; кодексів системи передавання, розподільчих мереж, комерційного обліку.
 - Підготовка до роботи в умовах нової моделі ринку електроенергії. Підприємства, які одночасно ведуть діяльність із розподілу та постачання енергії за регульованим тарифом, підготувати до анбандлінгу.
- Реалізація норм Закону «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики й комунальних послуг». Розроблення та прийняття плану ротації наявних членів НКРЕКП, формування конкурсної комісії з добору кандидатів для роботи в комісії, ротація п'яти членів комісії.
 - Реалізація стимулювального регулювання для розподільчих компаній

Встановлена потужність генерації відновлюваної енергетики України, за оцінками Державного агентства з енергоефективності та енергозбереження, становить 1 612 МВт. Підприємства зеленої енергетики виробили 1 560 млн кВт·год у 2016 році (без урахування зони проведення АТО й АР Крим). Більшу частину зеленої електроенергії виробляють сонячні та вітроелектростанції.

Найбільші виробники зеленої електроенергії, МВт

Компанія	Потужності, МВт
Актив Солар (СЕС)	441
CNBM (СЕС)	267
Вінд Пауер (ВЕС)	200
Вітрові парки України (ВЕС)	180
Віндкрафт Україна (ВЕС)	31
Сонячна енергія плюс (СЕС)	15
Еко Оптима (ВЕС)	13,2
Токмак Солар Енерджі (СЕС)	10

Галузь відновлюваних джерел енергії (ВДЕ) України представлена приблизно 230 компаніями. Значна частина компаній працює в сегменті сонячної генерації та має у своєму розпорядженні станції невеликої потужності. Виняток — сонячні електро-станції компаній CNBM і Актив Солар. Вітроенергетика представлена 13 компаніями. Така різниця в кількості компаній зумовлена «порогом входу» —

вартість реалізації проекту в геліоенергетиці нижча за вітроенергетику завдяки дешевшій технології й нижчим витратам на будівництво, менш жорстким вимогам до досвіду та експертизи.

СЕС — сонячні електростанції,
ВЕС — вітроелектростанції.

Попри активний приріст потужностей зеленої енергетики у 2012—2013 роках, частка ВДЕ в загальному балансі Об'єднаної енергосистеми України залишається незначною — 3%. Водночас в Україні є всі природні та регуляторні передумови для розвитку зеленої генерації. У разі створення та збереження сприятливих чинників частка ВДЕ в загальному балансі генерувальних потужностей України до 2035 року може досягти 30% за рахунок будівництва СЕС і ВЕС сумарною потужністю 15 ГВт.

Відповідно до зобов'язань України в межах Директиви 2009/28/ЕС, до 2020 року цільова частка альтернативної енергії з урахуванням великих гідроелектростанцій має досягти 11% у кінцевому енергоспоживанні. Сьогодні вона становить 6,9%, з яких 5,9% припадає на великі ГЕС і ГАЕС.

Ефективність будь-якого проекту зеленої енергетики залежить від трьох чинників: ризик країни, вартість технологій і рівень державної підтримки. Наявність на сьогодні балансую

цих чинників дає змогу прогнозувати приріст потужностей ВДЕ.

Динаміка введення потужностей у зеленій енергетиці, МВт								
	до 2011	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017 (прогноз)
ВЕС	87	64	150	69	133	10	11,6	110
СЕС	3	185	130	433	68	9	99,1	150
Інші	72	3	5	18	32	7	9,9	10
Разом	162	252	285	520	233	26	120,6	270

2009 рік вважається стартовою точкою розвитку ВДЕ в Україні, бо на законодавчому рівні були встановлені зелені тарифи. Провал 2014—2015 років пов'язаний не тільки із воєнними діями на Донбасі, а й з обмежувальними заходами: зниженням і непереглядом величини зеленого тарифу до курсу євро.

У 2016 році сектор ВДЕ показав приріст потужностей. Це результат стабілізації

ризиків країни, державної підтримки у вигляді гарантованого зеленого тарифу та сприятливого регуляторного середовища, а також впливу загальносвітового тренду — зниження вартості технологій.

120,6* МВт — приріст нових потужностей ВДЕ у 2016 році. Це в п'ять разів більше, ніж у 2015 році.

* За фактом підприємства отримали зелений тариф на 103 МВт нових встановлених потужностей.

Регуляторне середовище

Україна стимулює розвиток альтернативної енергетики через систему зелених тарифів. Тарифи для виробників електроенергії з відновлюваних джерел номіновані в євро, диференціюються залежно від типу й потужності об'єкта, обмежені за терміном надання для об'єктів, введених в експлуатацію до 2030 року. Держава зобов'язується купувати у виробників електроенергію за зеленим тарифом.

Стартом розвитку в Україні галузі ВДЕ вважається 2009 рік, коли запровадили зелені тарифи, відповідно до Закону України «Про електроенергетику». Наступні законодавчі зміни, що вплинули на розвиток галузі, проходили у два етапи.

Перший, восени 2012 року, змінив загалом підхід до розрахунку коефіцієнта зеленого тарифу, а також терміни набуття чинності вимог щодо місцевої складової та підходи до розрахунку цієї величини. Водночас коефіцієнт зеленого тарифу для геліоенергетики було знижено, а для мікро-й міні-гідроенергетики — збільшено.

Другий етап відбувся у 2015 році. Йому передували жорсткі обмежувальні заходи щодо перегляду величини зеленого тарифу, зумовлені прийняттям тимчасових надзвичайних заходів на ринку електричної енергії України. Закон України «Про електроенергетику» було прийнято в новій редакції, яка підтвердила щоквартальну індексацію

зеленого тарифу до євро, ввела надбавки за використання компонентів українського виробництва під час будівництва об'єктів, збільшила ставку тарифів для біо- та малої гідроенергетики, запровадила тариф для геотермальної енергетики.

Головною законодавчою подією 2016 року стало прийняття Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про електроенергетику» щодо коефіцієнтів зеленого тарифу для електроенергії, виробленої із використанням альтернативних джерел енергії» №1804—VIII від 22.12.2016.

Цим документом було диференційовано розміри коефіцієнтів зеленого тарифу для наземних сонячних електростанцій залежно від встановленої потужності. Станціям потужністю понад 10 МВт, введеним в експлуатацію до липня 2015 року, коефіцієнт було знижено в 1,8 раза.

Завдання і виклики галузі ВДЕ у 2017 році

- Повернути інтерес іноземних інвесторів до сектора відновлюваної енергетики.
- Забезпечити умови для розвитку зеленої енергетики в новій моделі енергоринку.

Ринок природного газу

Україна рекордно
знизила
споживання газу

до **33,2**
млрд
куб. метрів

Вперше в історії
незалежності не було
імпортовано газ із РФ

0
млрд
куб. метрів

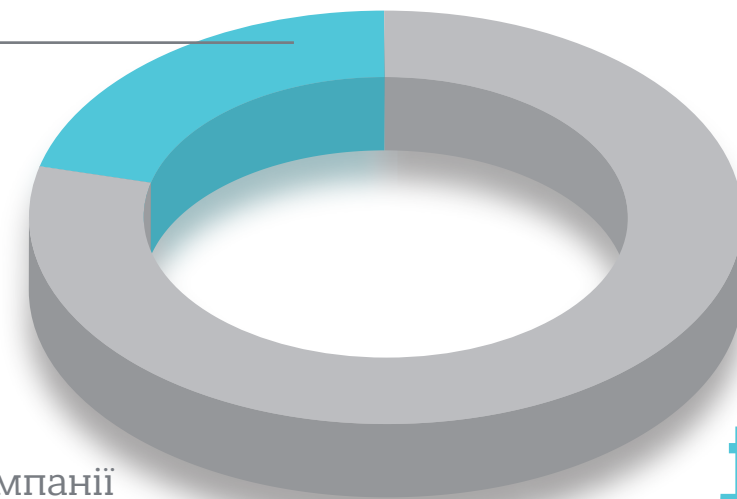

21%

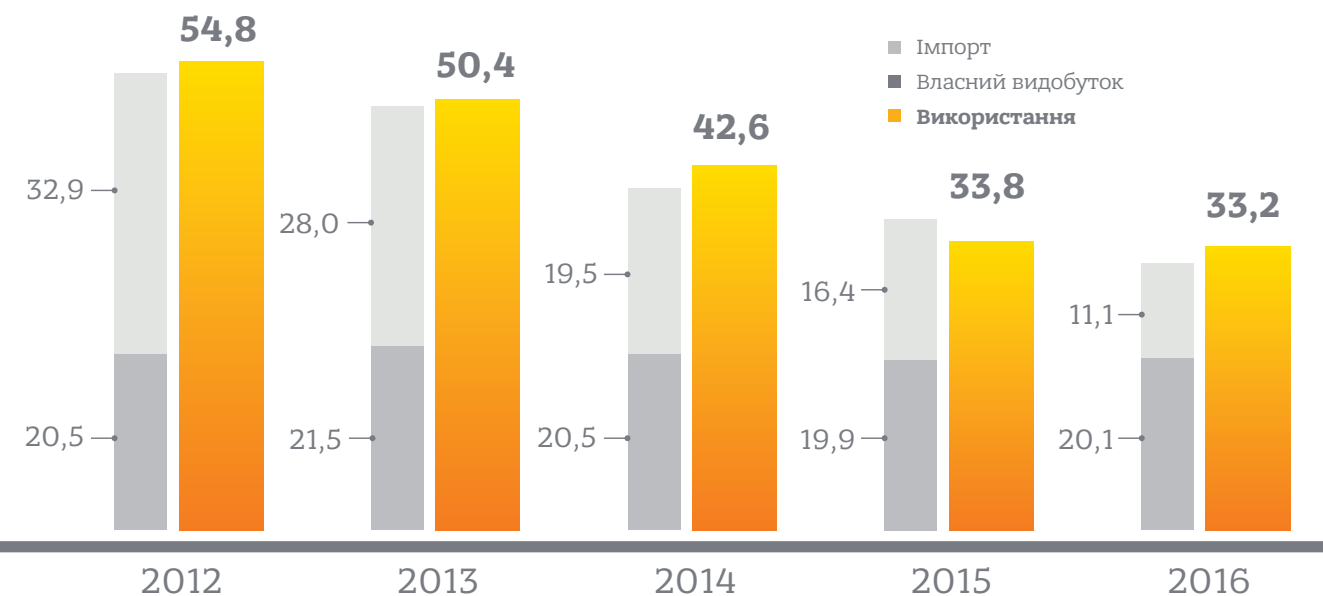
видобутку газу
забезпечили
приватні
компанії

20,1 млрд
куб. метрів
газу видобуто в Україні
+1% к 2015 року

4,2 млрд
куб. метрів
видобули приватні компанії
+8% к 2015 року

Споживання газу в Україні, млрд куб. метрів

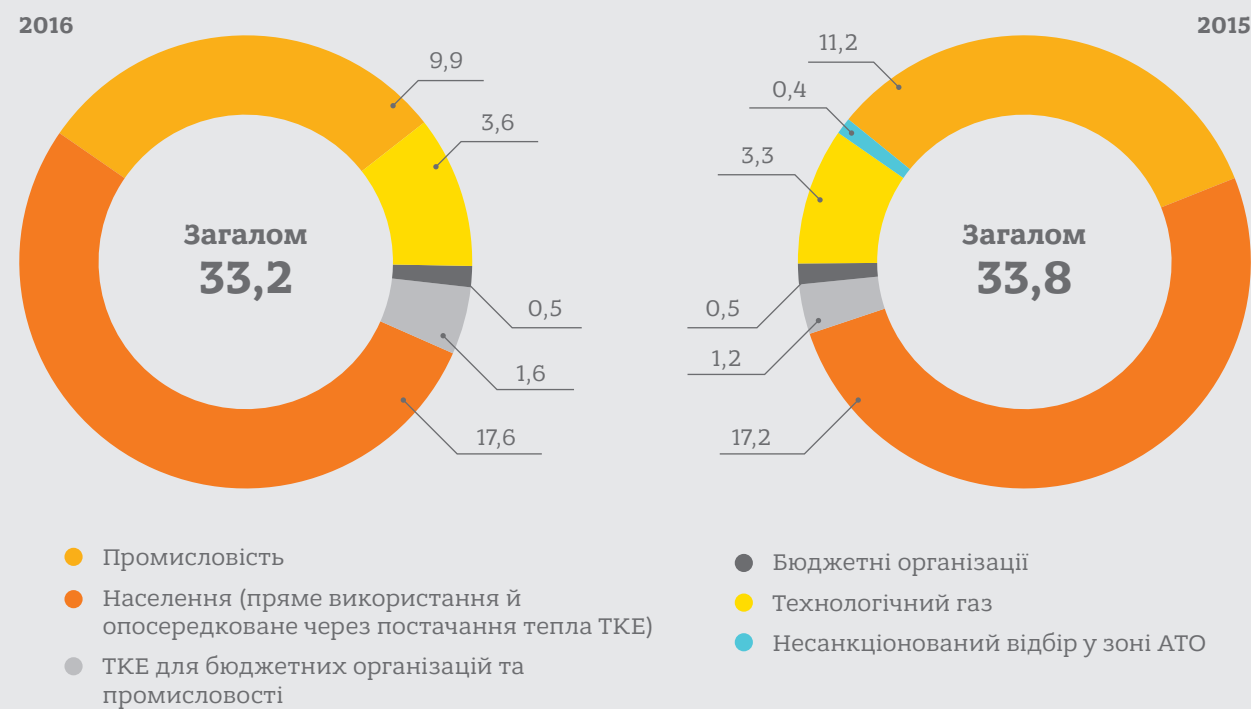
Дані: НАК «Нафтогаз України», Міністерство енергетики та вугільної промисловості України.

04 Ринок природного газу

Споживання природного газу

У 2016 році Україна скоротила споживання природного газу до чергового рекордного рівня за весь період незалежності — 33,2 млрд куб. метрів.

Структура споживання газу в Україні, млрд куб. метрів

Дані: НАК «Нафтогаз України».

Споживання насамперед знизилося завдяки промисловості. Хоча, за даними Державної служби статистики України, у 2016 році промислове виробництво зросло вперше за останні чотири роки. Проте стагнація промисловості та скорочення промислового потенціалу внаслідок воєнних дій на сході країни мають місце.

Водночас українці вперше за кілька років збільшили використання газу з побутовою метою — на 5%, до 11,9 млрд куб. метрів. Тоді як підприємства, які поставляють тепло в оселі українців, знизили витрати газу на 3% — до 5,7 млрд куб. метрів.

Використання газу трубопровідним транспортом для власних потреб і технологічні втрати також зросли. Рівень споживання становить майже 11% від загального обсягу використання газу в країні. НАК «Нафтогаз

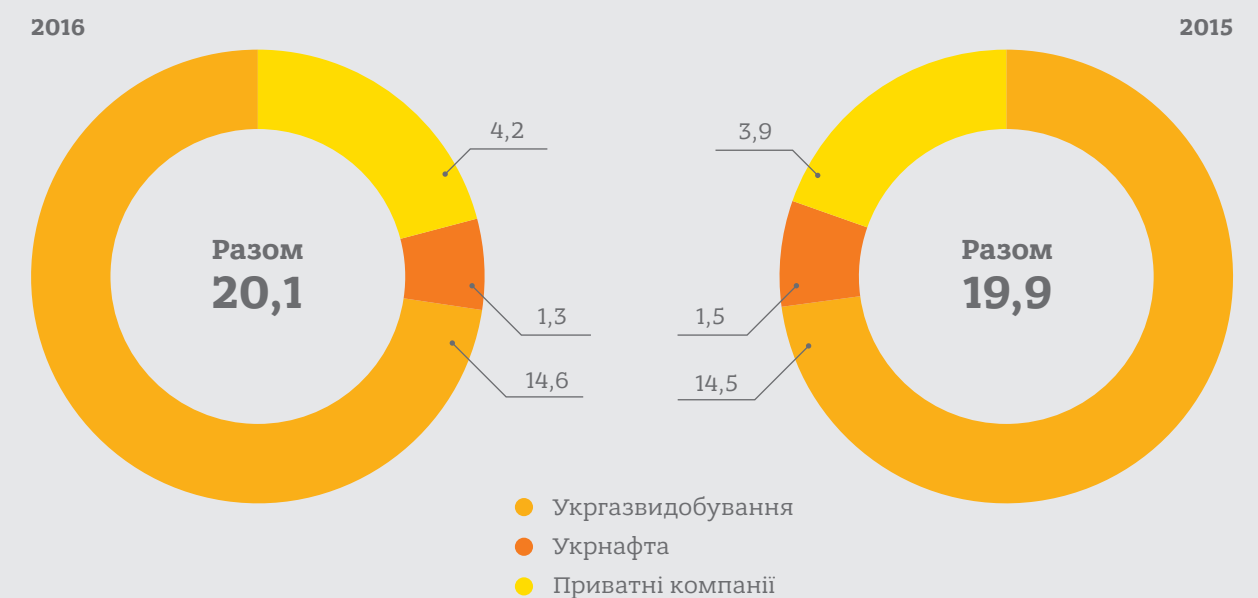
України» пояснює зростання збільшенням обсягу транспортування російського газу через територію України.

У 2015 році переважно завдяки теплій зимі побутові споживачі знизили витрати природного газу. У 2016 році погодні умови були менш сприятливими, і це зафіксовано в статистиці. Висока залежність споживання від температурних умов свідчить про низькі темпи поширення енергоощадних технологій. Енергозбереження ще не впливає істотно на обсяг використання газу в Україні.

Видобуток природного газу

Видобуток газу в Україні у 2016 році становив 20,1 млрд куб. метрів, що фактично відповідає рівню попереднього року. Частка природного газу власного виробництва в загальній структурі споживання країною зросла до 61%, переважно завдяки скороченню попиту.

Структура видобутку природного газу в Україні, млрд куб. метрів

Дані: НАК «Нафтогаз України», Міністерство енергетики та вугільної промисловості України.

У державному секторі галузі триває стагнація. Погіршення показників роботи державних компаній компенсували приватні виробники. Вони зберегли позитивну динаміку розвитку в умовах несприятливих чинників — частка приватників у загальному видобутку газу в Україні досягла майже 21%.

Основну роль у збереженні позитивної динаміки галузі зіграло ПрАТ «Нафтогазвидобування», що входить до Групи ДТЕК. Компанія змогла наростити видобуток на 25%, до 1,6 млрд куб. метрів — рекордного рівня в історії приватного газовидобутку України. Без урахування результату Нафтогазвидобування динаміка видобутку газу в Україні за підсумками 2016 року була б негативною. Втім, зростання виробництва Нафтогазвидобування було інерційним — його дало завершення довгострокових проектів,

розпочатих у першій половині 2014 року. В іншому ж для компанії, як і загалом для галузі, минулий рік характеризувався подальшим погіршенням інвестиційного та регуляторного середовища (докладніше див. Регуляторне середовище).

Якщо у 2015 році темп зростання обсягів видобутку недержавними виробниками становив 17%, то у 2016 році — 8%. Ключовим негативним чинником, який призвів до таких наслідків, стало зниження інвестицій у розвідку та видобуток у попередні періоди внаслідок високих податків на видобуток газу в умовах погіршення цінової кон'юнктури.

Імпорт природного газу

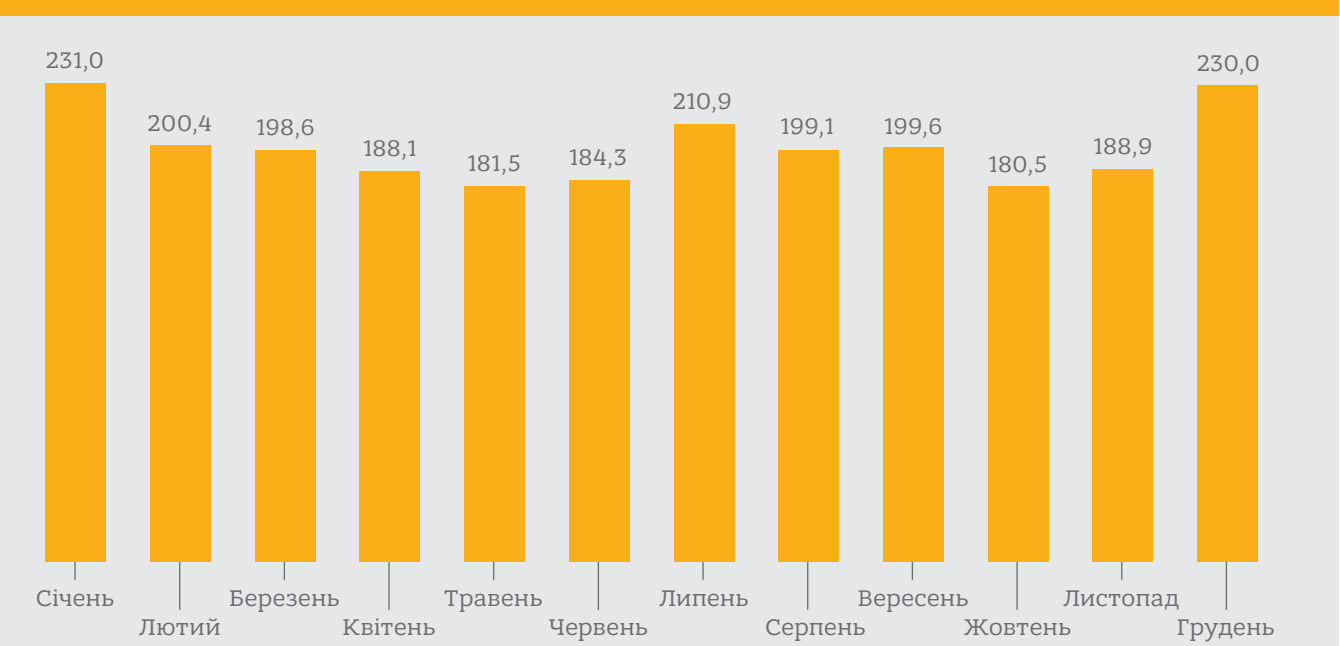
У 2016 році імпорт природного газу в Україну становив 11,0 млрд куб. метрів, що на 32% нижче за показник 2015 року. Однак підвищення незалежності від зовнішніх постачальників і далі відбувається не внаслідок зростання власного видобутку газу, а внаслідок скорочення обсягів споживання, насамперед через економіко-політичні чинники.

Україна не імпортувала газ безпосередньо з РФ вперше в історії незалежності. Весь обсяг надійшов із Європи (зокрема реверсний газ): зі Словаччини, Угорщини, Польщі. У 2016 році НАК «Нафтогаз України» залишався основним імпортером. Як стверджують у компанії, газ купували в 15 різних постачальників, водночас жоден із них не поставив більш ніж 30% від загального обсягу.

Обсяг імпорту природного газу приватними трейдерами та безпосередньо споживачами продовжив збільшуватися: з 1,1 млрд куб. метрів у 2015 році до 2,9 млрд у 2016 році. Отже частка цих імпортерів зросла з 7% у 2015 році до 26% у 2016 році.

Україна вперше в історії незалежності весь обсяг імпортного газу отримала з європейського напрямку. Середня ціна імпортного газу у 2016 році залишалася порівняно стабільною й коливалася в межах від 181 до 231 дол. США за тис. куб. метрів.

Середня ціна імпортного природного газу у 2016 році, дол. США/тис. куб. метрів

Дані: Міністерство економічного розвитку й торгівлі України.

Ціноутворення

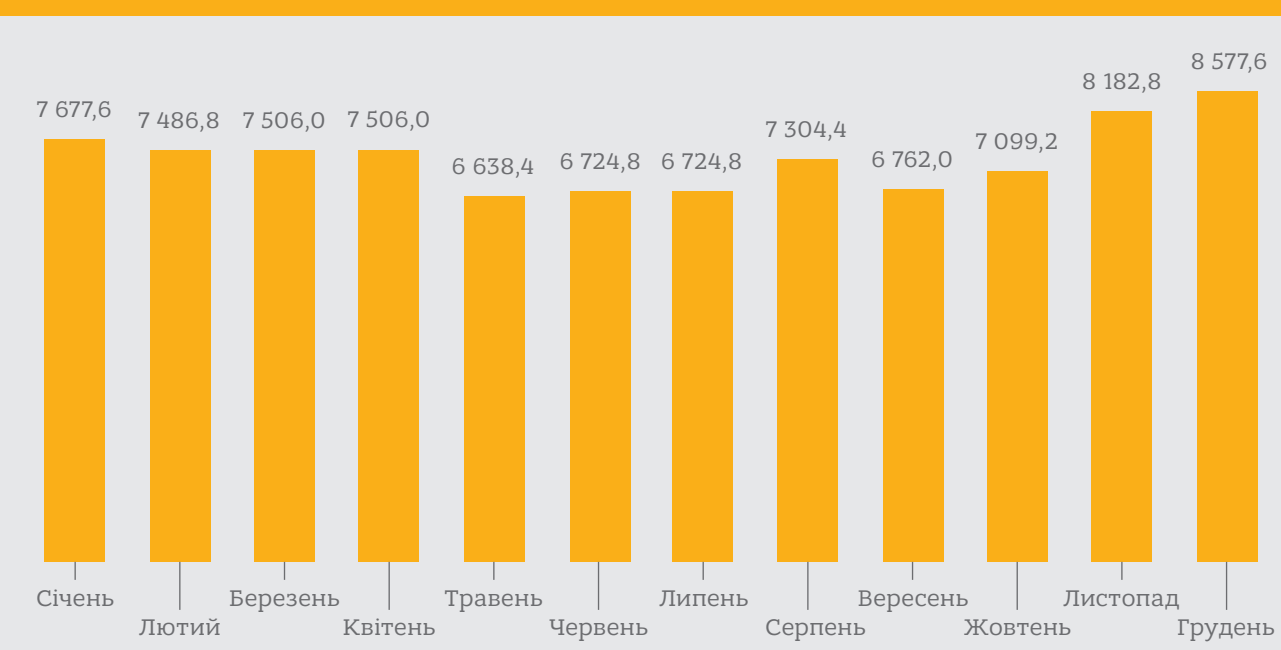
2016 рік пройшов під знаком продовження зростання вартості газу для промислових споживачів, теплогенерувальних підприємств і бюджетних організацій. Хоча вартість газу на світовому ринку не зазнавала значних змін, однак унаслідок девальвації гривні ціна в Україні в другій половині року йшла вгору.

Прейскуранти державної компанії слугували орієнтиром для приватних трейдерів, які продавали свій ресурс за аналогічною вартістю або з невеликим дисконтом.

Ціна на газ для населення переглядалася один раз. До травня 2016 року в Україні діяли два тарифи: основний — 7 188 грн/тис. куб. метрів і так звана соціальна ціна з обмеженим обсягом споживання — 3 600 грн/тис. куб. метрів. Соціальна ціна діяла для підприємств, що виробляють тепло для населення.

З 1 травня 2016 року до 31 березня 2017 року НКРЕКП запровадила єдиний тариф для всіх груп побутових споживачів і теплопостачальних організацій — 6 879 грн/тис. куб. метрів. Водночас лунали обіцянки про компенсацію різниці в тарифі малозабезпеченим громадянам у вигляді субсидій. За інформацією міністра соціальної політики України, 7,4 млн сімей отримували субсидії станом на 2 лютого 2017 року.

Вартість природного газу для побутових споживачів у 2016 році, грн/тис. куб. метрів

Дані: НАК «Нафтогаз України», ціни вказані з урахуванням ПДВ.

Регуляторне середовище

Впровадження стимулюючого фіскального режиму

Для розвитку видобутку газу в Україні необхідно впровадити фіскальний режим, який дасть змогу стимулювати приплив інвестицій з урахуванням несприятливої кон'юнктури на внутрішньому ринку. У 2016 році за участю органів влади, бізнесу та експертів було розроблено пропозиції для покращення ситуації в галузі, які увійшли до законопроекту №5132. Зокрема пропонувалося впровадження ставки ренти на видобуток газу з нових свердловин у розмірі 12%.

За розрахунками Асоціації газовидобувних компаній України, така новація не призвела б до зниження податкових платежів до державного бюджету і водночас дала б змогу почати буріння нових свердловин, які б забезпечили подальше збільшення видобутку. Однак представники низки органів влади виключили цю норму із законопроекту. Було знижено ставки ренти на нафту до 29% і 14% (залежно від глибини свердловини), але водночас збережено високі ставки на газовий конденсат.

У 2017 році газовидобувачі мають намір продовжити діалог із державою про необхідність впровадження стимулюючого фіскального режиму. Це ключовий чинник, від якого буде залежати виконання плану уряду щодо збільшення видобутку газу в Україні до 27 млрд куб. метрів до 2020 року.

Децентралізація ренти

Найбільший податок газовидобувної галузі — рентні платежі — у повному обсязі надходить до державного бюджету. Села та райони, на території яких видобувають газ, не отримують навіть його частини. Це часто ускладнює взаємодію компаній із місцевими громадами. У грудні 2016 року було ухвалено законопроект №3038, що передбачає передання 5% ренти до місцевих бюджетів. Однак нововведення, згідно із правками Верховної Ради, набуде чинності лише з 1 січня 2018 року.

Розподіл спеціальних дозволів на розвідку та видобуток

Одним з головних питань нафтогазової галузі є забезпечення простої, прозорості та конкурентної системи видачі спеціальних дозволів на розвідку та видобуток вуглеводнів. Проте законодавство, що регулює роботу нафтогазової галузі, наразі застаріло. Це призводить до виникнення неконкретних умов під час розподілу ліцензій — без відкритих аукціонів, шляхом використання пільг.

Реформування галузі та збільшення інвестицій можуть бути забезпечені через ухвалення нового Кодексу України «Про надра». Чинний кодекс було прийнято у 1994 році, і на сьогодні він втратив свою актуальність. Було чимало спроб створити новий кодекс, тривала робота щодо його погодження державними органами, проте документ так і не було прийнято. Компанії разом із органами влади та європейськими інституціями у 2017 році планують відновити роботу над концепцією нового, сучасного кодексу.

Дерегуляція

Найважливішим питанням для розвитку галузі є дерегуляція дозвільної системи щодо земельних відводів, гірничих відводів, оформлення об'єктів будівництва тощо. Зараз усі ці процеси вкрай складні та не завжди прозорі. У Верховній Раді зареєстровано законопроект №3096, який містить низку пропозицій щодо покращення законодавства. На момент підготовки звіту документ не виносили на розгляд парламенту.

Результати діяльності

01

Виробнича діяльність

02

Інвестиційні проекти

03

Аналіз фінансових результатів

01 Виробнича діяльність

У 2016 році видобуток вугілля шахтами Групи ДТЕК становив 31,3 млн тонн (+8,9% до 2015 року), відпуск електроенергії – 40,1 млрд кВт·год (+4,7%), передавання електроенергії мережами – 45,8 млрд кВт·год (+1,6%), видобуток природного газу – 1,6 млрд куб. метрів (+25%).

Показники виробничої діяльності Групи ДТЕК

Показники	Од. вим.	2016	2015	Зміна, +/–	Зміна, %
Видобуток вугілля*	тис. тонн	31 250,6	28 692,0	+2 558,6	+8,9
Збагачення вугілля:					
Збагачення рядового вугілля*	тис. тонн	23 731,0	19 965,8	+3 765,2	+18,9
Випуск концентрату*	тис. тонн	15 006,5	12 279,4	+2 727,1	+22,2
Генерація електроенергії (відпуск)	млн кВт·год	40 071,0	38 284,1	+1 786,9	+4,7
У тому числі ДТЕК ВДЕ	млн кВт·год	608,4	634,0	–25,6	–4,0
Передавання електроенергії мережами	млн кВт·год	45 809,2	45 086,4	+722,8	+1,6
Експорт електроенергії	млн кВт·год	3 983,9	3 555,1	+428,8	+12,1
Експорт вугілля**	тис. тонн	1 333,1	1 387,1	–54,0	–3,9
Імпорт вугілля	тис. тонн	222,2	404,1	–181,9	–45,0
Імпорт газу	млн куб. м	15,4	23,7	–8,3	–35,0
Видобуток природного газу	млн куб. м	1 630,9	1 304,6	+326,2	+25,0
Видобуток газового конденсату	тис. тонн	56,1	45,3	+10,8	+23,8

* У тому числі ШУ Обуховська

Показники	Од. вим.	вересень-грудень 2016
Видобуток вугілля	тис. тонн	513,2
Збагачення рядового вугілля	тис. тонн	523,5
Випуск концентрату	тис. тонн	315,5

*Операційна компанія ДТЕК Енерго передала шахтоуправління Обуховська у вересні 2016 року в пряме управління стратегічного холдингу ДТЕК. Транзакція здійснена в межах реструктуризації кредитного портфеля ДТЕК Енерго і спрямована на збалансування можливостей із розвитку підприємств і обслуговування позик. Виробничі показники ШУ Обуховська з 1 вересня 2016 року не консоліднуються у звітність ДТЕК Енерго.

**Зокрема, трейдингові операції поза межами України.

ДТЕК Енерго

Видобуток і збагачення вугілля

30,7 млн тонн вугілля підняли на-гора шахтарі компанії у 2016 році, що на 7,1% перевищує результат 2015 року. Це дозволило збагачувальним фабрикам наростити збагачення рядового вугілля і випуск концентрату до 23,2 і 14,7 млн тонн відповідно.

Видобуток вугілля підприємствами ДТЕК Енерго у 2016 році, тис. тонн

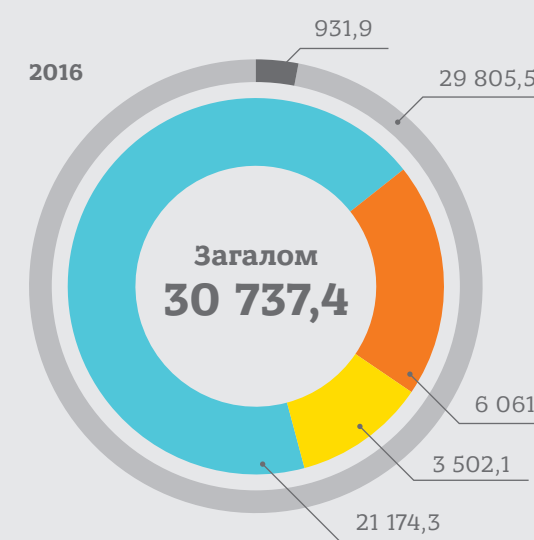
30 737,4
Загалом

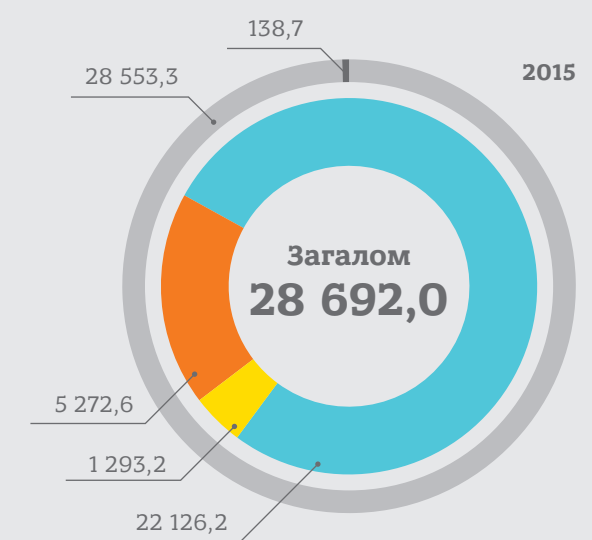
ДТЕК Павлоградвугілля	(Г, ДГ)	18 409,4
ДТЕК Комсомолець Донбасу	(П)	3 502,1
ДТЕК Сverdловантрацит	(А)	2 305,6
ДТЕК Добропіллявугілля	(Г, ДГ)	2 271,8
ДТЕК Ровенькиантрацит	(А)	2 224,6
ШУ Обуховська*	(А)	1 530,8
ТДВ «Білозерське»	(Г, ДГ)	493,1

Г – газове
ДГ – довгополуменеве газове
П – пісне
А – антрацит

Видобуток вугілля за марками ДТЕК Енерго у 2016–2015 роках, тис. тонн

Г, ДГ
П
А
Е
К

Г – газове, ДГ – довгополуменеве газове, А – антрацит, П – пісне; Е – енергетичне, К – коксівне.

Виробництво концентрату на ЦЗФ ДТЕК Енерго у 2016—2015 роках, тис. тонн								
	К		Е		Зміна (К)		Зміна (Е)	
	2016	2015	2016	2015	+/-	%	+/-	%
Г, ДГ	460,4	76,0	8 002,6	8 062,4	+384,4	+505,7	-59,8	-0,7
А			3 498,2	3 248,8			+249,4	+7,7
П			2 729,9	892,2			+1 837,7	+206,0
Загалом	460,4	76,0	14 230,7	12 203,4	+384,4	+505,7	+2 027,3	+16,6
Г — газове, ДГ — довгополуменеве газове, А — антрацит, П — пісне; К — коксівне, Е — енергетичне.								

Головні чинники, що вплинули на виробничі показники:

- 1

видобуток газових марок вугілля на рівні 21,2 млн тонн, що нижче за показник минулого року на 4,3%, або 951,9 тис. тонн.

На початку року був профіцит потужності в Об'єднаній енергосистемі (ОЕС) України, тому енергоблоки теплової генерації не працювали на повну потужність. Це призвело до зниження попиту на вугілля та скорочення видобутку газових марок на 13,7%, або 1,5 млн тонн, у першому півріччі.

Проте в другому півріччі в ОЕС України утворився дефіцит потужності, бо скоротилося виробництво електроенергії на АЕС за зростання енергоспоживання. Починаючи з червня ДТЕК Павлоградвугілля і ДТЕК Добропіллявугілля збільшили видобуток газових марок вугілля. Приріст у другому півріччі становив 17,6%, або 1,7 млн тонн, якщо порівняти з першим. Це дало змогу ТЕС ДТЕК Енерго збільшити генерацію електроенергії, що дозволило уникнути дефіциту електроенергії.

Значний внесок у нарощування виробництва зробили шахтарі ДТЕК Павлоградвугілля: 100,3 тонн/осіб на місяць — продуктивність за результатами 2016 року;
- 2

видобуток антрациту та пісного вугілля українськими шахтами компанії становив 8,0 млн тонн, що на 74,0%, або 3,4 млн тонн, перевищує результат 2015 року.

Збільшення видобутку ДТЕК Шахта Комсомолець Донбасу, ДТЕК Ровенькиантрацит і ДТЕК Свердловантрацит підтримало зростання генерації електроенергії станціями ДТЕК Дніпроенерго, які працюють на зазначених марках вугілля.

У 2016 році ці підприємства поставили 4,8 млн тонн антрациту й пісного вугілля на теплові станції компанії, що на 49%, або 1,7 млн тонн, перевищує показник 2015 року.

У 2016 році середня продуктивність праці гірників ДТЕК Енерго становила 65,2 тонн/осіб на місяць, що на 17,0% перевищує показник 2015 року.

Зростання зумовлене відновленням роботи українських шахт компанії в зоні АТО і стабілізацією постачання вугілля на теплові станції.

Генерація електроенергії

39,5 млрд кВт•год електроенергії відпустили ТЕС і ТЕЦ ДТЕК Енерго у 2016 році, що на 4,8% перевищує показник 2015 року.

ТЕС працюють на вугіллі газових і антрацитових марок, для запалювання вугілля використовують природний газ і мазут. Загалом галузь теплової генерації забезпечує понад третину всіх потреб України в електроенергії.

Генерація (відпуск) електроенергії підприємствами ДТЕК Енерго у 2016 році, млн кВт•год

39 451,6
Загалом

Споживання вугілля для виробництва електроенергії ТЕС ДТЕК Енерго за марками у 2016—2015 роках, тис. тонн

*Магістральні електричні мережі НЕК «Укренерго» були пошкоджені воєнними діями, що від'єднали ДТЕК Луганську ТЕС від ОЕС України. Станція з вересня 2014 року до 25 квітня 2017 року включно працювала в енергоострові. ДТЕК Зуївська ТЕС виділена з ОЕС України постановою Кабінету Міністрів України №263 від 7 травня 2015 року «Про особливості регулювання відносин у сфері електроенергетики на території, де органи державної влади тимчасово не здійснюють або здійснюють не в повному обсязі свої повноваження».

Основні чинники, що вплинули на виробничі показники:

- 1
- зниження виробництва електроенергії АЕС на 7,8%, або 6 457,0 млрд кВт•год, зокрема у зв'язку зі зміною та продовженням термінів ремонтної кампанії;
- 2
- низька підготовка інших операторів теплової генерації компенсувати зниження виробництва атомними електростанціями через недостатні запаси вугілля і в окремі періоди відсутності паливаувеличение

3 жовтня 2015 року до травня 2016 року включно в ОЕС України був профіцит потужності. Наявність вільних потужностей була зумовлена зниженням енергоспоживання за зростанням виробництва ГЕС і ГАЕС.
3 червня істотно знизили виробництво АЕС через продовження ремонтних робіт. На тлі зростання споживання електроенергії, це викликало дефіцит генеруючих потужностей. Для покриття дефіциту ДТЕК Енерго збільшив завантаження своїх ТЕС і наростив виробництво електроенергії на 4,3 млрд кВт•год у другому півріччі.

- 3
- збільшення виробництва електроенергії ДТЕК Дніпроенерго, ДТЕК Східенерго й Київенерго на 18,5%, або 4 млрд кВт•год, за результатами року.

Найбільший внесок у збільшення виробництва зробив ДТЕК Дніпроенерго — на 30%, або 2,7 млрд кВт•год, було збільшено відпуск електроенергії. Це стало можливим завдяки зростанню постачання антрацит у та пісного вугілля з ДТЕК Шахта Комсомолець Донбасу, ДТЕК Ровенькиантрацит і ДТЕК Свердловантрацит.
- 4
- зниження виробництва електроенергії ДТЕК Західенерго на 14,5%, або 2,3 млрд кВт•год. На виробничі показники за підсумками року вплинули негативні результати першого півріччя, коли через наявний на той момент профіцит потужності в ОЕС України було знижено вироблення електроенергії на 20,4%, або 1,7 млрд кВт•год, проти аналогічного періоду 2015 року.

82,51%* — коефіцієнт технічної готовності електростанцій ДТЕК Енерго 2016 року, що свідчить про наявність можливостей для покриття графіка навантаження в ОЕС України.

*Без урахування Миронівської ТЕС і енергоблоків, які перебувають у консервації, реконструкції, та газомазутних.

Виробництво, КВВП* і питома витрата палива підприємств теплової генерації України

Підприємства	Виробництво електро-енергії, млрд кВт•год		КВВП, %		Питома ви-трата палива, г/кВт•год		Зміна, +/—		
	2016	2015	2016	2015	2016	2015	Вироблення	КВВП	Питома витрата палива
ДТЕК Енерго**	40,6	39,4	26,8	25,9	400,8	396,4	+1,2	+0,9	+4,4
Центренерго	9,9	8,4	14,6	12,5	412,4	403,3	+1,5	+2,1	+9,1
Донбасенерго	8,1	6,9	31,7	22,7	396,8	407,3	+1,2	+9	−10,5

*Коефіцієнт використання встановленої потужності.

**Без урахування Київенерго й Миронівської ТЕС.

Ключові операційні показники ТЕС ДТЕК Енерго				
Підприємство	Показники	2016	2015	Зміна, +/—
ДТЕК Курахівська ТЕС	Вироблення електроенергії, млн кВт•год	5 985,6	5 969,4	+16,2
	Відпуск електроенергії із шин, млн кВт•год	5 341,9	5 303,2	+38,7
	КВВП, %	44,5	44,9	−0,4
ДТЕК Зуївська ТЕС	Вироблення електроенергії, млн кВт•год	3 552,9	3 274,7	+278,2
	Відпуск електроенергії із шин, млн кВт•год	3 273,2	3 005,0	+268,2
	КВВП, %	31,9	29,4	+2,5
ДТЕК Луганська ТЕС	Вироблення електроенергії, млн кВт•год	3 338,4	2 591,1	+747,3
	Відпуск електроенергії із шин, млн кВт•год	2 926,3	2 250,8	+675,5
	КВВП, %	25,4	19,9	+5,5
ДТЕК Придніпровська ТЕС	Вироблення електроенергії, млн кВт•год	2 669,7	1 490,4	+1 179,3
	Відпуск електроенергії із шин, млн кВт•год	2 308,8	1 266,1	+1 042,7
	КВВП, %	17,2	9,6	+7,6
ДТЕК Запорізька ТЕС	Вироблення електроенергії, млн кВт•год	5 216,7	5 895,1	−678,4
	Відпуск електроенергії із шин, млн кВт•год	4 815,7	5 442,4	−626,7
	КВВП, %*	47,5	54,3	−6,8
ДТЕК Криворізька ТЕС	Вироблення електроенергії, млн кВт•год	5 018,9	2 578,3	+2 440,6
	Відпуск електроенергії із шин, млн кВт•год	4 552,4	2 279,7	+2 272,7
	КВВП, %	19,8	10,2	+9,6
ДТЕК Бурштинська ТЕС	Вироблення електроенергії, млн кВт•год	8 499,1	9 727,9	−1 228,8
	Відпуск електроенергії із шин, млн кВт•год	7 624,1	8 771,3	−1 147,2
	КВВП, %	41,3	47,6	−6,3
ДТЕК Добротвірська ТЕС	Вироблення електроенергії, млн кВт•год	2 275,5	2 245,5	+30,0
	Відпуск електроенергії із шин, млн кВт•год	2 053,7	2 024,7	+29,0
	КВВП, %	50,8	50,3	+0,5
ДТЕК Ладизинська ТЕС	Вироблення електроенергії, млн кВт•год	4 048,7	5 287,6	−1 238,9
	Відпуск електроенергії із шин, млн кВт•год	3 689,1	4 839,7	−1 150,6
	КВВП, %	25,6	33,5	−7,9
ДТЕК Донецькобленерго Миронівська ТЕС	Вироблення електроенергії, млн кВт•год	386,2	317,5	+68,7
	Відпуск електроенергії із шин, млн кВт•год	318,4	260,8	+57,6
	КВВП, %	16,0	13,2	+2,8

*Без урахування газомазутних енергоблоків.

Виробничі потужності ТЕС ДТЕК Енерго на 1 січня 2017 року				
№ енергоблока	Встановлена потужність, МВт	Рік введення в експлуатацію/ останнього капітального ремонту або реконструкції	Напряцювання, годин	Результати/ плани щодо реконструкції або останнього капітального ремонту
ДТЕК Зуївська ТЕС				
1	325	1982/2009	202 525	реконструкцію завершено у 2009 році; збільшення встановленої потужності – на 25 МВт
2	320	1982/2016	195 859	реконструкцію завершено у 2008 році; збільшення встановленої потужності – на 20 МВт
3	300	1986/2006	165 821	енергоблок перебуває в реконструкції
4	325	1988/2013	170 899	реконструкцію завершено у 2013 році; збільшення встановленої потужності – на 25 МВт
Разом	1 270			

Виробничі потужності ТЕС ДТЕК Енерго на 1 січня 2017 року				
№ енергоблока	Встановлена потужність, МВт	Рік введення в експлуатацію/ останнього капітального ремонту або реконструкції	Напряцювання, годин	Результати/ плани щодо реконструкції або останнього капітального ремонту
ДТЕК Курахівська ТЕС				
3	200	1972/2007	287 478	реконструкцію заплановано на 2024–2025 роки; очікуване збільшення встановленої потужності – на 25 МВт
4	210	1973/2008	261 466	реконструкцію заплановано на 2022–2023 роки; очікуване збільшення встановленої потужності – на 15 МВт
5	222	1973/2015	243 566	реконструкцію завершено у 2009 році; збільшення встановленої потужності – на 12 МВт
6	225	1973/2013	240 971	реконструкцію завершено у 2013 році; збільшення встановленої потужності – на 15 МВт
7	225	1974/2016	252 828	реконструкцію завершено у 2010 році; збільшення встановленої потужності – на 15 МВт
8	225	1974/2012	250 487	реконструкцію завершено у 2012 році; збільшення встановленої потужності – на 15 МВт
9	225	1975/2015	246 725	реконструкцію завершено у 2015 році; збільшення встановленої потужності – на 15 МВт
Разом	1 532			
ДТЕК Луганська ТЕС				
9	200	1962/2007	328 209	розглядається консервація з 2020 року
10	210	1962/2012	314 307	реконструкцію завершено у 2012 році; збільшення встановленої потужності – на 35 МВт
11	200	1963/2004	317 571	реконструкцію заплановано на 2021–2022 роки; очікуване збільшення встановленої потужності – на 10 МВт
12	175	1963/1996	-	перебуває в консервації
13	210	1967/2014	292 770	реконструкцію завершено у 2014 році; збільшення встановленої потужності – на 35 МВт
14	200	1968/2006	286 131	реконструкцію заплановано на 2024–2025 роки; очікуване збільшення встановленої потужності – на 10 МВт
15	200	1969/2005	299 031	реконструкцію заплановано на 2022–2023 роки; очікуване збільшення встановленої потужності – на 10 МВт
ТГ №4	100	-	-	перебуває в консервації
Разом	1 495			

Виробничі потужності ТЕС ДТЕК Енерго на 1 січня 2017 року				
№ енер-гоблока	Встановлена потужність, МВт	Рік введення в експлуатацію/ останнього капітального ремонту або реконструкції	Напра-цювання, годин	Результати/ плани щодо реконструкції або останнього капітального ремонту
ДТЕК Запорізька ТЕС				
1	325	1972/2012	282 453	реконструкцію завершено у 2012 році; збільшення встановленої потужності – на 25 МВт
2	300	1972/2006	275 454	реконструкцію заплановано на 2022–2023 роки; очікуване збільшення встановленої потужності – на 30 МВт
3	325	1972/2014	277 250	реконструкцію завершено у 2014 році; збільшення встановленої потужності – на 25 МВт
4	300	1973/2016	260 221	реконструкцію заплановано на 2020–2021 роки; очікуване збільшення встановленої потужності – на 30 МВт
5	800	1975/1995	148 998	газотепловий блок. Перебуває в резерві
6	800	1976/1993	-	газотепловий блок. Перебуває в консервації
7	800	1977/1992	133 190	газотепловий блок. Перебуває в резерві
Разом	3 650			
ДТЕК Криворізька ТЕС				
1	282	1963/1993	297 496	2017 року заплановано завершити реконструкцію; очікуване збільшення встановленої потужності – на 33 МВт
2	300	1964/1998	309 554	реконструкцію заплановано на 2025–2026 роки; очікуване збільшення встановленої потужності – на 15 МВт
3	300	1965/2013	269 905	реконструкцію завершено у 2013 році; збільшення встановленої потужності – на 18 МВт
4	300	1966/2005	251 069	2019 року заплановано капітальний ремонт
5	282	1967/1994	298 260	реконструкцію заплановано на 2024–2025 роки; очікуване збільшення встановленої потужності – на 33 МВт
6	282	1968/1995	246 410	розглядається консервація з 2017 року
7	282	1970/1991	-	перебуває в консервації
8	282	1969/1996	262 198	розглядається консервація з 2018 року
9	282	1972/1994	-	перебуває в консервації
10	300	1972/2016	206 378	2021 року заплановано капітальний ремонт
Разом	2 892			

Виробничі потужності ТЕС ДТЕК Енерго на 1 січня 2017 року				
№ енер-гоблока	Встановлена потужність, МВт	Рік введення в експлуатацію/ останнього капітального ремонту або реконструкції	Напра-цювання, годин	Результати/ плани щодо реконструкції або останнього капітального ремонту
ДТЕК Придніпровська ТЕС				
7	150	1958/2013	334 630	2019 року заплановано капітальний ремонт
8	150	1958/2014	358 567	розглядається консервація з 2020 року
9	150	1959/2012	327 759	реконструкцію завершено у 2012 році без збільшення потужності
10	150	1960/2006	329 614	2018 року заплановано капітальний ремонт
11	310	1962/2016	265 198	2021 року заплановано капітальний ремонт
12	285	1964/1990	-	перебуває в консервації
13	285	1964/1997	299 528	розглядається консервація з 2018 року
14	285	1966/1993	-	перебуває в консервації
Разом	1 765			
ДТЕК Бурштинська ТЕС				
1	195	1968/2010	295 982	2017 року заплановано капітальний ремонт
2	185	1965/2014	280 497	2020 року заплановано капітальний ремонт
3	185	1966/2013	294 413	2019 року заплановано капітальний ремонт
4	195	1966/2014	314 604	2018 року заплановано капітальний ремонт
5	215	1967/2013	305 370	реконструкцію завершено у 2013 і 2015 роках; збільшення встановленої потужності – на 20 МВт
6	195	1967/2015	308 854	виконано капітальний ремонт у 2015 році; збільшення встановленої потужності – на 10 МВт
7	206	1968/2012	290 557	реконструкцію завершено у 2012 році; збільшення встановленої потужності – на 21 МВт
8	195	1968/2009	306 641	реконструкцію заплановано на 2021–2022 роки; очікуване збільшення встановленої потужності – на 13 МВт
9	195	1968/2016	288 768	реконструкцію заплановано на 2023–2024 роки; очікуване збільшення встановленої потужності – на 13 МВт
10	195	1969/2004	306 212	2017 року заплановано завершити реконструкцію; очікуване збільшення встановленої потужності – на 15 МВт
11	195	1969/2011	270 669	реконструкцію заплановано на 2025–2026 роки; очікуване збільшення встановленої потужності – на 13 МВт
12	195	1969/2012	262 602	реконструкцію заплановано на 2027–2028 роки; очікуване збільшення встановленої потужності – на 13 МВт
Разом	2 351			

Виробничі потужності ТЕС ДТЕК Енерго на 1 січня 2017 року				
№ енер-гоблока	Встановлена потужність, МВт	Рік введення в експлуатацію/ останнього капітального ремонту або реконструкції	Напря-цювання, годин	Результати/ плани щодо реконструкції або останнього капітального ремонту
ДТЕК Добровіська ТЕС				
5	100	1960/2010	342 253	2020 року заплановано капітальний ремонт
6	100	1961/2015	334 484	розглядається консервація з 2018 року
7	150	1963/2011	346 284	реконструкцію заплановано на 2018–2019 роки; очікуване збільшення встановленої потужності — на 10 МВт
8	160	1964/2014	319 356	реконструкцію завершено у 2014 році; збільшення встановленої потужності — на 10 МВт
Разом	510			
ДТЕК Ладизинська ТЕС				
1	300	1970/2007	251 048	2017 року заплановано капітальний ремонт
2	300	1971/2009	246 741	2018 року заплановано капітальний ремонт
3	300	1971/2011	235 585	2019 року заплановано капітальний ремонт
4	300	1971/2001	238 627	реконструкцію заплановано на 2018–2019 роки; очікуване збільшення встановленої потужності на 25 МВт
5	300	1971/2003	220 060	розглядається консервація з 2017 року
6	300	1971/2004	-	перебуває в консервації
Разом	1 800			
ДТЕК Донецькобленерго Миронівська ТЕС				
ТГ №2	100	1953/2004	285 814	виведений у ремонт
ТГ №3	60	1954/1998	335 195	перебуває в консервації
ТГ №5	115	2004/2013	69 631	2018 року заплановано капітальний ремонт
Разом	275			

Передавання електроенергії мережами

45,8 млрд кВт•год електроенергії передано мережами дистрибуційними підприємствами компанії у 2016 році, що на 1,6% перевищує показник 2015 року.

Передавання електроенергії підприємствами ДТЕК Енерго у 2016 році, млн кВт•год

45 809,2
Загалом

ДТЕК Дніпрообленерго	22 637,9
Київенерго	8 763,5
ДТЕК Високовольтні мережі	8 168,7
ДТЕК Донецькобленерго	5 246,2
ДТЕК ПЕМ-Енерговугілля	992,9

Індекс середньої тривалості відключень споживачів (CAIDI) у ДТЕК Енерго, хв.

118,5

2016

130,5

2015

CAIDI — відношення сумарної тривалості відключень до сумарної кількості відключених точок. Показник вимірюється у хвилинах.

Дані наведено за всіма дистрибуційними підприємствами ДТЕК Енерго, включно із Київенерго. Дані не включають форс-мажор і знеструмлення за графіками аварійних відключень.

Головні чинники, що вплинули на виробничі показники:

- збільшення споживання електроенергії з другого півріччя (без урахування АР Крим). За результатами року темпи зростання реального енергоспоживання становили 3%, або 1,2 млрд кВт•год. Це зумовлено відновленням попиту промисловістю і збільшенням споживання в літні та зимові місяці у зв'язку із відхиленням температури повітря від середніх показників. Попит із боку промисловості зріс на 4%, або 0,8 млрд кВт•год, населення й комунально-побутових служб — приблизно на 2,8%, або 0,3 млрд кВт•год;
- збільшення обсягу передавання електроенергії ДТЕК Дніпрообленерго й Київенерго на 3,8%, або 1,1 млрд кВт•год;
- зниження передавання електроенергії ДТЕК Донецькобленерго, ДТЕК Високовольтні мережі і ДТЕК ПЕМ-Енерговугілля на 2,9%, або 426 млн кВт•год, через воєнні дії та нестабільне соціально-економічне життя в регіоні.

Характеристики дистрибуційних підприємств ДТЕК Енерго на 1 січня 2017 року				
	Загальна протяжність ЛЕП, км	Загальна кількість ПС, шт.	Сумарна потужність ПС, МВА	Кількість клієнтів
ДТЕК Донецькобленерго	62 260	13 069	12 381	1 834 176
ДТЕК Дніпрообленерго	50 116	12 618	11 323	1 509 764
Київенерго	13 243	3 998	7 861	1 138 616
ДТЕК Високовольтні мережі	2 705	91	2 447	950
ДТЕК ПЕМ-Енерговугілля	1 234	425	462	27 135
ДТЕК Енерго	129 558	30 201	34 474	4 510 641

Фактичні втрати в мережах: підприємства ДТЕК Енерго, %				
	2016	2015	Зміна, +/—	Зміна, %
ДТЕК Донецькобленерго	30,94	24,28	+6,66	+27,42
ДТЕК ПЕМ-Енерговугілля	24,17	8,33	+15,84	+190,15
Київенерго	7,47	7,07	+0,4	+5,65
ДТЕК Дніпрообленерго	4,67	4,57	+0,1	+2,18
ДТЕК Високовольтні мережі	2,75	1,49	+1,26	+84,56
У середньому в ДТЕК	9,36	7,53	+1,82	+24,2
У середньому в Україні	11,74	11,5	+0,24	+2,08

Київенерго

ПАТ «Київенерго» забезпечує енерго- і теплопостачання столиці України. Загальна встановлена потужність компанії з виробництва електроенергії становить 1,2 ГВт, з теплоенергії — 8,8 тис. Гкал•год.

Виробництво електроенергії здійснюється на двох теплоелектроцентралях — ТЕЦ-5 і ТЕЦ-6. Завдяки розгалуженій мережі кабельних і повітряних ліній електропередачі компанія повністю покриває потреби Києва в електроенергії.

ТЕЦ-5, ТЕЦ-6, чотири станції теплопостачання зі 178 котелень компанії виробляють теплову енергію. Частка компанії на столичному ринку централізованого опалення та гарячого водопостачання — 75%. Водночас мережі теплопроводів перебувають переважно в комунальній власності.

Основне паливо ТЕЦ Київенерго — природний газ. У 2016 році використано 1,947 млрд куб. метрів газу, з них на ресурс НАК «Нафтогаз України» припадає 1,543 млрд, ТОВ «ДТЕК Трейдинг» — 0,379 млрд, ТОВ «ДТЕК Нафтогаз» — 0,025 млрд.

Крім того, ТЕЦ використали 108,8 тис. тонн мазуту, а квартальні котельні — 923 тонн вугілля для виробництва теплової енергії.

Основний чинник, що вплинув на виробничі показники:

У 2016 році завдяки коригуванню прогнозного балансу електроенергії, спрямованої на забезпечення надійності Київського енерговузла, Київенерго наростив виробництво електроенергії на 16,2%, або 0,4 млрд кВт•год.

Обсяг передавання електроенергії мережами збільшився на 2,8%, або 235,3 млн кВт•год.

Ключові операційні показники ТЕЦ Київенерго				
Підприємство	Показники	2016	2015	Зміна, +/—
ТЕЦ-5	Вироблення електроенергії, млн кВт•год	1 494,6	1 449,1	+45,5
	Відпуск електроенергії, млн кВт•год	1 198,1	1 157,1	+41,0
	Витрата електроенергії на власні потреби (на виробництво електроенергії), %	8,1	8,0	+0,1
	Витрата електроенергії на власні потреби (на виробництво тепла), кВт•год/Гкал	51,5	55,5	–4,0
	КВВП, %	24,3	23,6	+0,7
ТЕЦ-6	Вироблення електроенергії, млн кВт•год	1 554,3	1 190,4	+363,9
	Відпуск електроенергії, млн кВт•год	1 349,9	1 034,9	+315,0
	Витрата електроенергії на власні потреби (на виробництво електроенергії), %	5,4	4,8	+0,6
	Витрата електроенергії на власні потреби (на виробництво тепла), кВт•год/Гкал	51,0	56,5	–5,5
	КВВП, %	35,4	27,2	+8,2
Разом	Вироблення електроенергії, млн кВт•год	3 048,9	2 639,5	+409,4
	Відпуск електроенергії, млн кВт•год	2 547,9	2 192,0	+355,9
	Вироблення теплоенергії, тис. Гкал	6 580,5	6 004,0	+576,5
	Відпуск теплоенергії, тис. Гкал	6 238,7	5 736,3	+502,4
	Витрата електроенергії на власні потреби	525,1	494,7	+30,4
	КВВП, %	28,9	25,1	+3,8

Виробничі потужності ТЕЦ Київенерго на 1 січня 2017 року				
Обладнання	Встановле- на потуж- ність	Рік введення в експлуатацію/ останнього капітального ре- монту або реконструкції	Напра- цювання, годин	Капітальний ремонт/ реконструкція
Вироблення електроенергії, МВт				
ТЕЦ-5				
Енергоблок 1	100	1971/2014	306 237	2014/2015
Енергоблок 2	100	1972/2012	308 003	2012/-
Енергоблок 3	250	1974/2013	273 822	2013/-
Енергоблок 4	250	1976/2014	216 768	2014/-
Разом	700			
ТЕЦ-6				
Енергоблок 1	250	1982/2013	219 029	2013/-
Енергоблок 2	250	1984/2016	205 441	2016/-
Разом	500			
Вироблення теплоенергії, Гкал/год				
ТЕЦ-5				
Енергоблок 1	160	1971/2014	306 237	2014/2015
Енергоблок 2	160	1972/2012	308 003	2012/-
Енергоблок 3	324	1974/2013	273 822	2013/-
Енергоблок 4	330	1976/2014	216 768	2014/-
ПТВМ-180 Ст. №1	180	1972/2008	34 465	2008/-
ПТВМ-180 Ст. №2	180	1972/1994	26 242	1994/-
ПТВМ-180 Ст. №3	180	1977/2016	46 200	2016/-
ПТВМ-180 Ст. №4	180	1992/-	57 793	-/-
ПТВМ-180 Ст. №5	180	1998/-	42 436	-/-
Разом	1 874			
ТЕЦ-6				
Енергоблок 1	330	1982/2013	219 029	2013/-
Енергоблок 2	330	1984/2016	205 441	2016/-
КВГМ-180 Ст. №1	180	1981/2010	63 391	2010/-
КВГМ-180 Ст. №2	180	1982/2011	53 400	2011/-
КВГМ-180 Ст. №3	180	1983/2011	53 460	2011/-
КВГМ-180 Ст. №4	180	1986/2010	55 112	2010/-
КВГМ-180 Ст. №5	180	1998/2016	11 389	2016/-
НАС-209—150 Ст. №6	180	2004/-	10 343	-/-
Разом	1740			

Комерційна діяльність

Продаж вугілля на зовнішньому і внутрішньому ринках

1,3 млн тонн вугільної продукції було поставлено на зовнішні ринки, що практично відповідає рівню 2015 року. Компанія наростила відвантаження споживачам у Європі, Канаді та Індії. Експортні постачання переважно здійснюються з ресурсу ШУ Обуховська, зокрема 0,3 млн тонн антрацитів було поставлено підприємством в Україну.

Обсяг постачання вугілля промисловим споживачам в Україні зріс у 2,8 разу — до 2,6 млн тонн. Компанія постачає на внутрішній ринок вугілля марки «Г» і «А».

Продаж електроенергії на зовнішніх ринках

4 млрд кВт•год поставила компанія за зовнішньоекономічними контрактами у 2016 році. Це на 12,1%, або 429 млн кВт•год, перевищує результати минулого року. Постачання здійснюються до Польщі та Угорщини.

Основні чинники, що вплинули на виробничі показники:

- 1
- профіцит генерувальних потужностей в ОЕС України в 1 півріччі.

Щодня в резерві було 25—44 енергоблоки ГК ТЕС України сумарною потужністю від 9 до 12,9 ГВт. Наявність вільних потужностей була викликана загальним зниженням енергоспоживання на тлі збільшення вироблення ГЕС і ГАЕС.

Постачання антрациту та пісного вугілля з ДТЕК Ровенькиантрацит, ДТЕК Свердловантрацит і ДТЕК Шахта Комсомолець Донбасу на початку року стабілізувалися на рівні 11—13 тис. тонн на добу. Це дало змогу забезпечити теплові електростанції компанії вугіллям у необхідній кількості та дотримуватися графіка накопичення ресурсу.

Отже було створено передумови для поновлення передавання на експорт української електроенергії. Загалом у січні—червні компанія поставила на зовнішні ринки 2,2 млрд кВт•год. Це на 24,5%, або 428,7 млн кВт•год, перевищує показник за аналогічний період 2015 року;

- 2
- зростання споживання електроенергії в другому півріччі за зниження виробництва атомною генерацією.

З червня до вересня 2016 року включно суттєво знизилося вироблення електроенергії в базовому режимі у зв'язку зі зміною та продовженням термінів ремонтної кампанії на атомних енергоблоках. Тоді як попит на електроенергію з боку населення, промисловості та комунально-побутових споживачів збільшився. ТЕС ДТЕК Енерго збільшили виробництво електроенергії та скоротили обсяг постачання за зовнішньоекономічними операціями в другому півріччі на 17%, або 371,5 млн кВт•год, проти першого, щоби покрити потреби внутрішнього ринку.

Вище навантаження на ТЕС ДТЕК Енерго призвело до зростання спалювання вугілля, тому компанія прийняла рішення про імпорт ресурсу для формування страхового резерву палива на теплових електростанціях, щоб мати запас міцності на випадок додаткового зростання навантаження. У 2016 році було імпортовано 222,2 тис. тонн вугілля.

Імпорт природного газу

15,4 млн куб. метрів природного газу імпортувала компанія з Європи у 2016 році. Основний обсяг — 97% — поставлено з угорського напрямку, решта — зі словацького.

Відновленню постачань із європейського напрямку сприяло зниження цін на природний газ у другому півріччі, що пов'язано із профіцитним газовим балансом, сезонним падінням споживання і зниженням цін на нафту.

ДТЕК ВДЕ. Відновлювана енергетика

У 2016 році відпуск зеленої електроенергії Ботієвською ВЕС становив 608,4 млн кВт·год. 152,7 млн куб. метрів природного газу знадобилося б тепловій генерації для створення такої ж кількості електроенергії.

Коефіцієнт готовності вітроелектроустановок сягнув 98,71%, а об'єктів інфраструктури — 99,15%. Ці показники перевищують планові (98% і 98% відповідно), що свідчить про правильно організовану експлуатацію та надійність роботи станції.

Упродовж року ДТЕК ВДЕ цілеспрямовано працював над підвищенням надійності експлуатації станції. Створено підрозділ Вінд Тех для технічного

обслуговування вітропарку, яке проводиться спільно із компанією-виробником турбін. Завдання Вінд Тех — розвиток внутрішньої експертизи технічного обслуговування. Також укладено договір на обслуговування інфраструктури станції з компанією ABB, світовим лідером у галузі технологій для електроенергетики та автоматизації, з гарантією високого коефіцієнта готовності.

Робота Ботієвської ВЕС дала змогу знизити викиди вуглекислого газу в атмосферу на 646 тис. тонн.*

*Виробництво електроенергії з викопних палив супроводжується викидом в атмосферу парникових газів. Для оцінювання цих викидів використовується «еквівалент CO₂», який дає змогу звести всі парникові викиди до спільного знаменника. Для розрахунку внеску відновлюваних джерел енергії в скорочення викидів використовуються коефіцієнти перерахунку питомих викидів CO₂ на 1 кВт·год з усередненого розрахунку за тепловими електростанціями. У 2010 році Національне агентство екологічних інвестицій України затвердило величину цього показника в розмірі 1,063 кг CO₂ на 1 кВт·год.

ДТЕК Нафтогаз. Видобуток вуглеводнів

ПрАТ «Нафтогазвидобування» видобуло 1,6 млрд куб. метрів природного газу та 56,1 тис. тонн газового конденсату у 2016 році. Це перевищує на 25% і 24% відповідно результати 2015 року.

Головні чинники, що вплинули на виробничі показники:

- 1 завершення буріння та введення в експлуатацію на Семиренківському газоконденсатному родовищі свердловин №71, 73 і 52 завглибшки від 5 700 м до 5 770 м. Нові свердловини сумарно дають 25 млн куб. метрів газу на місяць;
- 2 проведення капітальних ремонтів свердловин №10, 70, 68, 17 на Семиренківському газоконденсатному родовищі;
- 3 успішне проведення заходів з інтенсифікації дебітів на наявному фонді свердловин.

У 3,2 разу Нафтогазвидобування збільшило видобуток природного газу з моменту входження до Групи ДТЕК, у 2,8 разу — газового конденсату.

02 Інвестиційні проекти

У 2016 році Група ДТЕК збільшила капітальні інвестиції, що дало змогу зберегти та нарощувати обсяги виробництва.

У видобутку та збагаченні вугілля кошти головним чином були спрямовані на відновлення діяльності шахт у зоні АТО, підготування нових лав і «розшивання» вузьких місць, у тепловій генерації — на ремонтну програму для підтримки високої готовності електростанцій до несення навантаження, у дистрибуції електроенергії — на підвищення надійності та якості енергопостачання.

У 2014—2015 роках компанія вимушено оптимізувала капітальні витрати — приблизно половину від запланованого рівня було інвестовано у виробництво. Подальше зниження інвестицій критично позначилося б на виробничих показниках і спричинило б збільшення аварійності обладнання теплових електростанцій, зниження обсягів видобутку вугілля у зв'язку з несвоєчасною підготовкою лав і значною зношеністю обладнання.

Обсяг інвестицій, млн грн (МСФЗ, без ПДВ)*

Бізнес-сегмент	2016	2015	Зміна, +/–	Зміна, %
ДТЕК Енерго	6 194	4 061	+2 133	+52,5
видобуток і збагачення вугілля	3 912	2 460	+1 452	+59
генерація електроенергії	588	466	+122	+26,2
дистрибуція електроенергії	827	418	+409	+97,8
Київенерго	769	644	+125	+19,4
інші	98	73	+25	+34,2
ДТЕК ВДЕ	8	7	+1	+14,3
ДТЕК Нафтогаз	932	947	-15	-1,6
Разом	7 134	5 015	+2 119	+42,3

* Без урахування витрат на нематеріальні активи.

ДТЕК Енерго Видобуток і збагачення вугілля

ДТЕК Енерго реалізує інвестиційні проекти, спрямовані на розвиток вітчизняного вуглевидобутку. У 2016 році завершено три проекти, які збільшують потужності Дніпропетровської області з видобутку та збагачення вугілля: модернізовано ЦЗФ «Павлоградська», введено в експлуатацію вентиляційну свердловину на шахті «Ювілейна» і пройдено виробкою Богданівський скид прохідниками шахти «Самарська».

- Потужність фабрики за обсягом переробки вугілля збільшено до 7 млн тонн на рік із можливістю випуску продукції висококалорійної якості. Це стало можливим завдяки завершенню модернізації першої секції (другу секцію було модернізовано 2014 року). На обох секціях встановлена високоефективна виробнича лінія для збагачення вугілля, розроблена за участю компанії SETCO. Крім того, реалізація проекту дала змогу відмовитися від використання мулонакопичувача. Тепер рідкі відходи зневоднюються на прес-фільтрах, які є частиною модернізованих секцій, і вивозяться на породний відвал або використовуються на роботах із рекультивації земель.
- Вентиляційна свердловина на шахті «Ювілейна» відкрила доступ до 19 млн тонн промислових запасів вугілля. Шахта за час своєї роботи практично вичерпала запаси вугілля в наявних межах, а нові поклади розташовані на значній відстані від головного стовбура. Будівництво свердловини, по суті, стало будівництвом нової шахти, бо забезпечується провітрювання нових запасів, і це дає можливість стабільно працювати. Свердловина буде використовуватися для транспортування людей, що скоротить перебування шахтарів під землею на дві години на кожну зміну. Підймальний комплекс для транспортування людей працює із серпня 2016 року. Як очікується, комплекс у режимі «вантаж» почне працювати влітку 2017 року.
- Прохідники шахти «Самарська» пройшли найбільше геологічне порушення в Західному Донбасі — Богданівський скид. Ця тріщина розірвала вугільні пласти: перепад глибини становить приблизно 300 м по вертикалі. Для проходження Богданівського скиду було проведено комплекс досліджень і розроблено нову безпечну технологію кріплення породи, яка дає змогу проходити маловивчені та непередбачувані ділянки шахтного поля. ДТЕК Енерго працював над проектом спільно з Національним гірничим університетом, Інститутом геотехнічної механіки ім. М. С. Полякова НАН України, а також провідними вченими в галузі геомеханіки. Це унікальний досвід успішного проходження таких великих тектонічних порушень. Надалі через Богданівський скид буде проведено ще три виробки, що дасть змогу розробляти шахтне поле із запасами 10 млн тонн вугілля.
- У 2016 році пройдено 31 кілометр капітальних гірничих виробок. Це забезпечило підготовку очисних вибоїв на найближчу перспективу (1,5—2 роки), можливість готувати до відпрацювання нові ділянки шахтних полів на шахтах ім. Героїв Космосу, «Павлоградська» й «Самарська», а також покращити провітрювання та підземний транспорт.

Компанія підтримує науково-технічні розробки у сфері вуглевидобутку для підвищення ефективності ведення підземних робіт і створення прогресивного обладнання. Для ефективної роботи шахт необхідно постійно проводити модернізацію та впроваджувати нове обладнання.

- Запрацювала нішенарізна техніка нового покоління на шахті ім. М. І. Сташкова. Це комплекс нарізний фронтальний для проведення монтажних камер, у які монтується очисне обладнання. Продуктивність комплексу вища, якщо порівнювати з аналогічною технікою старого зразка, що підвищує темпи проведення гірничої виробки, включно міцні породи. Машину було спроектовано та вироблено Corum Group за ініціативи ДТЕК Енерго й за участю провідних проектних інститутів. У перспективі комплекс має замінити застарілі нарізні комбайни КН-78.
- Завершено тестування нової технології на шахті «Степова»: гірнича маса у вибої завантажується в контейнери із донним розвантаженням, і дизель-гідравлічні локомотиви підвісною монорельсовою дорогою доставляють її на перевантажувальний пункт. Експериментальні зразки контейнерів спроектовано та виготовлено на заводі Ferrit. Результати довели, що застосування цього принципово нового способу перевезення гірничої маси є виправданим і доцільним. Ця технологія буде використовуватися на шахті й надалі.
- Проведено успішні промислові випробування нової системи забезпечення стійкості виробок, що повторно використовуються. Ця інноваційна технологія ґрунтується на застосуванні комбінованого дворівневого рамно-анкерного кріплення й активного підсилювального кріплення в зоні підходу лави. Використання технології регламентовано внутрішнім технологічним стандартом компанії, який було розроблено департаментом із технічного розвитку ДТЕК Енерго і який пройшов експертизу в Інституті геотехнічної механіки ім. М. С. Полякова НАН України. У 2016 році систему вже було апробовано в 10 шахтоуправліннях компанії, що дало змогу істотно підвищити безпеку ведення гірничих робіт. У 2017 році заплановано масштабувати промислове впровадження системи на інших шахтах компанії.

Генерація електроенергії

Проведення модернізації та реконструкції ТЕС — актуальне питання для української енергетики через значне зношення обладнання. Саме теплові електростанції швидко підвищують або знижують виробництво електроенергії відповідно до піків і провалів в енергоспоживанні. ДТЕК Енерго забезпечує високу готовність своїх станцій виробляти електроенергію на вимогу оператора Об'єднаної енергосистеми України.

У 2016 році ДТЕК Енерго завершив другу чергу реконструкції енергоблоку №5 ДТЕК Бурштинської ТЕС. Це дало змогу збільшити потужність енергоблоку з 208 МВт до 215 МВт, підвищити ефективність і надійність роботи обладнання. Крім того, у процесі модернізації впроваджено нову систему пневмозоловидалення на електрофільтрі енергоблоку.

У грудні було розпочато роботи з реконструкції енергоблоку №10 ДТЕК Бурштинська ТЕС. Передбачено замінити турбіну, барабан котла й топку котла на газошільну; впровадити повномасштабну автоматизовану систему контролю та керування енергоблоком; модернізувати генератор й електротехнічне обладнання з заміною трансформатора власних потреб. Такі значні обсяги робіт із реконструкції дадуть змогу збільшити встановлену потужність енергоблоку на 15 МВт, а також істотно покращити техніко-економічні та екологічні показники роботи. Пуск енергоблоку після завершення модернізації заплановано на грудень 2017 року.

Компанія також відновила роботи з реконструкції енергоблоку №1 ДТЕК Криворізька ТЕС, розпочаті у 2013 році. Завершення реконструкції дасть станції можливість працювати економічно й надійно. Заплановано збільшити потужність енергоблоку з 282 до 315 МВт, розширити діапазон маневровості для плавного регулювання піків і провалів в енергоспоживанні, знизити викиди вугільної золи в атмосферу в 16 разів, до 50 мг/м3, відповідно до вимог екологічних норм Європейського союзу.

Починаючи з 2012 року всі енергоблоки компанії під час модернізації проходять реконструкцію електрофільтрів для досягнення рівня викидів пилу відповідно до Директиви 2001/80/ЕС. У 2016 році завершено черговий етап робіт у проєкті «Переоснащення системи пневмозоловидалення (2-а черга) ДТЕК Бурштинської ТЕС». Виконано комплекс монтажних і пусконаладжувальних робіт у системі пневмозоловидалення на електрофільтрах енергоблоку №7. Робота модернізованої системи дасть змогу збільшити відвантаження сухої золи обсягом до 40 000 тонн на рік.

Передавання електроенергії мережами

Дистрибуційні підприємства ДТЕК Енерго системно працюють над підвищенням надійності та якості енергопостачання. Покращення сервісів обслуговування клієнтів також є невіддільною частиною роботи підприємств.

У 2016 році підприємства компанії побудували 36,8 км, реконструювали та відремонтували 3 632,6 км повітряних і кабельних ліній, замінили 1 244,2 км проводу на повітряних лініях і оновили 6 945 одиниць пошкоджених кабельних ліній.

Побудовано 28, реконструйовано 100, відремонтовано 2 192 трансформаторні підстанції та розподільчі пункти, а також виконано ремонти 769 силових трансформаторів і 2 474 вимикачів.

Найбільші інвестиційні проєкти у 2016 році:

ДТЕК Дніпрообленерго:

- відкрито сучасний Центр обслуговування клієнтів у селищі Солоне, який може приймати до 300 клієнтів на день. Клієнти зможуть отримувати консультації з питань енергопостачання та виконувати всі операції — від проведення розрахунків до отримання технічних умов на приєднання;
- введено нову диспетчерську в Кривому Розі. На відеостіну виробництва компанії Mitsubishi виводиться інформація про енергопостачання міста — від загального плану до окремих об'єктів. Це дає змогу скоротити час від виявлення неполадок до усунення й загалом запобігати аварійним ситуаціям. Сучасна диспетчерська — частина загальної програми впровадження SMART Grids в енергомережах підприємства;
- триває впровадження автоматизованої системи комерційного обліку електроенергії в Дніпрі, Кривому Розі, Кам'янському, Новомосковську та Нікополі. Уже охоплено понад 130 тис. точок обліку побутових споживачів;
- проєктується нова підстанція 150/10/6 кВ «Наддніпрянська», додаткова потужність якої дасть змогу підключити нових споживачів і заплановані до будівництва підстанції, а також підвищити надійність живлення наявних підстанцій, що забезпечують електроенергією метрополітен Дніпра.

ДТЕК Донецькобленерго:

- відновлено в повному обсязі доступ до онлайн-сервісу «Особистий кабінет». До загальної бази даних підключено всі центри обслуговування клієнтів і всіх клієнтів компанії у 30 містах і 24 селищах. У 2014 році в будівлю головного диспетчерського щита влучив снаряд, і пожежа зруйнувала диспетчерську. Інженери енергокомпанії поступово відновлювали сервіс;
- відновлено роботи з реконструкції підстанції «Місто-5», розташованої в центральній частині Маріуполя. Заплановано встановити сучасний електротехнічний модуль на базі комірків D-12P з вакуумними вимикачами 10 кВ.

Енергетики ДТЕК Енерго проводили аварійно-відновлювальні роботи на лініях електропередачі та підстанціях, пошкоджених воєнними діями. Наявність електроенергії стала запорукою виживання людей у зоні конфлікту. Для забезпечення електропостачання селища Верхньоторецьке (Ясинуватський р-н, Донецька область) енергетики провели нову лінію електропередачі, аби скоротити перерви в електропостачанні через руйнування ліній під час обстрілів.

Київенерго

Київенерго в інвестиційній діяльності фокусується на розвитку проектів, які підвищують якість обслуговування клієнтів і покращують енерго- і теплопостачання столиці України.

Підвищити прозорість відносин між споживачем і постачальником послуг дають змогу будинкові вузли обліку теплової енергії. Компанія у 2016 році встановила понад 700 будинкових лічильників тепла, які взято на комерційний облік. Крім того, понад 1 500 вузлів обліку вже змонтовані та комплектуються обчислювальними блоками.

Київенерго за два роки встановило 4,5 тис. теплотічильників. Як результат — 90% киян розраховуються за опалення за фактичними показниками. Компанія має намір обладнати лічильниками тепла 100% житлових будинків у зоні свого обслуговування.

Під час формування рахунків за опалення Київенерго врахувало побажання клієнтів і вказує дату зняття показань лічильника теплової енергії, скільки тепла було спожито будинком і загальну площу будинку. Це дає змогу кожному клієнту самостійно перевірити коректність нарахування суми за опалення. Нововведення дало змогу знизити ризики неплатежів, пов'язаних із недовірою з боку киян.

У 2016 році запрацював онлайн-сервіс «Особистий кабінет із тепла» для побутових клієнтів. Це персональний центр обслуговування, що дає змогу вносити показання лічильників за гаряче водопостачання та централізоване опалення, оплачувати, бачити історію оплат і нарахувань за квартирними лічильниками тепла та загальнобудинковими вузлами обліку теплоенергії.

Для підвищення інформованості споживачів компанія на своєму сайті реалізувала сервіси «Карта теплотічильників» і «Карта енергоефективності». Так кияни можуть дізнатися, чи встановлено лічильник у їхньому будинку і який потенціал будинку для енергоефективних заходів. Крім того, спільно з ДТЕК ЕСКО пропонується послуга з енергоаудиту будівель — це перший крок до ефективного використання енергії. Залежно від типу будівлі можна досягти зниження витрат на енергоресурси на 20—50%.

Київенерго щорічно реалізує інфраструктурні проекти, щоб підвищити якість теплопостачання. Це актуальне питання для Києва, бо ступінь зносу теплових мереж міста на сьогодні становить 67%. У зв'язку з цим компанія в міжопалювальний період проводить роботи з повної заміни ділянок і ремонту тепломереж. У 2016 році Київенерго виконало комплексні реконструкції мереж опалення та гарячого водопостачання на вул. Я. Коласа (понад 700 м труб) і вул. Симиренка (майже 900 м труб).

Стосовно до електропостачання столиці, у 2016 році виконано значний обсяг робіт із підвищення якості та надійності постачання:

- проведено комплексні ремонти на підстанціях 110 кВ «Биківня», «Пирогівська», «Політехнічна», «Пріорська», «Південна», СТ-2, «Лепсе», «Біличі» та 35 кВ СТ-1. Роботи спрямовані на підвищення якості енергопостачання та зниження втрат. Зокрема це дало змогу покращити електропостачання таких районів, як Лісовий, Голосіїв, Пирогів, Чапаївка, Пріорка, Виноградар, Петрівка, Шулявка та Біличі;
- виконано ремонти на більш ніж 113 км повітряних ліній електропередачі та 659 трансформаторних підстанціях, замінено понад 14 км кабельних ліній.

Для підвищення якості обслуговування абонентів у столиці наразі діють 13 центрів обслуговування клієнтів (ЦОК). Компанія змінила графік роботи деяких центрів, аби дати можливість споживачам обрати комфортніший час для відвідування, тепер чотири ЦОК відкриті в суботу. Також на підвищення рівня комфорту клієнтів спрямована робота сервісу попереднього запису. У режимі пілотного проекту ЦОК на вул. Волоській відкрив онлайн запис на прийом до фахівця. Також Київенерго продовжує використовувати формат виїзного обслуговування: фахівці виїжджають у мікрорайони й офіси великих компаній, що допомогло зняти частину навантаження на ЦОК. Мобільність компанії дає змогу клієнтам або недалеко від свого дому, або в офісі на роботі укласти договори, оформити заявку на перевірку лічильників або проконсультуватися.

Київенерго модернізувало контакт-центр: збільшено кількість робочих місць, розширено штат операторів і посилено програмний комплекс. Крім того, тепер оператори контакт-центру відповідають і на запитання юридичних клієнтів. Для цього було виділено групу фахівців, які пройшли відповідне навчання.

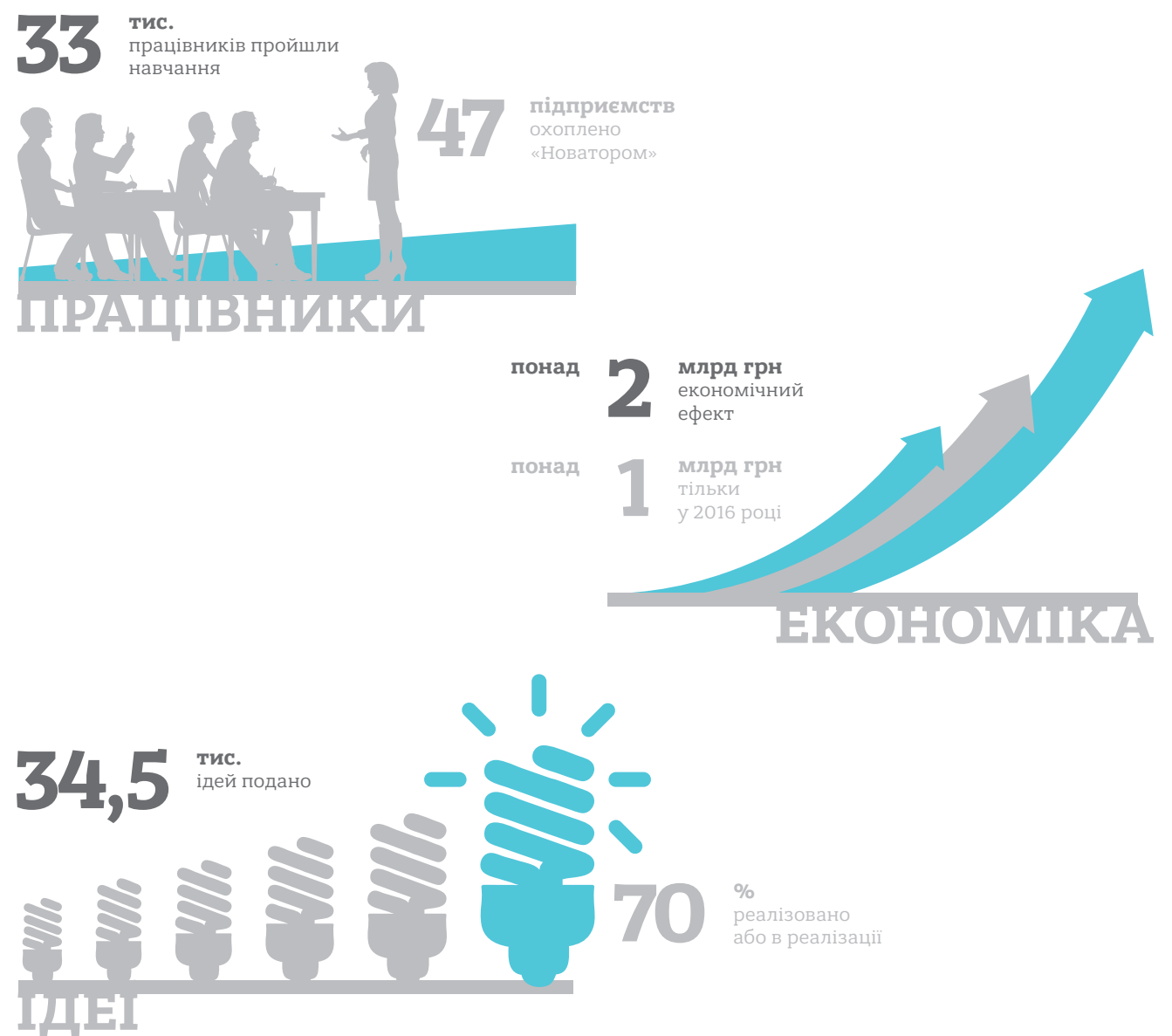
Для активних користувачів мобільних пристроїв на базі Android у Київенерго розробили додаток, що дає змогу онлайн вносити показання лічильника, проводити оплату за електроенергію, дізнаватися про стан розрахунків та актуальний тариф. Такий самий формат додатку для користувачів IOS-платформи — на стадії тестування.

«Новатор»: система безперервного вдосконалення

ДТЕК Енерго із 2013 року реалізує систему безперервного вдосконалення «Новатор» для підвищення ефективності роботи та зниження витрат. «Новатор» орієнтований на залучення персоналу до процесу покращень. Кожен працівник може подати свої ідеї та пропозиції щодо вдосконалення виробничих та управлінських процесів.

Компанія прагне вдосконалювати типові процеси на всіх підприємствах. Заплановано впровадити систему, яка дасть змогу фіксувати за єдиним стандартом кожне покращення процесу

та максимально швидко тиражувати на підприємства. Це дасть змогу вводити найкращі рішення в систему, ділитися передовим досвідом і масштабувати практики.

Працівники краще знають, як підвищити якість експлуатації обладнання та зробити роботу більш безпечною, покращити сервісне обслуговування клієнтів. Компанія допомагає їм реалізувати ці ідеї. Таким чином підприємства стають ефективнішими, а отже, і компанія загалом.

ДТЕК ВДЕ.

Віновлювана енергетика

ДТЕК ВДЕ входить до трійки найбільших інвесторів у відновлювану енергетику України.

Портфель проектів компанії у вітроенергетиці становить 1,35 ГВт.

Першим інвестиційним проектом ДТЕК у відновлюваній енергетиці стало будівництво Ботієвської ВЕС потужністю 200 МВт. За підсумками 2016 року частка вітропарку на ринку генерації електроенергії з відновлюваних джерел енергії досягла 34%.

Компанія має намір далі розвивати напрям вітроенергетики. Упродовж минулого року команда ДТЕК ВДЕ працювала над структуруванням проекту будівництва Приморської ВЕС потужністю 200 МВт. Заплановано, що будівельні роботи почнуться у 2017 році, і перші зелені кіловат-години будуть вироблені у 2018 році.

Моніторинг галузі відновлюваних джерел енергії — обов’язкова частина стратегії розвитку

компанії. Метою моніторингу є пошук інвестиційно привабливих напрямів для диверсифікації портфеля проектів. Удосконалення технологій та наявні сьогодні економічні стимули роблять сегмент сонячної енергетики привабливим для інвестицій.

ДТЕК ВДЕ планує у 2017 році реалізувати пілотний проект із будівництва сонячної електростанції в Херсонській області. За результатами проекту буде прийнято рішення про подальші кроки в цьому сегменті альтернативної енергетики.

ДТЕК Нафтогаз.

Видобуток вуглеводнів

ДТЕК Нафтогаз послідовно працює над збільшенням обсягів видобутку природного газу.

У 2016 році компанія успішно завершила буріння трьох свердловин на Семиренківському газоконденсатному родовищі (оператор — ПрАТ «Нафтогазвидобування»). Свердловина №71 завглибшки 5 770 метрів, №73 — 5 733 метри, №52 — 5 700 метрів. Усі свердловини похило спрямовані, з відходом від вертикалі на понад 1 000 метрів. Буріння було ускладнене гірничо-геологічними умовами: високі пластовий тиск і температури, великі глибини. Сумарний добовий дебіт природного газу на нових свердловинах перевищив 800 тис. куб. метрів.

Компанія впровадила автоматизовану систему оперативно-диспетчерського управління. Система дає змогу в онлайн-режимі контролювати кожен етап виробництва — від видобутку до подавання газу в магістральний трубопровід. Це зменшує технологічні втрати блакитного палива, оптимізує терміни капітальних ремонтів свердловин, знижує відмови технологічного обладнання, підвищує контроль над промисловою й екологічною безпекою виробництва.

У 2016 році модернізовано обладнання установки комплексної підготовки газу на Семиренківському родовищі. Зокрема запроваджено нову конструкцію компонування газорідинного сепаратора, розроблену працівниками ДТЕК Нафтогаз.

Це підвищило ефективність роботи сепаратора: видобування газового конденсату збільшилося на 2 тонни на добу, температура точки роси газу (за вологістю та вуглеводами), що подається в магістральний газопровід, знизилася на 4 °С.

Компанія також почала модернізацію установки підготовки газу (УПГ) на Мачухівському родовищі для відповідності сучасним світовим стандартам. Розпочато будівництво нової лінії підготовки газу, що дасть змогу збільшити потужність установки з 1,2 до 2 млн куб. метрів природного газу на добу. Компанія першою серед газовидобувних підприємств України ввела в комерційну експлуатацію автоматичну потокову хроматографічну систему, яка встановлена на

УПГ «Мачухи». Така система дає змогу в режимі реального часу визначати вміст і фізико-хімічні показники газу.

ДТЕК Нафтогаз виконав комплекс геологорозвідувальних робіт на Хорошівській ліцензійній ділянці (оператор ТОВ «Нафтогазрозробка»). Проведено 2D-сейсмічні,

високоточні гравіметричні та магнітометричні, геохімічні дослідження за технологією СТАГД. Було виявлено перспективні об’єкти та оцінено ресурсний потенціал. У 2017 році стартували роботи з підготовки до буріння першої пошуково-розвідувальної свердловини і проектування інфраструктури для подальшої розробки майбутнього родовища.

ДТЕК ЕСКО.

Енергоефективність

ДТЕК ЕСКО у 2016 році розпочав реалізацію пілотних проектів з енергоефективності в промисловій та бюджетній сферах із застосуванням механізму енергосервісу. Компанія також виступила консультантом зі впровадження системи енергоменеджменту для будівель і споруд у сфері постачання тепло- й електроенергії. У межах цих проектів було розроблено та реалізовано модель енергосервісних договорів для подальшого масштабування.

Найбільші інвестиційні проекти у 2016 році:

- на ДТЕК Бурштинській ТЕС розпочато технічне переоснащення систем підтримання мікроклімату в приміщеннях блокових щитів керування і вузла подавання «сирої» води в цех хімводопідготовки. Обидва проекти реалізуються на умовах договору енергосервісу. Реалізація проектів дасть змогу заощадити на рік до 35—50% електроенергії, або 1,5 млн кВт•год, від базового рівня споживання. Завершення робіт із монтажу та введення в експлуатацію обладнання очікується у 2017 році. Аналогічні типові проекти заплановано реалізувати на інших ТЕС ДТЕК Енерго;
- на ДТЕК Ладизинській ТЕС розпочато проект із технічного переоснащення мережевих насосів зі встановленням нових насосів і частотно-регульованого приводу. Реалізація проекту дасть змогу за рік знизити витрати електроенергії на 35%, або 1,5 млн кВт•год, від базового споживання. Проект забезпечить автоматичне підтримання параметрів роботи й надійність системи тепlopостачання станції й міста Ладизин. Ввести в експлуатацію обладнання заплановано у 2017 році. Проект реалізується на умовах енергосервісного договору, укладеного на чотири роки. Аналогічні типові проекти заплановано реалізувати на всіх ТЕС ДТЕК Енерго;
- розпочато проект зі встановлення перетворювачів частоти на насосах подавання промислового продукту секцій №8—13 ЦЗФ Центрального гірничозбагачувального комбінату Групи Метінвест. Як очікується, проект дасть змогу знизити на чверть річне споживання електроенергії — до 2 млн кВт•год. Перформанс-контракт укладено на чотири роки;
- укладено за результатами тендеру семирічні енергосервісні договори на модернізацію систем тепlopостачання двох дитячих садків Києва. У 2017

році заплановано модернізувати інженерні комунікації та встановити індивідуальні теплові пункти з автоматичною системою погодного регулювання подавання тепла в приміщення. Проект дасть змогу підвищити комфорт перебування в приміщенні дітей і щорічно заощаджувати 32% теплової енергії, або 244 Гкал, від базового енергоспоживання.

ДТЕК ЕСКО спільно з міжнародною компанією TÜV SÜD виступив консультантом Київенерго за проектом впровадження системи енергоменеджменту будівель і споруд відповідно до міжнародного стандарту ISO 50001:2011. Потенційний ефект від реалізації проекту — 10% економії енергії від базового споживання. Уже реалізовано два етапи проекту, під час яких працівники Київенерго пройшли навчання методики внутрішнього аудиту системи, а консультанти розробили проекти регламентних документів і дорожню карту їх впровадження. У 2017 році в межах кінцевого, третього етапу, заплановано впровадити всі рекомендації й регламенти в бізнес-процеси Київенерго.

У 2017 році ДТЕК ЕСКО планує розпочати роботу зі впровадження системи енергоменеджменту за міжнародним стандартом ISO 50001:2011 року на підприємствах ДТЕК Енерго. Це створить основу для щорічного скорочення витрат на енергоресурси Групи ДТЕК і допоможе в розробці нових енергоефективних проектів, у які інвестує ДТЕК ЕСКО.

03 Аналіз фінансових результатів

Консолідований виторг Групи ДТЕК за 2016 рік становить 131 815 млн грн. Витрати на реалізацію продукції збільшилися до 105 824 млн грн. 2016 року визнано чистий збиток у розмірі 1 215 млн грн. Чистий операційний грошовий потік за 2016 рік становить 26 314 млн грн (2015 року — 5 243 млн грн). Капітальні витрати збільшилися на 42,3% і становлять 7 134 млн грн.

Динаміка консолідованих фінансових показників Групи ДТЕК, млн грн*

	2016	2015	Зміна, +/—	Зміна
Виторг	131 815	95 375	+36 440	+38,2%
Собівартість реалізованої про- дукції	(105 824)	(87 321)	+(18 503)	+(21,2)%
Операційні доходи	714	697	+17,0	+2,4%
Операційні витрати	(5 752)	(7 958)	-(2 206)	-(27,7)%
EBITDA	30 621	7 508	+23 113	+4 р.
EBITDA margin	23%	8%	+15 пп	-
EBIT	18 923	(1 875)	+20 798	+10 р.
EBIT margin	14%	-2%	+16 пп	-
Чистий збиток	(1 215)	(41 890)	-(40 675)	-(97,1)%
Активи	140 597	119 757	+20 840	+17,4%
Капітальні інвестиції	7 134	5 015	+2 119	+42,3%

* Усі дані розділу «Аналіз фінансових результатів» надано на підставі консолідованої звітності DTEK B.V.

Доходи

Доходи Групи ДТЕК формуються за рахунок опто- вого продажу електроенергії ДП «Енергоринок», реалізації вугілля, газу й газового конденсату, а також дистрибуції електро- та теплоенергії кінцевим споживачам.

2016 року доходи від продажу електроенергії кін- цевим споживачам в Україні та експорту становили 43,9% від консолідованого виторгу, від оптового продажу електроенергії в ДП «Енергоринок» — 36%, від продажу газу й газового конденсату — 8,7%,

від продажу теплової енергії кінцевим споживачам — 6,8%, від реалізації вугілля — 4,4%.

Основний обсяг доходів — 95% консолідованого виторгу (включно з компенсацією різниці в тарифах за тепло) — компанія згенерувала на внутрішньому ринку України. Частка доходів від експорту в консолідованому виторгу становить 5%: за підсумками 2016 року доходи від експортних продажів збільшилися на 756 млн грн проти 2015 року до 6 756 млн грн.

2016 року відбулися такі зміни доходів у ключових сегментах бізнесу:

- доходи від продажу вугілля збільшилися на 40,7% і становили 5 838 млн грн проти 4 149 млн грн роком раніше. Доходи від експорту вугілля склали 2 397 млн грн проти 3 160 млн грн 2015 року;
- доходи від генерації електроенергії збільшилися на 38,1% і становили 47 413 млн грн проти 34 332 млн грн 2015 року;
- доходи від передавання та постачання електроенергії на внутрішньому ринку збільшилися на 22,8% і становили 53 548 млн грн проти 43 600 млн грн 2015 року;
- доходи від виробництва теплової енергії, з урахуванням компенсації різниці в тарифах, збільшилися на 37,4% і становили 8 958 млн грн;
- доходи від реалізації природного газу й газового конденсату збільшилися на 8 116 млн грн і становили 11 418 млн грн проти 3 302 млн грн 2015 року.

Собівартість реалізованої продукції

Собівартість реалізованої продукції 2016 року збільшилася на 18 503 млн грн і становить 105 824 млн грн. Зростання собівартості пов'язане зі збільшенням витрат на технологічне паливо, обладнання та витратні матеріали, що переважно зумовлено зростанням обсягів видобутку вугілля, відпуску електро- та теплоенергії, а також

збільшенням видобутку й реалізації природного газу.

Валовий прибуток за підсумками 2016 року становить 25 991 млн грн, що перевищує показник 2015 року на 17 937 млн грн. Валова маржа збільшилася з 8,4% у 2015 році до 19,7% у 2016 році.

Операційні витрати та доходи

Загальні адміністративні витрати за підсумками 2016 року збільшилися на 1,4% і становлять 2 711 млн грн. Основною статтею загальних і адміністративних витрат є витрати на персонал, включно з податками на заробітну плату, які становлять 69,2% від усіх загальних і адміністративних витрат 2016 року.

Витрати на збут збільшилися на 4% і становлять 1 439 млн грн. Збільшення витрат зумовлене зростанням витрат на транспортування.

Інші операційні витрати знизилися на 27,7% і становлять 5 752 млн грн. Зниження інших операційних витрат переважно пов'язане з нарахуванням резервів за дебіторською заборгованістю та знеціненням основних засобів компаній, що розташовані в зоні воєнного конфлікту, які більшою мірою було визнано 2015 року.

Інші операційні доходи збільшилися на 2,4% і становлять 714 млн грн.

Зобов'язання та власний капітал

Зміни зобов'язань Групи ДТЕК пов'язані переважно зі збільшенням боргового навантаження: з кінця 2015 року обсяг кредитів і позик зріс від 63 027 млн грн до 73 177 млн грн на кінець 2016 року. Компанія не залучала кошти 2016 року, зростання позикових коштів пов'язане переважно з девальвацією гривні — на 13% (щодо долара США) проти початку 2016 року, а також із капіталізацією неоплачених відсотків за єврооблігаціями.

Довгострокові та короткострокові фінансові зобов'язання 2016 року зросли на 9,8%, або на 1 821 млн грн, і становлять 20 421 млн грн.

Кредиторська заборгованість Групи ДТЕК за підсумками 2016 року збільшилася на 24,7%: з 14 996 млн грн до 18 695 млн грн. Отримані передоплати станом на 31 грудня 2016 року збільшилися на 61,2% і становлять 8 600 млн грн, переважно за рахунок збільшення передоплат, отриманих підприємствами Групи в рахунок майбутніх постачань електроенергії, вугілля та газу.

Активи

Активи Групи ДТЕК 2016 року збільшилися на 17,4% проти 2015 року та становлять 140 597 млн грн.

Балансова вартість необоротних активів зросла на 0,4%, до 93 888 млн грн. Оборотні активи збільшилися на 20 446 млн грн: з 26 263 млн грн 2015 року до 46 709 млн грн 2016 року. Ця зміна переважно зумовлена зростанням на 56,1% торгової та іншої дебіторської заборгованості 2016 року проти 2015 року.

Грошові потоки

2016 року чистий грошовий потік від операційної діяльності збільшився на 21 071 млн грн і становить 26 314 млн грн. Водночас платежі з інвестиційної діяльності 2016 року зросли на 10 481 млн грн 2016 року проти 2015 року та становлять 16 576 млн грн.

Виплати з фінансової діяльності 2016 року становлять 3 269 млн грн.

Корпоративне управління

01

Структура корпоративного управління

02

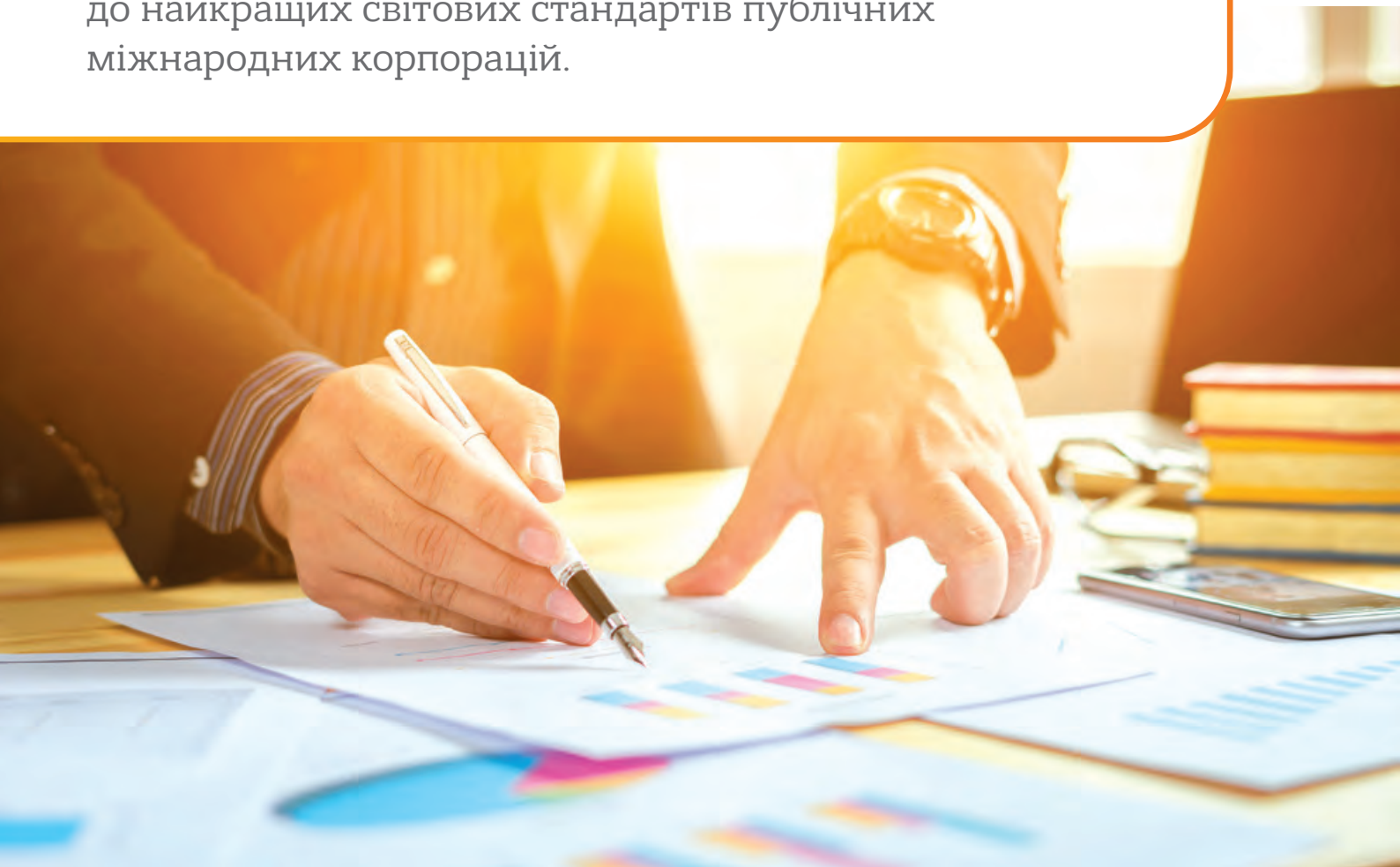
Наглядові ради операційних компаній

03

Дивідендна політика

Структура корпоративного управління

ДТЕК веде бізнес відкрито і прозоро, розвиваючи систему корпоративного управління відповідно до найкращих світових стандартів публічних міжнародних корпорацій.

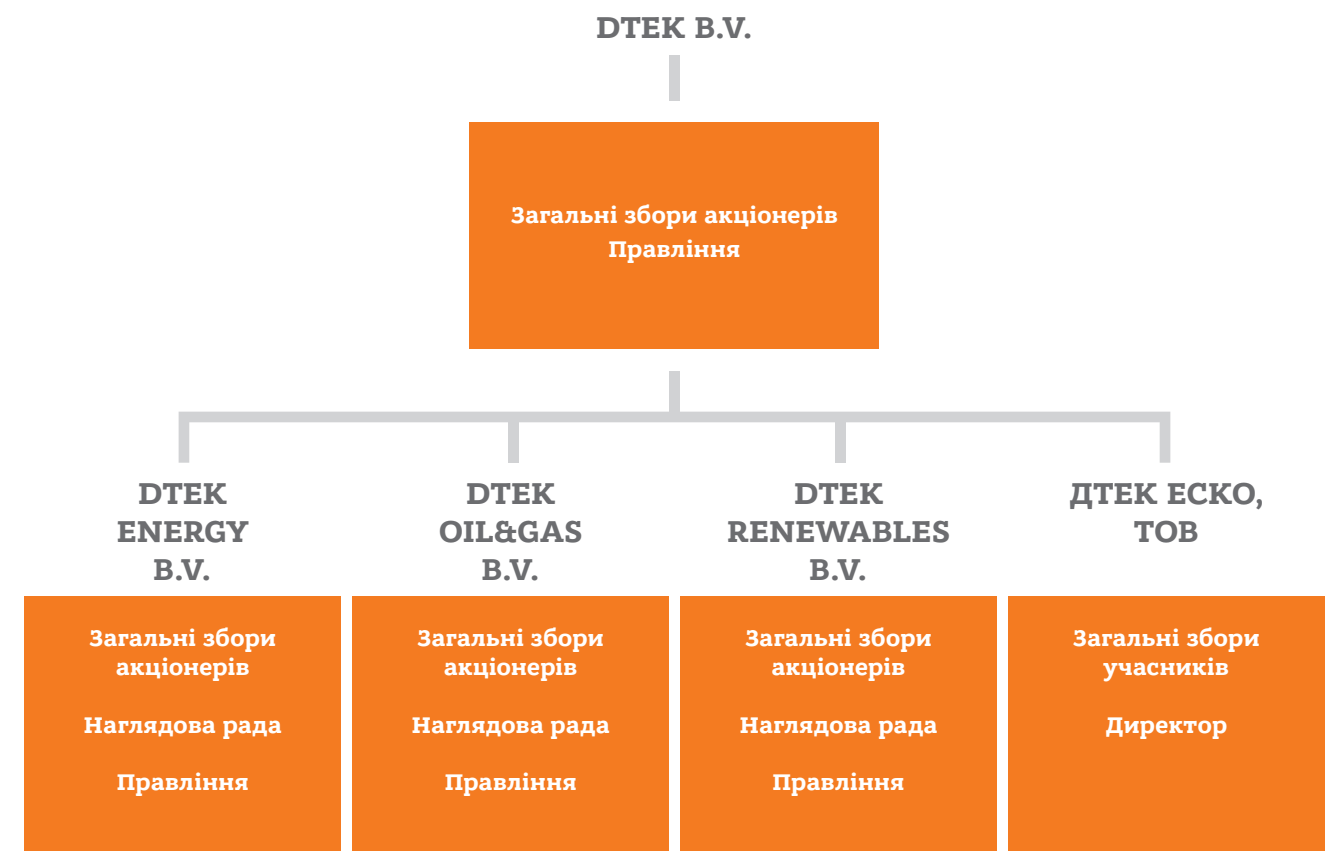
Якість корпоративного управління сприяє успішному розвитку та підвищенню інвестиційної привабливості компанії, дає додаткові гарантії акціонерам, партнерам, клієнтам, а також сприяє зміцненню системи внутрішнього контролю.

У своїй практичній роботі підприємства Групи ДТЕК керуються такими корпоративними цінностями, як професіоналізм, відповідальність, прагнення вдосконалюватися, згуртованість, відкритість, а також принципами корпоративної етики.

У 2014 році ДТЕК завершив процес формування системи управління бізнесом.

Стратегічний холдинг DTEK B.V. керує чотирма операційними компаніями: DTEK ENERGY B.V., що забезпечує управління активами у вуглевидобутку, тепловій енергетиці та дистрибуції; DTEK RENEWABLES B.V. — в альтернативній енергетиці; DTEK OIL&GAS B.V. — у видобутку газу; і ТОВ «ДТЕК ЕСКО», який розвиває напрям енергоефективності та енергозбереження.

Структура корпоративного управління Групи ДТЕК

Структура корпоративного управління Групи ДТЕК забезпечує самостійність кожного напрямку бізнесу, прозорість і ефективність прийнятих рішень. Це забезпечується на всіх рівнях управління.

Наглядові ради операційних компаній

Персональний склад наглядових рад

DTEK ENERGY B.V.

Олег Попов
Дамір Ахметов
Ірина Мих
Сергій Коровін
Йохан Бастін
Кетрін Сталкер
Роберт Шеппард

DTEK OIL&GAS B.V.

Олег Попов
Дамір Ахметов
Ірина Мих
Сергій Коровін
Роберт Шеппард

DTEK RENEWABLES B.V.

Олег Попов
Дамір Ахметов
Ірина Мих
Сергій Коровін
Йохан Бастін
Герман Айнбіндер

Корпоративний секретар наглядових рад DTEK ENERGY B.V.,
DTEK OIL&GAS B.V., DTEK RENEWABLES B.V. (без права голосу) —
Олексій Поволоцький

Олег Попов

Голова наглядових рад
DTEK ENERGY B.V.,
DTEK OIL&GAS B.V.,
DTEK RENEWABLES B.V.,
генеральний директор АТ «СКМ»

Закінчив Донецький політехнічний інститут у 1991 році та Донецький державний університет — у 1996 році.

Із 1991 до 2000 року працював у різних державних установах.

У 2000 році був запрошений до АТ «СКМ» як заступник генерального директора. Із 2001 до 2006 року обіймав посаду виконавчого директора. Працює на посаді генерального директора АТ «СКМ» із січня 2006 року. Також обіймає посаду голови наглядових рад ФК «Шахтар» і ПАТ «ПУМБ», входить до наглядових рад Metinvest B.V., АТ «ЛЮКС» і ТОВ «ЕСТА ХОЛДІНГ».

До його обов'язків входить затвердження ключових фінансових, інвестиційних і кадрових рішень як безпосередньо в керівній компанії, так і в активах Групи СКМ, а також оцінювання роботи керівників цих активів.

Дамір Ахметов

Член наглядових рад
DTEK ENERGY B.V.,
DTEK OIL&GAS B.V.,
DTEK RENEWABLES B.V.,
голова SCM Advisors (UK) Limited

Із 1998 до 2006 року навчався у швейцарській школі Le Rosey за програмою Міжнародного бакалавріату (International Baccalaureate Diploma Programme). У 2010 році закінчив школу бізнесу Sir John Cass Business School (City, University of London), здобувши ступінь магістра наук у галузі фінансів (MSc in Finance).

З 1 лютого 2013 року працює в SCM Advisors (UK) Limited, на цей момент — на посаді голови компанії.

Сергій Коровін

Член наглядових рад
DTEK ENERGY B.V.,
DTEK OIL&GAS B.V.,
DTEK RENEWABLES B.V.

У 1993 році закінчив із відзнакою факультет обчислювальної математики та кібернетики Московського державного університету і м. М. В. Ломоносова.

Із 2002 до 2008 року працював у данському й російському офісах міжнародної консалтингової компанії McKinsey&Company. Із 2008 року керував роботою з телекомунікаційними організаціями та входив до ради директорів російського відділення компанії Microsoft.

У 2010—2017 роках обіймав посаду директора з розвитку енергетичного напрямку бізнесу АТ «СКМ».

Ірина Мих

Член наглядових рад DTEK ENERGY B.V., DTEK OIL&GAS B.V., DTEK RENEWABLES B.V., старший юрист у юридичній фірмі «Воропаєв і партнери»

У 1994 році закінчила юридичний факультет Львівського державного університету ім. Івана Франка. Пізніше пройшла навчання в Юридичній школі Осгуд-Холла Йоркського університету в Торонто (Канада).

З 1996 до 2006 року працювала старшим юристом у юридичній фірмі «Сілецький і партнери», афілійованій зі Squire Sanders&Dempsey LLP, де у 2006 році стала партнером. Із червня до жовтня 2008 року була юридичним радником групи «Українські Аграрні Інвестиції», що належить «Ренесанс Капітал». До червня 2009 року очолювала юридичний департамент ТОВ «Клуб сиру».

Зараз обіймає посаду старшого юриста в юридичній фірмі «Воропаєв і партнери».

Роберт Шеппард

Член наглядових рад DTEK ENERGY B.V., DTEK OIL&GAS B.V., незалежний директор, голова IPM Advisors

У 1972 році закінчив Університет Вайомінгу (США), має ступінь бакалавра фізико-математичних наук. У 1991 році закінчив Школу бізнесу Колумбійського університету за спеціальністю Executive MBA.

Почав кар'єру в нафтовій галузі 1972 року в компанії Amoco. У середині 1980-х років обіймав посаду віце-президента Amoco Exploration. Із 1992 до 1995 року був виконавчим директором GUPCO (Gulf of Suez Petroleum Company). У 1995—1998 роках очолював як президент і генеральний директор представництва Amoco в Аргентині та Єгипті. Із 1998 року був головним операційним директором і президентом компанії «Сиданко» до її злиття з BP. Із 2002 до 2004 року обіймав посаду старшого віце-президента BP, займаючись питаннями, пов'язаними з активами компанії у РФ. Пізніше працював генеральним директором Soma OIL&GAS.

Зараз обіймає посаду голови консалтингової компанії IPM Advisors і виконавчого директора Soma OIL&GAS.

Йохан Бастін

Член наглядових рад DTEK ENERGY B.V., DTEK RENEWABLES B.V., незалежний директор, керівний партнер Iveaghouse Capital Investment Advisors

Здобув ступінь магістра з міського планування в Технічному університеті Ейндховена (Нідерланди), а також ступінь доктора наук із регіонального планування в Монреальському університеті (Канада) зі спеціалізацією в державному управлінні та фінансах.

Із 1985 до 1992 року працював на посаді постійного директора Інституту міжнародного розвитку при Гарвардському університеті (Індонезія), який консультував міністра фінансів Індонезії з питань інвестицій в інфраструктуру, а також фінансування та приватизації державних підприємств. Із 1993 до 2002 року обіймав низку керівних посад у Європейському банку реконструкції та розвитку в Лондоні (Великобританія), остання з яких — директор бізнес-групи, що відповідає за кредитування та інвестування в акціонерний капітал та інфраструктуру, муніципальні та екологічні послуги, енергоефективність, а також транспортні й енергетичні компанії. Потім працював керівним директором Darby Private Equity, 100-відсоткової дочірньої компанії Franklin Templeton Investments. Пізніше — співдиректором Franklin Templeton Investment Austria. Із 2009 до 2015 року очолював CapAsia (Сінгапур), міжнародну компанію з управління фондами й активами, що веде інвестиційну діяльність у сфері інфраструктури та енергетики в країнах Південної та Центральної Азії.

Із середини 2015 року — керівний партнер спеціалізованої інвестиційної компанії Iveaghouse Capital Investment Advisors (Нідерланди), яка консультує найбільші міжнародні енергетичні компанії з корпоративної стратегії, інвестиційного фінансування, відновлюваної енергетики та угод M&A.

Кетрін Сталкер

Член наглядової ради DTEK ENERGY B.V., незалежний директор

Закінчила Університет Heriot-Watt в Единбурзі (Великобританія) зі ступенем бакалавра та Лондонську школу економіки зі ступенем магістра.

Почала кар'єру у 1991 році в «Банку Англії» (Bank of England) як аналітик та інспектор із контролю над банківською діяльністю. Із 1995 до 2007 року працювала в підрозділах компанії PricewaterhouseCoopers у Москві та Берліні, де була призначена партнером, відповідальним за клієнтську практику з питань управління персоналом у Центральній і Східній Європі та країнах СНД. Вела клієнтські проекти з питань винагороди вищого керівництва, організаційної реструктуризації та управління персоналом.

Зараз Кетрін працює у Великобританії, де консультує низку компаній із питань корпоративного управління з акцентом на ефективність роботи їхніх правлінь.

Герман Айнбіндер

Член наглядової ради DTEK RENEWABLES B.V.

У 1995 році здобув ступінь MBA за спеціальностями «Прикладна економіка» і «Фінанси» в Каліфорнійському державному університеті (США). Того ж року завершив навчання в Академії народного господарства при уряді РФ за програмою «Школи бізнесу та економіки». У 1991 році закінчив Московський верстатобудівний інститут.

У 1995 році почав роботу в групі управлінського консалтингу компанії Deloitte and Touche CIS, пізніше працював у російському підрозділі компанії Merck Sharp&Dohme Idea, де відповідав за розвиток бізнесу. У 1999 році його було прийнято на роботу до групи «Стратегія й організаційне проектування» компанії KPMG.

До команди ДТЕК приєднався у 2005 році як директор зі стратегії та корпоративного управління. У 2008 році очолив дирекцію з розвитку, що відповідала за створення та просування нових напрямів бізнесу. З грудня 2011 до квітня 2016 року очолював напрям відновлюваної енергетики на посаді директора ТОВ «Вінд Пауер».

Олексій Поволоцький

Корпоративний секретар наглядових рад DTEK ENERGY B.V., DTEK OIL&GAS B.V., DTEK RENEWABLES B.V., керівник департаменту з корпоративного управління ТОВ «ДТЕК», адвокат

Закінчив юридичний факультет Університету внутрішніх справ у Харкові. Пізніше здобув ступінь магістра в Лестерському університеті (Великобританія).

Працював викладачем і начальником відділу міжнародних зв'язків у Харківському університеті внутрішніх справ, потім юристом у міжнародній юридичній фірмі Squire Sanders&Dempsey LLP.

У ДТЕК працює з 2010 року. Зараз очолює департамент із корпоративного управління, що забезпечує корпоративне управління більш ніж 70 компаніями Групи ДТЕК в Україні, Нідерландах, Великобританії, Швейцарії, Угорщини, РФ і на Кіпрі.

Член правління Професійної асоціації корпоративного управління, а також член Асоціації правників України.

Діяльність комітетів при наглядових радах

Комітети — консультативно-дорадчі органи при наглядових радах операційних компаній, які розглядають і готують рекомендації з профільних питань для подальшого затвердження наглядовими радами. Засідання комітетів проводяться на регулярній основі.

Аудиторські комітети при наглядових радах DTEK ENERGY B.V., DTEK OIL&GAS B.V. і DTEK RENEWABLES B.V.

Голова: С. Коровін
Член комітету: І. Мих

Основні завдання:

- нагляд за системою внутрішнього контролю та управління ризиками, діяльністю внутрішнього та зовнішнього аудиту;
- аналіз і розгляд обґрунтованості та достовірності фінансової та іншої звітності;
- розгляд питань щодо функціонування систем управління ризиками, внутрішнього контролю та відповідності застосовному законодавству;
- підготовка рекомендацій наглядовим радам щодо кандидатури аудитора для затвердження фінансової звітності;
- оцінювання обсягу та якості аудиторських процедур, а також ступеня незалежності й об'єктивності аудитора.

Комітети з безпеки праці та охорони довкілля при наглядових радах DTEK ENERGY B.V. і DTEK OIL&GAS B.V.

Голова: Р. Шеппард
Член комітету: І. Мих

Основні завдання:

- визначення ризиків у сфері техніки безпеки праці та охорони довкілля, розробка заходів із їх мінімізації;
- розробка системи мотивації персоналу до дотримання правил безпеки праці;
- проведення навчань із ліквідації надзвичайних ситуацій на підприємствах Групи ДТЕК.

Комітет із призначень, винагород та корпоративного управління при наглядовій раді DTEK ENERGY B.V.

Голова: К. Сталкер
Член комітету: О. Попов

Основні завдання:

- сприяння менеджменту в підвищенні ефективності систем управління персоналом та корпоративного управління;
- відстеження та підготовка рекомендацій менеджменту з питань неринкової стратегії компанії (соціальні ініціативи та партнерство, управління репутацією, GR);
- відстеження та підготовка рекомендацій менеджменту щодо впровадження найкращих світових практик у корпоративне управління, а також мотивацію, оцінювання, винагороду та розвиток топ-менеджерів;
- підготовка рекомендацій наглядовій раді щодо кадрових призначень топ-менеджменту;
- підготовка рекомендацій щодо персонального складу наглядової ради та її комітетів;
- контроль за дотриманням основних принципів і законодавчих вимог у галузі корпоративного управління, що діють у юрисдикціях присутності, а також стандартів корпоративного управління в Групі ДТЕК.

03

Дивідендна політика

Дивідендна політика ДТЕК ґрунтується на дотриманні балансу між необхідністю інвестувати в розвиток виробничих потужностей і дотриманням права акціонерів на участь у розподілі прибутку компанії. Такий підхід є визначальним чинником довгострокового зростання акціонерної вартості ДТЕК.

Сталий розвиток

01

Сталий
розвиток

02

Суспільство

03

Працівники

04

Охорона праці, промислова
безпека та охорона здоров'я

05

Охорона
довкілля

06

Стала
енергетика

Сталий розвиток

3,1 млрд грн
спрямовано
на сталий
розвиток

У межах соціального партнерства Група ДТЕК надає підтримку проектам, які створюють комфортніші умови для проживання в містах діяльності своїх підприємств.

У 2016 році реалізовано проекти:

- 15** інженерних мереж (тепло-, водо-, газопроводи) відремонтовано
- 15** парків і рекреаційних зон впорядковано
- 32** дитячі та спортивні майданчики створено
- 6** спортивних установ
- 131** установа у сфері освіти
- 6** медучастків і реабілітаційних центрів

 2 133,3
млн грн

Витрати на охорону довкілля (включно з екоподатком 2047 млн грн)

Проект «Енергоефективні школи» виховує відповідальну поведінку в галузі споживання енергоресурсів і впливу на довкілля, а також сприяє застосуванню в побуті здобутих знань.

79 шкіл із 31 населеного пункту було охоплено проектом 2016 року. У нього було залучено майже **20 тис. учнів і 516 вчителів.**

 478,3
млн грн

Інвестиції в охорону праці та промислову безпеку

 419,9
млн грн

Витрати на утримання об'єктів соціальної сфери

 45,5
млн грн

Інвестиції в проекти соціального партнерства

 26,6
млн грн

Інвестиції в навчання працівників

У 2016 році розширилася географія проекту – до нього приєдналися **38 населених пунктів і понад 7 тис. мешканців. 210 проектів** отримали гранти від компанії на реалізацію.

Компанія реалізує проект «Місто своїми руками», щоб допомогти активним містянам зробити життя навколо себе кращим.

01 Сталий розвиток

Цілі в галузі сталого розвитку

Цілі в галузі сталого розвитку інтегровані в бізнес-стратегію компанії. Згідно з політикою компанії, всі дії та рішення співвідносяться з інтересами суспільства. Компанія відкрито інформує зацікавлені сторони про важливі питання свого розвитку.

ДТЕК удосконалює виробничі та управлінські процеси, інвестує в розвиток працівників і охорону праці, впроваджує найкращі стандарти в промисловій та екологічній безпеці. Політика компанії спрямована на раціональне використання ресурсів і зменшення впливу на довкілля, збереження здоров'я персоналу та підвищення промислової безпеки, дотримання корпоративних норм етики й виконання зобов'язань перед працівниками та суспільством.

ДТЕК інвестує в підвищення якості життя на територіях, де працюють виробничі підприємства. Компанія перебуває в постійному діалозі з місцевою владою та громадськістю. Це дає змогу спільними зусиллями реалізовувати проекти, спрямовані на створення умов для соціально-економічного розвитку регіонів.

У своїй діяльності компанія керується Політикою у сфері сталого розвитку Групи СКМ і Політикою корпоративної соціальної відповідальності ДТЕК. У 2016 році компанія продовжила роботу зі:

- створення системи, що забезпечує збереження життя та здоров'я працівників, а також продовження їхнього трудового довголіття;
- створення умов для соціально-економічного розвитку та покращення якості життя громад на територіях діяльності своїх підприємств;
- підвищення енергетичної грамотності установ, підприємств і населення України;
- забезпечення ефективного виробництва, передавання та постачання енергії;
- відповідності найкращим практикам у своїх галузях з ефективного використання паливно-енергетичних ресурсів;
- відповідності найвищим міжнародним стандартам бізнес-етики та ділової практики.

Членство в асоціаціях, міжнародних і національних організаціях

ДТЕК — учасник мережі Глобального договору ООН, входить до Альянсу Глобального договору ООН в Україні, очолює Комітет із захисту довкілля в межах Глобального договору.

ДТЕК приєднався до міжнародного партнерства в межах платформи «Бізнес за мир (B4P)», яка сприяє мирним ініціативам бізнесу на територіях, що постраждали від конфліктів або розташовані в зоні високого ризику. B4P об'єднує компанії для обміну досвідом між бізнесами, які працюють у зоні бойових дій.

ДТЕК є одним із засновників всесвітньої соціальної ініціативи енергетичних компаній «Енергія для суспільства».

ДТЕК є членом Центру «Розвиток КСВ», експертної організації, що працює задля просування корпоративної соціальної відповідальності для системних і якісних змін в Україні.

ДТЕК — член Європейської бізнес-асоціації та Американської торговельної палати, Асоціації «Європейсько-українське енергетичне агентство» й Бізнес-ради США — Україна.

ДТЕК є членом професійних асоціацій — Європейської асоціації вугілля та лігніту (EURACOAL), Європейського електроенергетичного союзу (EURELECTRIC), Європейської федерації енергетичних трейдерів (EFET).

Комплаєнс і корпоративна етика

Етичне ведення бізнесу — одне з найважливіших зусиль, які вживає компанія для уникнення корупції та відповідності регуляторним вимогам у всіх юрисдикціях, де працюють компанії Групи ДТЕК.

З метою управління етичними вимогами компанія ухвалила у 2013 році Кодекс етики та ділової поведінки, що містить антикорупційні положення, норми відносин з органами державної влади та спрямований на уникнення конфлікту інтересів. Реалізацією вимог Кодексу та комплаєнс-політики опікується служба комплаєнсу.

Компанія розвиває напрям комплаєнс-політики:

- затверджено Антикорупційну програму та призначено уповноважених із протидії корупції задля дотримання застосованих антикорупційних вимог;
- розроблено прозору та доступну систему обліку й реєстрації ділових подарунків і практику ділової гостинності, яка є одним із ключових елементів найкращих антикорупційних практик;
- здійснюється на регулярній основі оцінювання благонадійності контрагентів щодо корупційних ризиків і відповідності міжнародному режиму санкцій;

- регулярно проводяться тренінги для працівників компанії для ознайомлення з етичними й антикорупційними стандартами. Служба комплаєнс планує у 2017 році провести навчання 99% працівників компанії;
- проведено щорічне декларування конфліктів інтересів, у межах якого керівниками та працівниками у 2016 році було заповнено 1247 декларацій. Декларування конфлікту інтересів проводиться вшосте, процедура спрямована на мінімізацію ризиків виникнення таких конфліктів.

ДТЕК відкрито декларує свої внутрішні антикорупційні стандарти та дотримується принципу нульової толерантності до корупції. Комплаєнс-фахівці компанії в межах регулярних засідань Комплаєнс-клубу при Американській торговельній палаті в Україні обмінюються досвідом із колегами з різних галузей і секторів бізнесу.

Управління сталим розвитком

Основний принцип ДТЕК — системне соціальне партнерство з громадами та органами місцевого самоврядування, щоб населені пункти, у яких працюють підприємства компанії, стали комфортними для життя. Для управління питаннями сталого розвитку у 2012 році було створено Комітет із питань сталого розвитку при правлінні та Департамент із соціального розвитку.

Комітет із питань сталого розвитку очолює Генеральний директор. Завдання Комітету:

- ідентифікація проблем та затвердження стратегій соціального розвитку територій діяльності;
- затвердження планів реформування об'єктів соціальної сфери, що є на балансі ДТЕК;
- розвиток системи медицини праці;
- реалізація стратегії охорони довкілля;
- розгляд невинувачених питань, здатних суттєво вплинути на виконання бізнес-завдань компанії.

Завдання департаменту із соціального розвитку: планування, реалізація, моніторинг та оцінювання ефективності соціальних проектів, а також взаємодія із зацікавленими сторонами, розвиток корпоративної соціальної відповідальності в Україні, участь в українських і міжнародних ініціативах у сфері сталого розвитку.

Ключові події та суспільне визнання 2016 року

- Проект «Місто своїми руками» на Міжнародному конкурсі з корпоративної соціальної відповідальності отримав сертифікат JCI Culture Best Practice. Організатор конкурсу — міжнародна молодіжна палата JCI Culture Junior Chamber International. Конкурс проводиться задля популяризації ідеї соціально відповідального бізнесу.
- Два навчальні курси проекту «Енергоефективні школи: нова генерація» — «Основи енергозбереження та енергоспоживання», «Азбука житлово-комунального управління» — рекомендовані Міністерством освіти й науки України для вивчення в школах на факультативній основі.

Січень

Добропілля. Відкрито Консультаційний центр для підприємців у межах проекту ПРООН «Розвиток інфраструктури підтримки бізнесу в Донецькій і Луганській областях». Центр надає послуги з розробки бізнес-планів, консультації з фінансових та юридичних основ ведення бізнесу.

Західний Донбас. У єдиному пологовому будинку для 200 тис. мешканців Павлограда, Тернівки, Павлоградського та Юр'ївського районів модернізовано котельню. Новонароджені діти та їхні мами забезпечені теплом, а економія міського бюджету становить приблизно 450 тис. грн на рік.

У Павлограді з'явилися три нові амбулаторії загальної практики сімейної медицини, які надають допомогу 20 тис. мешканців. Амбулаторії оснащені сучасним медичним обладнанням і мають у своєму розпорядженні два автомобілі для обслуговування пацієнтів. До цього в місті працювали лише шість таких пунктів, яких було недостатньо.

Курахове. Відкрито інформаційно-консультативне бюро для вимушено переміщених осіб на базі громадської організації «Курахівський центр місцевого економічного розвитку». Бюро надає консультації з питань реєстрації, призначення (продовження) всіх видів державної соціальної допомоги та отримання соціальних послуг, державної підтримки працевлаштування тощо. Бюро відкрито за підтримки «Фонду сприяння демократії Посольства США в Україні» і ДТЕК.

Лютий

Ладизин. Пологове відділення та відділення інтенсивної терапії міської лікарні отримали нове обладнання: інкубатор для новонароджених, апарат штучної вентиляції легенів, портативний монітор пацієнта, сучасний шприцевий насос для дозування ліків. Це дасть змогу надавати якісніші медичні послуги.

Курахове. У міській лікарні відкрито дитяче соматичне відділення, у якому на стаціонарному лікуванні можуть перебувати понад 20 пацієнтів. Нове відділення в умовах близькості до зони військових дій вирішило проблему дефіциту місць для лікування дітей у разі гострих форм захворювань.

Західний Донбас. У дитячому садку «Теремок» у м. Павлоград відкрито додаткову групу на 20 дітей. Проект став можливий завдяки партнерству ДТЕК, Дитячого фонду ООН (ЮНІСЕФ) і Павлоградської міської ради. Малюки активно розвиваються та готуються до школи в затишній атмосфері.

Для центральної міської лікарні м. Тернівка, яка обслуговує 29 тис. мешканців, придбано коагулометр — прилад для аналізу згортання крові. Це дає змогу значно скоротити ризик не виявлення помилок під час діагностики захворювань та істотно заощаджує витрати реактивів під час проведення аналізів.

У міській котельні м. Першотравенська, яка обслуговує третину населення міста, встановлено енергоефективне обладнання. Нові насоси та сучасний пульт керування дали змогу на 20% зменшити витрати води й електроенергії, що стримує зростання собівартості послуг із тепlopостачання.

Березень

Західний Донбас. 25 березня відбувся перший регіональний бізнес-форум I BUSINESS FORUM, присвячений можливостям розвитку малого та середнього бізнесу. У форумі, що проходив у Павлограді за підтримки ДТЕК, взяли участь понад 90 підприємців, а також представники мережі Enterprise Europe Network, інвестиційного агентства ДІА, організацій BDO, PUM (Нідерланди) і SES (Німеччина), проектного бюро GIZ, банків ПУМБ і «Укргазбанк», Клубу сталого бізнесу (м. Бурштин), дніпровського ІТ-інкубатора, Академії сучасних бізнес-технологій та кризового менеджменту (м. Харків) та інші.

Енергодар. Місто офіційно приєдналося до інформаційного проекту «Відкрите місто» — онлайн-платформи, яка робить доступнішою взаємодію мешканців з органами місцевої влади у вирішенні актуальних проблем. Проект виконують Фонд «Східна Європа», Агентство місцевого розвитку м. Енергодара, міська рада, завдяки співфінансуванню ДТЕК і Фонду Ч. С. Мотта (США).

Квітень

29 територій бізнесу Групи ДТЕК. 8,5 тис. волонтерів компанії взяли участь у щорічній акції «Чисте місто». Захід проходив у 29 населених пунктах і охопив 38 підприємств. Учасники акції зібрали приблизно 2000 куб. метрів сміття, висадили 650 саджанців, розбили клумби, відремонтували атракціони, встановили лавки та паркові світильники.

Травень

Добропілля. Відбувся круглий стіл із розробки Програми розвитку ринку праці та працевлаштування шахтарів у Донецькій області. Учасники круглого столу — органи місцевої влади, Донецький обласний центр зайнятості, громадські організації та лідери профспілок, представники компанії. Визначено перспективні сфери зі створення робочих місць: сільське господарство, сфера послуг, будівництво доріг і промислових об'єктів.

Енергодар. Федерація канадських муніципалітетів, ДТЕК і міська влада в межах проекту «ПРОМІС» провели форум «Партнерство бізнесу та влади — запорука сталого розвитку м. Енергодара». Укладено меморандум про співпрацю проекту «ПРОМІС» і міської ради м. Енергодара.

Червень

Приблизно 500 заявок було подано на конкурс міні-грантів «Місто своїми руками». В онлайн-голосуванні за проекти, що проходило на сайті Програми соціального партнерства, взяли участь понад 90 тис. мешканців.

Кам'янка-Бузький район. У семи селах району встановлено лінії енергоефективного освітлення загальною протяжністю 9,4 км.

Бурштин. У дитячому садку «Берізка» введено в експлуатацію установку для пом'якшення води. Вода в місті має досить високий коефіцієнт жорсткості та високий вміст різних речовин.

Для міської центральної лікарні, яка обслуговує приблизно 20 тис. мешканців, придбано ліфт. Також проведено енергоаудит будівлі лікарні, розроблено оптимальні шляхи для підвищення енергоефективності.

Тернівка. Проведено захід «Арт-пікнік», який став початком проекту «Залучення громадськості до процесу планування міських просторів». Проект спрямований на залучення мешканців до планування та створення нового типу міського простору. Проект спільно реалізують компанія, Єврокомісія, Тернівська міська рада та Спільнота соціально відповідального бізнесу «Лабораторія міського простору».

Липень

Запоріжжя — Енергодар — Київ. Запорізьку обласну клінічну лікарню та Енергодарську медико-санітарну частину №1 під'єднано до всеукраїнського проекту «Телемедицина»: обладнано консультаційні кабінети, закуплено сучасне обладнання, лікарі пройшли спеціалізоване навчання. Онлайн-трансляцію між трьома містами провів головний лікар ДЗ «Медичний центр телемедицини МОЗ України» Віталій Осташко. У семінарі взяли участь приблизно 30 фахівців Енергодара й орієнтовно 40 лікарів — завідувачів відділень медустанов Запоріжжя.

Київ. Завершено національний етап конкурсу «Місто своїми руками». З 210 проектів-переможців конкурсним журі було відібрано п'ять найкращих проектів:

- «Екокраїна» (Ладизин, Вінницька обл.) — еоклас просто неба, у якому діти, вчителі, експерти можуть обговорювати проблеми довкілля.
- Репетиційна база «Форманта» (Добропілля, Донецька обл.) — обладнання приміщення для репетицій місцевих музичних груп.
- «У здоровому тілі — здоровий дух» (Петропавлівський район, Дніпропетровська обл.) — проект із модернізації Центрального стадіону, створення волейбольних і баскетбольних майданчиків, бігової доріжки, комфортної зони для болівальників.
- «Поезія — духовна скарбниця Білозерська» (Білозерське, Донецька обл.). Видання поетичної збірки, до якої увійшли твори кількох поколінь літераторів міста.
- «Будинок майбутнього» (Павлоград, Дніпропетровська обл.) — проект місцевого ОСББ з енергозбереження, що передбачає заміну вікон і системи водопостачання, упорядкування двору, утеплення фасаду, заміну системи опалення та встановлення сонячних батарей.

Вересень

Курахове та Добропілля. Підписано Грантовий договір з NEFCO про надання понад 1 млн євро для реалізації енергоефективних заходів у двох будівлях міської клінічної лікарні, школі №4 м. Курахове та дошкільних навчальних закладах №34, 3, 9 м. Добропілля.

Зеленодольськ. У межах візиту представників Національного фонду демократії укладено договір про надання гранту в розмірі 46,5 тис. дол. США. Грант надано для проекту зі створення умов для активної участі мешканців малих міст і сільських територій Центрального та Східного регіонів України в процесах децентралізації. У межах проекту проводиться навчання громадських лідерів, реалізується програма польсько-українського обміну для найактивніших учасників, створюються публічні комунікаційні платформи.

У межах проекту «Лабораторія міського простору» стартував тримісячний навчальний візит: організовано поїздки членів робочої групи з міст Тернівка, Добропілля й Ладизин до Польщі та Словаччини для обміну досвідом та ознайомлення з міськими просторами інших країн, проведено воркшопи з архітекторами проекту.

Жовтень

Галицький район. У с. Німшин і Демешківці прокладено 3,6 км мережі вуличного освітлення, встановлено 47 світильників із люмінесцентними лампами.

Енергодар. Завдяки проекту «Місто своїми руками» пройшов XXXIII біговий марафон. У марафоні взяли участь понад 200 осіб віком від 1 року до 90 років. За всю історію марафону це найбільша кількість людей, які взяли участь у спортивній акції.

Листопад

27 територій бізнесу ДТЕК Енерго. Стартував проект «Енергоефективні школи: нова генерація». У 51 школі проводилося навчання з курсу «Основи енергопостачання та енергозбереження». Крім того, 10 шкіл долучилися до системи дистанційного навчання ees.energyschool.org.ua.

Добропілля. Місто стало партнером проекту USAID «Муніципальна енергетична реформа в Україні». Проект передбачає навчання енергетичного менеджменту за стандартом ISO 50001, підготовку бізнес-планів і технічної документації щодо інвестиційних проектів, які будуть фінансуватися приватними, громадськими структурами та міжнародними інвесторами (Світовий банк, ЄБРР, НЕФКО та інші).

Львів і Запоріжжя. У межах проекту «Стипендіальний фонд ім. Ю. Бочкарьова» проведено урочисті нагородження восьми студентів і чотирьох викладачів Запорізького національного технічного університету та Національного університету «Львівська політехніка». Нагородження проводяться щорічно.

Грудень

Вінниця. В обласну дитячу лікарню закуплено діагностичне обладнання для дослідження шлунково-кишкового тракту й інструменти для бронхоскопії. Нове обладнання буде використане для діагностики маленьких пацієнтів із патологією шлунково-кишкового тракту та дихальної системи, завдяки чому покращиться якість надання медичної допомоги дітям.

27 територій бізнесу ДТЕК Енерго. Стартував проект «Енергоефективні школи: нова генерація». 57 шкіл подали заявки на участь у навчанні за курсом «Азбука житлово-комунального управління» й долучилися до системи дистанційного навчання ees.energyschool.org.ua.

Соціальне партнерство

Головна мета соціального партнерства — підвищення якості життя людей на територіях діяльності підприємств Групи ДТЕК через розвиток громад. Без активної ролі громад реформи й інвестиції не будуть ефективними.

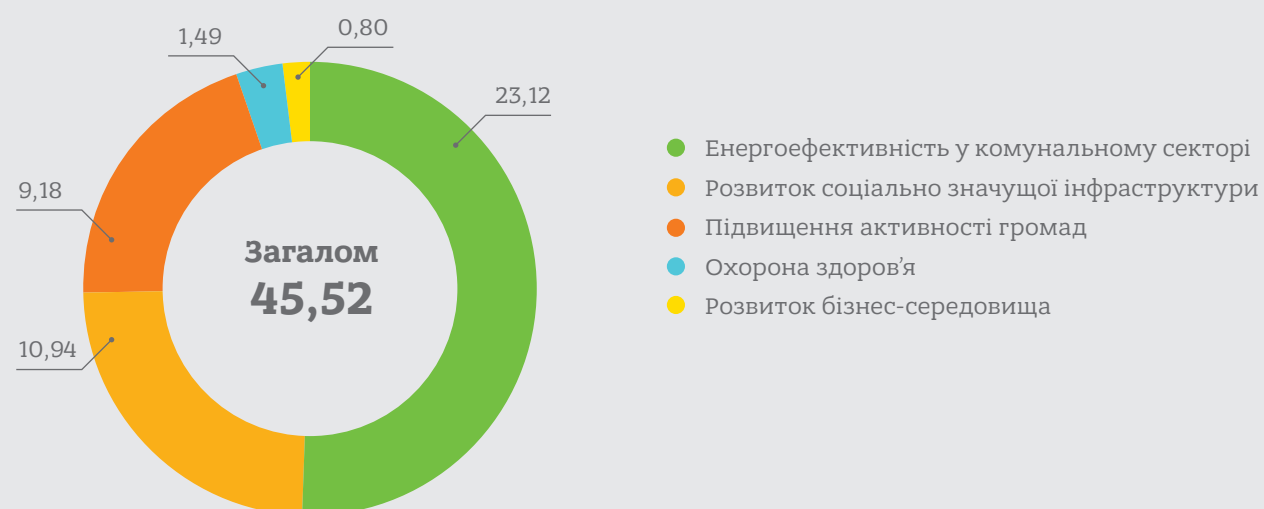
Компанія системно розвиває партнерські відносини з громадами, щоб разом досягти спільної мети — сталого розвитку районів, міст, селищ і сіл. Для комплексного розв'язання найактуальніших проблем спільними зусиллями органів місцевої влади, бізнесу, експертів із розвитку територій та представників громадськості було розроблено стратегії соціально-економічного розвитку територій. Для територій було створено «дорожні карти»,

які дали змогу громадам залучати кошти на реалізацію проектів — як від бізнесу й державних фондів, так і від міжнародних донорських організацій.

ДТЕК надає експертну та фінансову підтримку для подальшої реалізації проектів, які створюють нові можливості та є точками зростання для економіки та соціальної сфери територій, де працюють підприємства компанії.

У межах стратегій соціального партнерства ДТЕК робить акцент на підвищенні активності громад, розвитку бізнес-середовища та проектах з енергоефективності. Це напрями, які сприяють формуванню свідомої позиції мешканців і заохочують соціальну та бізнес-активність.

Соціальні інвестиції за основними напрямками 2016 року, млн грн

Проекти соціального партнерства

Побудова довірчих відносин із суспільством — необхідна умова діяльності компанії, тому питанням системного соціального партнерства з органами місцевого самоврядування та мешканцями приділено значну увагу. Соціальні інвестиції компанія здійснює в п'яти ключових напрямках: енергоефективність у комунальному секторі, охорона здоров'я, підтримка соціально значущої інфраструктури, розвиток бізнес-середовища та підвищення активності громад. Ці напрями не лише довели свою ефективність, а й набули ще більшої актуальності.

1. Енергоефективність у комунальному секторі

(Покращення енергоефективності комунального сектору, підвищення якості послуг енерго- та теплозабезпечення)

Енергоефективність — ключовий чинник підвищення конкурентоспроможності економіки й енергетичної незалежності України. ДТЕК інвестує в програми підвищення енергоефективності комунального сектору на територіях діяльності підприємств компанії.

У 2016 році реалізовані проекти, спрямовані на забезпечення надійності та економічності енергопостачання соціальних об'єктів, зниження споживання енергії, а також на модернізацію вуличного освітлення міст і селищ.

Найбільшими проектами 2016 року стали:

Для багатьох сіл **Галицького району** (Івано-Франківська обл.) актуальна проблема вуличного освітлення: його або немає, або воно в незадовільному стані. За фінансової підтримки компанії відновлено вуличне освітлення в селах Німшин, Демешківці, Коростовичі та Куропатники: прокладено електролінії та встановлено світильники з люмінесцентними лампами (сумарно 5,7 км і 84 світильники).

Компанія також продовжує модернізувати тепломережі в межах проектів соціального партнерства. 2016 року проведено поточні ремонти найбільш проблемних ділянок тепломереж у **с. Дем'янів** (Івано-Франківська обл.) і **м. Добропілля, смт Новодонецьке, м. Білицьке** (Донецька обл.), замінено найбільш проблемні ділянки та виконані роботи з теплоізоляції трубопроводів у **м. Бурштин** (Івано-Франківська обл.). Проекти спрямовані на скорочення втрат енергії та підвищення якості послуг теплопостачання.

У межах реалізації проектів із підвищення енергоефективності в комунальному секторі утеплено фасад дитячого садка «Малютко» в **смт Новодонецьке** (Донецька обл.), замінено вікна та двері в будівлі школи **с. Золотий Колодязь** (Донецька обл.), відремонтовано системи опалення в **Степанівській і Новостепанівській** школах, а також у Будинку культури **с. Новоолександрівка** (Дніпропетровська обл.). Реалізовані проекти дадуть змогу знизити витрати на теплозабезпечення будівель і створити комфортні умови перебування в приміщеннях.

Міжрегіональний проект «Енергоефективні школи: нова генерація»

Освітня програма «Енергоефективні школи» стартувала в Україні у 2010 році як частина міжнародного проекту «Реформа міського теплозабезпечення» Агентства США з міжнародного розвитку (USAID). Однак терміни проведення міжнародних програм обмежені,

тому для подальшого розвитку проекту ДТЕК підхопив ініціативу і з 2012 року самостійно веде його реалізацію. Методичну та організаційну підтримку проекту надає Всеукраїнська благодійна організація «Інститут місцевого розвитку».

Мета проекту — виховання в школярів відповідальної поведінки щодо споживання енергоресурсів і впливу на довкілля, а також вплив на дорослих шляхом стимулювання школярів застосовувати отримані знання та навички в побуті.

У 2016 році компанією в межах проекту розроблені курси — «Основи енергозбереження та енергоспоживання» й «Азбука житлово-комунального управління» — рекомендовані Міністерством освіти й науки України для вивчення в школах на факультативній основі.

У межах проекту школярі освоюють два факультативні курси. Для 6–8-х класів це курс «Основи енергопостачання та енергозбереження», під час якого учні вивчають виробництво енергії з палива та альтернативних джерел, практику енергоспоживання в Україні та світі, освоюють досвід раціонального використання енергії.

Школярі 9–10-х класів проходять навчання за курсом «Азбука житлово-комунального управління». У межах курсу учні набувають навички розв’язання житлово-комунальних проблем, з якими стикаються мешканці багатоквартирних будинків: як використувати заощаджувати кошти на оплаті за тепло й електроенергію у своїй квартирі й у всьому будинку, як і навіть створювати ОСББ, як оплачувати комунальні послуги та контролювати їх якісне і своєчасне надання.

У межах проекту школярі вчать проводити тепло-

вий аудит будівель, розробляють проекти з підвищення енергоефективності школи, беруть участь у творчих конкурсах на тему енергоефективності й у міжшкільних конкурсах щодо зменшення споживання електроенергії, здійснюють екоекспедиції і їздять на екскурсії до екобудинків, на вітро- та теплоелектростанції компанії.

У 2016 році новацією проекту стала розробка системи дистанційного навчання. Створено ресурс ees.energyschool.org.ua, де в зручній і доступній формі надається можливість здобути знання: електронні підручники, відеоролики, кейсові завдання, тестування.

Ще однією новацією проекту стала онлайн-гра «Розумний будинок». Це гра-стратегія, за правилами якої учні стають мешканцями одного багатоквартирного будинку, і кожен ігровий день вони розв’язують різні житлово-комунальні ситуації. За допомогою гри діти здобувають навички управління житлово-комунальною сферою, підвищують свою фінансову, технічну та юридичну грамотність у питаннях енергоефективності житлових будинків. Такий підхід у навчанні робить процес опанування знаннями цікавим і сприяє розвитку креативного мислення. Методичну та організаційну підтримку проекту надає всеукраїнська благодійна організація «Інститут місцевого розвитку».

За час реалізації проекту «Енергоефективні школи» було проведено чотири хвилі, у яких взяли участь 295 шкіл у 31 населеному пункті України. Безпосередньо до проекту було залучено приблизно 120 тис. людей.

2. Охорона здоров’я

(покращення доступу до якісних медичних послуг і підвищення мотивації населення до ведення здорового способу життя)

ДТЕК приділяє велику увагу питанню забезпеченості закладів охорони здоров’я, щоб працівники підприємств і мешканці отримували якісну медичну допомогу.

Найбільшими проектами 2016 року стали:

- придбання сучасного обладнання для фізіотерапевтичного відділення міської лікарні **м. Енергодар** (Запорізька обл.) у партнерстві
- з Німецьким товариством міжнародної співпраці GIZ. Для мешканців міста працюють: ванни для синглетно-кисневої терапії, підводний душ-масаж, прилади магнітно-лазерної, магнітно- та ультразвукової терапії, апарати «Ампліпульс-5». Відділення лікарні може приймати до 200 пацієнтів на день;

- придбано санітарний автомобіль для мешканців **Савінцевської та Великообухівської** сільських рад (Полтавська обл.), який буде обслуговувати понад 2 тис. осіб. Автомобіль має підвищену прохідність і укомплектований спеціальними носилками, що дає змогу забезпечити як приїзд лікарів до хворих, так і транспортування пацієнтів до медичних установ;
- відремонтовано дитяче відділення **Шишацької** центральної районної лікарні (Полтавська обл.). Ремонт проведено у 20 приміщеннях, придбано та встановлено нові сучасні меблі.

Міжрегіональний проект «Телемедицина»

Телемедицина дає змогу лікарям інтенсивніше обмінюватися досвідом і отримувати нові знання, а також проводити трансляції складних операцій для підвищення рівня кваліфікації лікарів. Для пацієнтів телемедицина — насамперед можливість отримати консультації вузькопрофільних фахівців із провідних медичних установ без виїзду за межі свого населеного пункту. Водночас лікарі на місцях мають можливість оцифрувати медичні дані під час прийому пацієнтів і передати їх колегам із профільних клінік захищеними каналами зв’язку.

У 2016 році до проекту «Телемедицина» було залучено Запорізьку обласну клінічну лікарню та Енергодарську медико-санітарну частину №1. Відбувся перший телеміст між трьома містами — Запоріжжям, Енергодаром і Києвом, — який провів головний лікар ДЗ «Медичний центр телемедицини МОЗ України» Віталій Осташко. У трансляції-семінарі взяли участь приблизно 30 фахівців Енергодарського й орієнтовно 40 лікарів — завідувачів відділень запорізьких медустанов.

ДТЕК розвиває телемедицину з 2011 року, інвестуючи в залучення медичних установ до мережі. До проекту вже під’єднано більш ніж 20 медичних установ із 18 населених пунктів.

3. Розвиток соціально значущої інфраструктури

(підвищення якості та доступності соціальних послуг, розв’язання гострих проблем життєво важливих елементів інфраструктури, покращення можливостей для дошкільної та шкільної освіти, а також культурного та активного відпочинку)

ДТЕК підтримує соціальну інфраструктуру й інвестує в підвищення якості послуг, одержуваних населенням на територіях діяльності своїх виробничих підприємств.

Найбільшими проектами у 2016 році стали:

- будівництво резервуарів для води об’ємом 2,5 тис. куб. метрів у **м. Тернівка** (Дніпропетровська обл.). Проект реалізовано в партнерстві з міською та обласною радами. Наявність резервуарів налагодила безперебійне подавання води для потреб містян і створило запас, який може забезпечувати мешканців міста впродовж двох діб у разі аварії;
- проведено відновлення частини фасаду будівлі та ремонт покрівлі загальноосвітньої школи №2 **м. Зеленодольськ** (Дніпропетровська обл.) за підтримки Міністерства регіонального розвитку,

будівництва та житлово-комунального господарства України та міської ради; відремонтовано покрівлю та встановлено металопластикові вікна у Великосорочинській школі (Полтавська обл.). Таким чином для школярів створено комфортні умови для навчання;

- побудовано скейт-парк у **м. Зеленодольськ** (Дніпропетровська обл.). Паркова зона, де розташований скейт-парк, неподалік від пляжу, який користується популярністю в місцевих мешканців;
- закуплено спецтехніку для обслуговування котелень і теплотрас населених пунктів **великого Добропілля** (Донецька обл.), а також нові трактори зі спеціальним обладнанням, які будуть використовуватися для впорядкування території **Мачухівської сільської ради та с. Ковалівка** (Полтавська обл.).

У межах соціального партнерства Група ДТЕК надає підтримку проектам, які створюють комфортніші умови для проживання в містах діяльності своїх підприємств. У 2016 році за підтримки компанії відремонтовано 15 інженерних мереж (тепло-, водо-, газопроводи), упорядковано 15 парків і рекреаційних зон, створено 32 дитячі та спортивні майданчики. Крім того, надано допомогу в проведенні ремонтних робіт і закупівлі обладнання шести медустановам і реабілітаційним центрам, 131 установі у сфері освіти та шести спортивним закладам.

4. Розвиток бізнес-середовища

(створення сприятливих умов для розвитку малого та середнього бізнесу, створення нових можливостей для працевлаштування, зростання надходжень до бюджетів територій, розширення асортименту послуг)

Підприємства компанії переважно працюють у мономістах. У сучасних умовах для успішного розвитку економіки та суспільства необхідна диверсифікація бізнесів, щоб надати жителям можливість вибору сфер зайнятості для працевлаштування. Для компанії одними з пріоритетних питань у соціальній політиці є збільшення кількості робочих місць у регіонах шляхом розвитку бізнес-середовища та залучення інвесторів для створення нових підприємств.

Разом із тим розвиток малого та середнього підприємництва у сфері послуг не є розв’язанням проблеми зайнятості в індустріальних мономістах, оскільки сфера послуг найбільш чутлива до зміни споживчого попиту. Водночас особливу роль у розвитку малого та середнього бізнесу й далі відіграє великий бізнес як замовник товарів і послуг. Тому преференції з боку великого бізнесу для підрядників, готових створювати нові робочі місця, є одним з інструментів для стимулювання розвитку малого та середнього бізнесу.

ДТЕК із 2012 року створює агенції місцевого розвитку. Основне завдання — створення інституцій для запуску механізмів саморозвитку міст і підвищення можливостей для створення умов розвитку малого та середнього бізнесу, щоб були нові робочі місця. Вже діють 10 агенцій, які охоплюють 24 території діяльності підприємств компанії.

2016 року продовжили свою роботу агенції місцевого розвитку та фонди підтримки підприємництва на базі цих агенцій.

Крім того, відкрито Консультаційний центр для підприємців у м. **Добропілля** (Донецька обл.). Центр відкрито за фінансової підтримки ДТЕК і проекту ПРООН «Розвиток інфраструктури підтримки бізнесу в Донецькій і Луганській областях». У Консультаційному центрі підприємці можуть отримати експертну допомогу й консультації з фінансових та юридичних основ ведення бізнесу, з розробки бізнес-планів, інформацію щодо грантових можливостей.

У межах грантового конкурсу ПРООН було підтримано 11 бізнес-планів, які включають створення молочної ферми, виготовлення бетонних виробів, випуск бахіл, надання юридичних та фотопослуг, відкриття кафе та реалізацію інших ідей. Загалом ці бізнес-плани можуть створити 36 робочих місць.

Також за підтримки компанії розроблено «Програму розвитку малого й середнього підприємництва **Зеленодольської** об’єднаної громади на 2017–2020 рр.», спрямовану на забезпечення сталого економічного розвитку міста.

5. Підвищення активності громад

(формування нової ментальності в населення, розвиток лідерства, ініціативності, відповідальності мешканців через стимулювання самоорганізації, підвищення компетентності активних громадян у розв’язанні проблем територій)

Спорт є невіддільною частиною напрямку підвищення активності громад. У межах проекту надано фінансову підтримку Віталію Брезницькому для участі в чемпіонаті світу з веслування на байдарках і каное в Німеччині. Він займається веслуванням із семи років і є багаторазовим призером України, резервістом збірної України.

Також завдяки підтримці компанії вдалося втілити мрію бурштинців — відроджено народний футбольний клуб «Бурштин». Для клубу закуплено спортивну форму та інвентар, відбулися тренування команди та футбольні матчі.

Для компанії важливим є сприяти розвитку громадських ініціатив, оскільки від кожного конкретного мешканця залежать зміни якості життя.

Міжрегіональний проект «Місто своїми руками»

Основні цілі компанії — розвиток лідерських якостей, самостійності та відповідальності мешканців, а також стимулювання ініціатив щодо співпраці населення та влади для спільного вирішення проблем.

Компанія п’ятий рік поспіль реалізує проект «Місто своїми руками», який покликаний допомогти активним містянам зробити життя навколо себе кращим. Компанія досягла головної мети — змогла переконати людей у тому, що вони самі можуть розвивати своє місто та суспільство. Це важливий етап на шляху зміни патерналістського сприйняття життя, коли замість прояву ініціативи люди чекають розв’язання своїх проблем від держави.

У 2016 році кількість територій-учасників проекту збільшилася, тепер проект охоплює 38 територій діяльності компанії в семи областях України. Вперше в конкурсі взяли участь мешканці шести районів: Добропільського, Олександрівського, Павлоградського, Петропавлівського, Кам’янка-Бузького, Галицького.

На конкурс було подано приблизно 500 проектних заявок, з яких 210 стали переможцями. До вибору найкращих проектів було залучено мешканців, на сайті соціального партнерства <http://spp-dtek.com.ua/> проводилося онлайн-голосування, і 90,1 тис. мешканців взяли в ньому участь.

Усі переможці на реалізацію ідей отримали гранти від компанії на загальну суму 4,68 млн грн. Крім того, авторами проектів було залучено ще 2,28 млн грн як співфінансування. У самій реалізації проектів взяли активну участь 7222 жителі.

У 2016 році проект вийшов на національний рівень: було створено національне журі, до складу якого увійшли генеральний консул Німеччини, представники ЗМІ та компанії. Журі визначило п’ять найкращих проектів, які отримали додатково по 10 тис. грн на реалізацію. Переможцями національного етапу конкурсу стали проекти:

- «Екокраїна» (Ладизин, Вінницька обл.) — це еоклас просто неба, де діти, вчителі, гості можуть обговорювати проблеми довкілля;
- репетиційна база «Форманта» (Добропілля, Донецька обл.) — тут підготовлено приміщення та закуплено обладнання для репетицій місцевих музичних груп;
- «У здоровому тілі — здоровий дух» (Петропавлівський р-н, Дніпропетровська обл.) — проект із модернізації Центрального стадіону: створено волейбольні та баскетбольні майданчики, бігову доріжку, комфортну зону для уболівальників;
- «Поезія — духовна скарбниця Білозерська» (Білозерське, Донецька обл.) — видання поетичної збірки, до якої увійшли твори кількох поколінь літераторів міста;
- «Будинок майбутнього» (Павлоград, Дніпропетровська обл.) — це проект місцевого ОСББ з енергозбереження: у будинку поміняли вікна та систему водопостачання, упорядкували двір. Наступними етапами проекту передбачено утеплення фасаду, заміну системи опалення та встановлення сонячних батарей.

Треба зазначити, що найбільш оригінальними проектами стали: благоустрій пляжу на березі річки Вовча (с. Привовчанське, Дніпропетровська обл.); створення гончарних майстерень (м. Добропілля, Донецька обл. та с. Кочережки, Дніпропетровська обл.); створення умов для технічної творчості з розробки, складання та пілотування безпілотних літальних апаратів (м. Бурштин, Івано-Франківська обл.); організація поїздок для людей похилого віку в Нагуєвичі, Крехів, Підгорецький замок (м. Добротвір, Львівська обл.); театр тіней у дитячому садку «Попелюшка» (м. Зеленодольськ, Дніпропетровська обл.); створення медіацентру на базі СШ №4 (м. Тернівка, Дніпропетровська обл.).

Корпоративне волонтерство

Основні цілі корпоративного волонтерства ДТЕК — створення умов для самореалізації працівників, розвитку корпоративної культури та практичного внеску в розвиток місцевих спільнот. Це передбачає добровільну участь працівників компанії в суспільно важливих проектах за підтримки самої компанії.

У 2016 році волонтери компанії продовжили реалізовувати ініціативи, спрямовані на підтримку вимушених переселенців із територій, що постраждали від воєнних дій. Крім того, розвиватися триває розвиток ініціатив, спрямованих на підтримання здорового способу життя й охорону довкілля.

Компанія щорічної проводить акції «Чисте місто» й «Зелене місто». У 2016 році акція «Чисте місто» пройшла у 29 населених пунктах України. За кілька годин 8,5 тис. працівників компанії зібрали 2000 куб. метрів сміття та висадили 650 саджанців. Також у межах акції волонтери впорядкували паркові зони: встановлено лавки й ліхтарі, відремонтовано атракціони та розбито клумби.

Приблизно 5 тис. волонтерів, які є працівниками 30 підприємств Групи ДТЕК, взяли участь в акції «Зелене місто». У результаті спільної роботи було посаджено понад п'ять тисяч дерев і чагарників. Липи, дуби, горіхи стануть додатковою прикрасою в зонах відпочинку мешканців населених пунктів. Працівники підприємств Групи ДТЕК дотримуються принципів «Зеленого офісу». Рослини, які було висаджено в межах акції «Зелене місто», придбано на кошти, збережені завдяки раціональному використанню електроенергії та води.

Система управління персоналом, що застосовується в компанії, відповідає трудовому законодавству України, галузевим нормативним актам і внутрішнім правилам. Політика компанії з управління персоналом регламентує процеси пошуку працівників, винагороди, кар'єрного зростання, навчання та розвитку.

Стратегія в галузі управління персоналом спрямована на:

- залучення найкращих фахівців на ринку праці;
- забезпечення гідного рівня винагороди та заохочення працівників;
- виявлення та розвиток потенціалу працівників;
- формування єдиної корпоративної культури.

Вибудована в такий спосіб система є ефективним інструментом, що надає можливості для ініціативи працівників.

ДТЕК поважає право своїх працівників на створення профспілкових організацій та інших об'єднань, що представляють їхні інтереси. Компанія співпрацює з цими організаціями і веде з ними відкритий діалог. Це гарантує виявлення потенційних проблем і їх своєчасне розв'язання.

Ще одна гарантія захисту інтересів і прав працівників — колективні договори. Компанія приділяє особливу увагу виконанню галузевої угоди та колективних договорів. Договори містять положення про оплату праці, соціальні пільги, виплату пенсіонерам, які не працюють, і зобов'язання у сфері охорони праці та навчання персоналу. Щороку керівництво компанії звітує про виконання умов договорів.

Оплата, преміювання та пільги

Компанія завершила впровадження уніфікованої системи оплати праці за методикою Hay Group. Грейдингова система дає змогу оцінити внесок кожної посади в загальний результат компанії, уніфікувати та стандартизувати підходи для визначення рівня винагороди працівників. У 2016 році до грейдингової системи оплати праці приєдналися Київенерго, ДТЕК Сервіс і ДТЕК Миронівська ТЕС.

Щорічно в першому кварталі працівники компанії проходять оцінювання діяльності, за результатами якого визначають розмір винагороди, формують завдання на наступний рік і програму навчання та розвитку, визначають перспективи кар'єрного зростання. ДТЕК Енерго розробляє «Регламент

Компанія перебуває в постійному діалозі зі своїми працівниками. Для цього на підприємствах використовується ціла низка механізмів донесення думки працівників до вищого керівництва:

- взаємодія профспілок з адміністрацією й регулярні зустрічі лідерів профспілкових організацій із керівництвом дирекцій за напрямами бізнесу;
- комунікаційні зустрічі трудових колективів із керівниками підприємств і профільних дирекцій;
- комунікаційні зустрічі керівників підприємства з лідерами громадської думки;
- особистий прийом працівників директором підприємства (у форматі «директорська година») і HR-керівником;
- зустрічі HR-керівників із працівниками підприємств на їхніх робочих місцях;
- проведення соціологічних опитувань працівників;
- організація збору звернень, зауважень і пропозицій працівників за допомогою спеціальних скриньок зауважень і пропозицій тощо.

з управління винагородою працівників» задля стандартизації на всіх своїх підприємствах підходів до управління винагородою працівників і приведення структури пакета соціальних пільг і виплат до цільового вигляду у 2017–2018 роках.

Працівникам підприємств, розташованих у зоні проведення АТО, які виконували свої обов'язки в умовах ризику для життя та здоров'я, у 2016 році було виплачено приблизно 12 млн грн. Крім того, працівникам і членам їхніх сімей, які постраждали внаслідок воєнних дій, було надано адресну допомогу в межах програм Гуманітарного штабу Ріната Ахметова, а також допомогу на відновлення зруйнованого житла.

У 2016 році на ДТЕК Бурштинська ТЕС було впроваджено додаткове преміювання оперативного персоналу за роботу енергоблоків у маневреному режимі. У 2017 році заплановано впровадження додаткового преміювання також на інших теплоелектростанціях компанії, які працюють у маневреному режимі.

Соціальні пакети працівників компанії формуються відповідно до законодавства, колективних і галузевих угод. Крім того, на енергогенерувальних підприємствах виплачується разова матеріальна допомога працівникам, які вперше беруть шлюб, а також після народження дитини. Щорічно разову матеріальну допомогу виплачують також працівницям, які перебувають у відпустці з догляду за дитиною віком до трьох років, працівникам, які виховують неповнолітню дитину-інваліда. Також передбачено матеріальну допомогу працівникам, що звільняються у зв'язку з виходом на пенсію після досягнення пенсійного віку або за інвалідністю.

В опалювальний період 2015/2016 надавалася матеріальна підтримка працівникам, у яких цільовий сукупний дохід у розрахунку за повний відпрацьований місяць не перевищував 5500 грн. Таким працівникам задля часткової компенсації витрат на комунальні послуги в період з 15 жовтня 2016 року до 31 березня 2017 року керівництво компанії прийняло рішення встановити доплату.

Компанія впроваджує добровільне медичне страхування працівників. У 2016 році було залучено страхового брокера «СБ Малакут», щоби покращити якість і контроль наданих страховими компаніями послуг. Крім того, у разі появи з боку працівників пропозицій, зауважень і запитань щодо консультацій або ж у разі виникнення будь-яких сумнівів, що стосуються правомірності відмови страхової компанії в обслуговуванні, залучають брокера.

Компанія продовжує автоматизувати процеси управління персоналом, і у 2016 році було впроваджено систему SAP HCM на підприємствах ДТЕК Західенерго, ДТЕК Дніпроенерго, Інтеренергосервіс і ДТЕК Павлоградвугілля в межах реалізації проекту «Створення єдиного розрахункового центру HR».

Залучення працівників

Принципи, які використовуються під час добору персоналу, — це відповідний рівень освіти в претендентів на вакантні посади, наявність необхідних знань, умінь, навичок і досвіду, а також рівня розвитку компетенцій.

Планування потреби в працівниках, пошук і добір персоналу, а також кадрове адміністрування проводять відповідно до:

- законодавства України;
- колективного договору;
- правил внутрішнього трудового розпорядку й положення щодо добору персоналу;
- Інструкції «Про порядок оформлення листків непрацездатності»;
- Інструкції «Про порядок складання графіка відпусток і надання відпусток працівникам».

Під час пошуку та добору персоналу на вакантні посади використовується насамперед внутрішній добір кандидатів: оголошення конкурсу на заміщення відкритих вакансій серед працівників підприємств компанії, отримання резюме від претендентів, проведення співбесіди на відповідність кваліфікаційним вимогам і особистісним якостям. Добір зовнішніх кандидатів

здійснюється через центри зайнятості, інтернет-рекрутинг на сайтах пошуку роботи, оголошення в ЗМІ тощо.

З огляду на те, що в регіонах своєї діяльності підприємства ДТЕК Енерго істотно впливають на стан ринку праці як одні з найбільших роботодавців, департамент компанії з управління персоналом тісно співпрацює з центрами зайнятості та профільними навчальними закладами. З навчальними закладами реалізуються програми з підготовки молодих фахівців — студенти проходять на підприємствах виробничу практику, працевлаштовуються після закінчення терміну навчання.

Підприємства істотно впливають на формування попиту на ринку праці в регіонах своєї діяльності завдяки стабільності заробітної плати, надання соціального пакета, дотримання режиму роботи, створення безпечних умов праці та ін.

Підхід до відповідальної реструктуризації і виходу працівників на пенсію

У 2016 році на підприємствах ДТЕК Енерго не було звільнень персоналу у зв'язку зі змінами в організації виробництва та праці. Рівень плинності кадрів не мав значного впливу на виробничі та економічні показники роботи компанії.

Компанія реалізує заходи для закріплення кадрів на підприємствах. До них належать: перехід на вищі посади; підвищення категорій, класів, розрядів; удосконалення системи матеріального стимулювання та покращення умов праці. Крім того, у 2016 році відбувалися переведення працівників у межах одного підрозділу й між підрозділами, щоб забезпечити належне функціонування виробничого процесу й обслуговування обладнання. Значна кількість переведень вимагала перенавчання персоналу, для чого було розроблено відповідні програми навчання.

Програми оздоровлення та підтримки здорового способу життя

Щорічно підприємства компанії виділяють фінансування для оздоровлення працівників та їхніх сімей. Кошти на придбання путівок або надаються працівникам, або перераховуються профспілковим комітетам, які ведуть пошук і добір санаторно-курортних установ з урахуванням побажань і показань до санаторного лікування. Крім того, працівники можуть скористатися послугами санаторіїв-профілакторіїв ДТЕК Сервіс, які проводять терапевтичне лікування, приділяючи особливу увагу профілактиці захворювань і загальному зміцненню організму.

Зниження чисельності персоналу переважно було пов'язане із виведенням непрофільних функцій в ін- та аутсорсинг, переданням соціальних об'єктів у комунальну власність, природним скороченням штату (вихід працівників на пенсію, звільнення за власним бажанням тощо) і звільненням працівників за згодою сторін. У разі звільнення працівників за згодою сторін передбачено можливість одноразової виплати, що було закріплено у 2016 році в колективних договорах. У разі звільнення після виходу на пенсію, відповідно до колективних договорів, проводиться виплата одноразової грошової допомоги, сума якої залежить від стажу роботи працівника в галузі.

Підприємства спільно з профспілковим комітетом і батьками організовують для дітей працівників відпочинок в оздоровчих таборах.

Для підтримання здорового способу життя серед працівників передбачено фінансування та проведення спортивних заходів. Наприклад, у 2016 році серед працівників Київенерго проводилася XVI Спартакіада, у якій 400 працівників взяли участь у змаганнях із волейболу, плавання та шахів. Також відбувся традиційний турнір із футболу на Кубок Київенерго. У турнірі брали участь 7 команд і приблизно 80 учасників — працівників енергетичних компаній України.

Навчання та розвиток персоналу

ДТЕК надає працівникам можливість розвивати свій потенціал у корпоративному університеті — Академії ДТЕК. Програма навчання містить тренінги з розвитку компетенцій, професійні програми та корпоративні програми MBA. Кількість навчальних програм перевищує 2000. Вони призначені для всіх рівнів управління компанії: робітників, фахівців, керівників. Формат навчання: майстер-класи, тренінги, модульні навчальні програми, E-learning, навчальні ігри. Сьогодні в штаті Академії ДТЕК працюють сертифіковані тренери, коучі, фасилітатори й асесори.

До складу Академії ДТЕК входять 14 регіональних філій, які спеціалізуються на навчанні робочого персоналу. У філіях викладають внутрішні експерти-практики, яких налічується понад 850. Щорічно в

Академії та її філіях навчаються понад 95 000 працівників компанії.

Для ефективного навчання та розвитку персоналу було створено інститут внутрішніх тренерів (IBT), робота якого має безперервний характер. Інститут об'єднує 320 працівників, які регулярно проводять тренінги для своїх колег на підприємствах. Навчання та сертифікація тренерів проводяться внутрішніми силами компанії. У 2016 році було продовжено ініціативу проведення конференцій внутрішніх тренерів, початок якій було покладено роком раніше.

Проведення навчання працівників, розвиток інституту внутрішніх тренерів, підвищення кваліфікації внутрішніх викладачів дало змогу зменшити витрати на навчання.

Академія ДТЕК є членом міжнародних асоціацій бізнес-освіти — CEEMAN і EFMD, співпрацює з провідними бізнес-школами — Києво-Могилянською бізнес-школою (Україна) та INSEAD (Франція). 2016 року Академія ДТЕК стала одним із шести офіційних мовних партнерів глобального проекту онлайн-освіти Coursera. Навчальні курси Successful Negotiations: Essential strategies and skills («Успішні переговори: необхідні стратегії та навички») й Introduction to Public Speaking («Вступ до ораторського мистецтва») тепер доступні українською мовою.

ДТЕК виступає ініціатором модернізації професійних стандартів. У 2016 році Міністерством освіти й науки України затверджено 13 державних стандартів професійно-технічної освіти. Ці стандарти розроблено з ініціативи та за активної участі компанії. За основу було взято корпоративні стандарти компанії за професіями: машиніст котлів, машиніст гірничих виїмкових машин, машиніст підіймальної машини, машиніст-обхідник із турбінного обладнання, слюсар із ремонту котелень та пилоприготувальних цехів, слюсар із ремонту теплових мереж, електрослюсар із ремонту та обслуговування автоматики та засобів вимірювань електростанцій, слюсар із ремонту парогазотурбінного обладнання, електрослюсар підземний, гірник із ремонту гірничих виробок, електромонтер із ремонту релейного захисту та автоматики, електромонтер оперативно-виїзної бригади, електромонтер із ремонту повітряних ліній.

Компанія продовжує співпрацю з провідними профільними вишами країни. Мета програми — скоротити час на підготовку й адаптацію молодих фахівців. У межах партнерства з вишами 1557 студентів пройшли стажування у 2016 році, 206 молодих фахівців було працевлаштовано.

У 2016 році Полтавський технічний університет ім. Ю. Кондратюка став партнером компанії. Тепер компанія співпрацює із сімома вишами. В університеті було відкрито навчально-дослідну лабораторію нафтогазових технологій, створену за участю ДТЕК і компанії «Геосинтез Інжиніринг». Лабораторія відповідно до міжнародних стандартів API укомплектована всім необхідним сучасним обладнанням та реактивами. Це дасть змогу студентам отримувати практичні навички роботи та проводити дослідження щодо добору оптимального складу матеріалів для буріння свердловин.

Охорона праці, промислова безпека та охорона здоров'я

Побудувати культуру уважного ставлення до власного життя — це найголовніше завдання компанії.

Важливо змінити мислення та ставлення всіх працівників компанії для того, щоби безпека стала ідеєю, яку вони поділяють, і, як наслідок, — безпечна поведінка увійшла б у добру звичку.

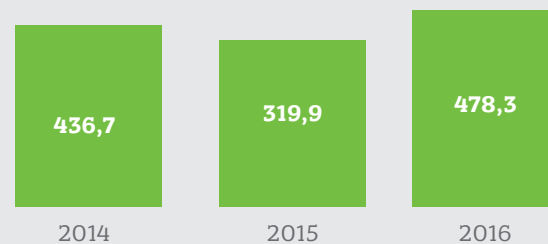
Основні принципи ДТЕК у галузі охорони праці та промислової безпеки (ОП і ПБ) — вдосконалення наявної моделі, яка спрямована на збереження життя, здоров'я та працездатності працівника в процесі всієї його трудової діяльності. Компанія створює безпечні умови праці на кожному робочому місці, щоби формувати в працівників свідоме ставлення до особистої безпеки та безпеки людей навколо.

Пріоритетні напрями інвестицій у галузі охорони праці та промислової безпеки залишаються незмінними:

- створення безпечних умов праці на робочому місці;
- забезпечення ефективними засобами індивідуального захисту;
- узгодження основних фондів із вимогами нормативно-правових актів з охорони праці;
- навчання та підвищення рівня знань про промислову безпеку;
- медичне забезпечення.

У 2016 році ключовим напрямом усіх виробничих підприємств компанії стало впровадження програми «Культура безпеки праці». Програма фокусується на психологічних чинниках порушень, проведенні аудиту та спостережень, навчанні персоналу.

Інвестиції в охорону праці, млн грн

Сертифікація систем управління охороною праці та промисловою безпекою відповідно до міжнародних вимог. Ресертифікаційний і наглядовий аудит

Підприємства компанії зацікавлені в гарантуванні безпеки праці в процесі виробничої діяльності, що дає змогу мінімізувати травматизм. Для цього постійно удосконалюються робочі місця для підвищення безпеки праці та покращення виробничого середовища, проводиться навчання та підвищення кваліфікації працівників у сфері охорони праці та промислової безпеки.

Усі підприємства компанії з генерації електроенергії, а також внутрішній підрядник — Інтеренергосервіс — розглядають свою діяльність у галузі охорони праці та промислової безпеки як обов'язкову частину успішного ведення виробничої діяльності й неодмінну умову досягнення стратегічних цілей.

У 2016 році ДТЕК Дніпроенерго, ДТЕК Західенерго і ДТЕК Східенерго успішно пройшли наглядовий аудит, а Інтеренергосервіс — сертифікаційний аудит корпоративної системи управління безпекою праці. Також на цих підприємствах проведено наглядовий і сертифікаційний аудит корпоративної системи управління безпекою праці на відповідність міжнародному стандарту системи менеджменту гігієни та безпеки праці OHSAS 18001. До сфери сертифікації входять 100% працівників підприємств.

У 2016 році продовжилося впровадження на підприємствах теплової генерації системи управління ризиками із застосуванням елементів методики IEC 61882:2001 Hazard and operability studies (HAZOP studies), щоб отримати глибший аналіз небезпек.

Аналіз HAZOP — це базований на командному принципі метод ідентифікації небезпеки кожної операції в усіх процесах, починаючи від проектних рішень до експлуатації обладнання відповідно до проекту.

На підприємствах вугільної галузі у 2015 році було прийнято рішення відмовитися від сертифікації

системи управління охороною праці (СУОП) на відповідність вимогам стандарту OHSAS 18001:2007, але підприємства й далі працюють відповідно до цього стандарту. Компанія планує відновити процес сертифікації в майбутньому.

Задля підвищення ефективності раніше впроваджених процедур з управління охороною праці, уникнення небезпеки під час роботи персоналу та зниження рівня виробничого травматизму у 2016 році було розроблено та впроваджено «Процедуру класифікації, аналізу й реагування на небезпечні дії». Цією процедурою встановлено єдиний порядок реєстрації та обліку небезпечних дій для подальшого їх аналізу, виділено пріоритетні напрями роботи та створення коригувальних заходів. Для організації ефективного функціонування нової процедури було переглянуто й актуалізовано такі базові документи компанії в галузі системи управління охороною праці:

- процедура проведення тривісного внутрішньовідомчого контролю стану охорони праці;
- положення про жетонну систему;
- процедура проведення внутрішнього розслідування подій.

За вже отриманими результатами аналізу небезпечних дій розробляються заходи щодо їх усунення.

Новацією у 2016 році для підприємств із видобутку та збагачення вугілля стало введення практики

проведення виїзних засідань комітету з безпеки праці на підприємствах, де сталися смертельні або тяжкі нещасні випадки. Крім того, відновлено проведення топ-менеджерами корпоративного центру поведінкових аудитів на виробничих підприємствах.

На підприємствах компанії, які передають електроенергію, впроваджено й успішно функціонує стандарт OHSAS 18001:2007, вимоги якого поширюються на всіх працівників підприємств і підрядних організацій.

У 2016 році ДТЕК Донецькобленерго й Київенерго пройшли незалежний наглядовий аудит, а ДТЕК ПЕМ-Енерговугілля і ДТЕК Високовольтні мережі — ресертифікаційний аудит систем менеджменту

гігієни та безпеки праці. За їх результатами було визнано, що СУОП на підприємствах має відповідати вимогам міжнародного стандарту. На ДТЕК Дніпрообленерго проводився сертифікаційний аудит на підтвердження дії сертифікатів OHSAS 18001 і ISO 14001. Підприємство об'єднало систему управління охороною праці з іншими встановленими системами в єдину корпоративну систему менеджменту. За результатами аудиту видано підтвердження про відповідність впровадженої інтегрованої системи вимогам міжнародних стандартів і надано звіт із рекомендаціями.

Для працівників ДТЕК Донецькобленерго, ДТЕК ПЕМ-Енерговугілля і ДТЕК Високовольтні мережі було проведено курси «Внутрішній аудит систем менеджменту професійної безпеки та здоров'я відповідно до вимог і положень стандарту OHSAS 18001:2007» і «Провідний аудитор системи екологічного менеджменту відповідно до вимог ISO 14001:2015». Навчання пройшли 287 осіб.

Міжнародний стандарт системи менеджменту гігієни й безпеки праці охоплює також підприємства компанії, які видобувають газ і виробляють електроенергію з альтернативних джерел. У

2016 році компанія «Нафтогазвидобування» пройшла наглядовий аудит, за результатами якого було успішно підтверджено сертифікати. 100% працівників входять до сфери сертифікації.

Навчання у сфері охорони праці

64,9 тис. працівників підприємств Групи ДТЕК пройшли навчання з охорони праці та промислової безпеки. На всіх підприємствах компанії функціонує процедура проведення навчання й перевірки знань із питань охорони праці. Процедурою визначено види, періодичність, порядок проходження працівниками підприємств навчання як на початку, так і в процесі трудової діяльності. Метою навчання є формування й підтримання в працівників необхідного кваліфікаційного рівня.

Водночас у компанії приділено достатню увагу різним додатковим видам навчання. Наприклад, на ДТЕК Павлоградвугілля і ДТЕК Добропіллявугілля двічі на рік проводиться навчання персоналу технологічної документації з відривом від виробництва. У 2016 році таке навчання пройшли

майже 24 тис. осіб. У навчально-курсних комбінатах вуглевидобувних підприємств, розташованих у зоні проведення АТО, пройшли навчання 5 тис. осіб за спеціальними програмами з безпеки.

З 2013 року на вуглевидобувних підприємствах діє система навчання та перевірки знань у сфері охорони праці з використанням інформаційних систем на базі програми ПРОТЕК. Курс містить як законодавчі, так і корпоративні вимоги. Сьогодні це основний інструмент перевірки знань працівників, і надалі його заплановано перенести на корпоративну платформу. 2016 року навчання та перевірку знань за допомогою ПРОТЕК пройшли 36,5 тис. осіб.

Підприємства компанії з генерації електроенергії мають у своєму розпорядженні власні навчально-виробничі центри, які працюють у таких напрямках:

- підготовка робітників початкового рівня кваліфікації;
- підвищення кваліфікації;
- навчання посадових осіб і персоналу за програмами охорони праці, пожежної безпеки та технічної експлуатації;
- перепідготовка та навчання робітників другої професії;
- періодичне навчання оперативного персоналу котлотурбінного, електричного та паливно-транспортного цехів.

Такий підхід забезпечує необхідну кваліфікацію працівників для безпечної та ефективної експлуатації обладнання електростанцій, а також проведення ремонтних робіт. Для проведення занять залучаються працівники, підготовлені за програмою педагогічного мінімуму.

У навчально-виробничих центрах працює «Полігон тренажера енергоблока 200, 300 МВт» для підготовки персоналу котлотурбінних і електричних цехів електростанцій. Полігон дає змогу проводити тренування оперативного персоналу з ліквідації нештатних і аварійних режимів, пуску й зупинки енергоблока з різних станів, ведення нормального режиму зі зміною навантаження. Це забезпечує отримання навичок із керування енергоблоком і значно знижує ймовірність помилкових дій персоналу.

Також працює профільний навчальний полігон, який готує дипломованих електрозварників. Він пройшов атестацію в Інституті електрозварювання ім. Є. О. Патона і здобув

право видавати диплом, який дає змогу працювати на всіх об'єктах, підзвітних Державній службі України з охорони праці.

Навчально-виробничі центри отримали ліцензію на проведення професійного навчання всіх професій, що застосовуються на теплових електростанціях ДТЕК Енерго, з правом видавання диплома державного зразка.

На підприємствах із передавання електроенергії 2016 року:

- виробничий персонал дистанційно пройшов навчання та тестування за програмами охорони праці та промислової безпеки на внутрішньому порталі Академії ДТЕК;
- проводилися практичні заняття на навчально-тренувальному полігоні в межах підвищення кваліфікації персоналу ключових професій;

- організовано проведення навчання в селекторному режимі керівників і фахівців з охорони праці, зокрема, запроваджено практику щотижневого селектора з начальниками ділянок у відеоформаті;
- за участю фахівців розподільчих мереж і технічного забезпечення продажів розроблено СОПи з проведення цільового інструктажу, застосування лікарських засобів, безпечного виконання робіт у кошику автовежі під час обрізання дерев із застосуванням ланцюгової бензопили.

На підприємствах із дистрибуції електроенергії розроблено методику визначення психотипів порушників законодавства з ОП і ПБ. У разі виявлення порушень аудитор заповнює чек-лист «Визначення психотипу порушника», щоби встановити за ключовими фразами тип порушника. Ця методика дала змогу впровадити практику застосування індивідуальних заходів впливу на кожного працівника залежно від індивідуальних настанов і поведінкових стереотипів.

Мотивація до дотримання правил промислової безпеки

Робота з підвищення безпеки праці на виробництві спрямована на гарантування безпеки працівників і запобігання виникненню надзвичайних ситуацій. Для цього на всіх виробничих підприємствах компанії діють стандарти з техніки безпеки і впроваджено систему матеріального та нематеріального заохочення працівників до дотримання правил. Водночас порушники безпеки праці несуть обов'язкову відповідальність включно до звільнення.

Нематеріальна мотивація ґрунтується на увазі до працівників і колективів, які досягли успіхів у сфері безпеки праці.

Матеріальна мотивація використовує інструменти диференційованого монетарного стимулювання

у вигляді регулярної або разової додаткової винагороди до основного окладу. На підприємствах визначено порядок і періодичність під час застосування різних видів мотивації.

У 2016 році 1224 працівники вугільних підприємств компанії отримали нематеріальне заохочення й майже 4000 працівників було матеріально заохочено на загальну суму 1,7 млн грн, зокрема 235 працівників — за виявлення ризиків неприйнятної рівня. За найвагоміші досягнення в галузі охорони праці 2016 року нематеріально нагороджено шість колективів ДТЕК ПЕМ-Енеговугілля й чотири колективи ДТЕК Високовольтні мережі

На вуглевидобувних підприємствах і далі застосовується процедура оцінювання перших керівників із питань охорони праці. Це підвищує увагу керівників до питань охорони праці та є інструментом кількісного і якісного оцінювання ефективності їхньої роботи в цьому напрямі. Для підвищення персональної відповідальності працівників діють Кардинальні правила, невиконання яких спричинює звільнення. 2016 року було звільнено 462 працівників за грубі порушення правил охорони праці та промислової безпеки.

На всіх дистрибуційних підприємствах компанії діє «Система мотивації працівників у галузі безпеки праці та охорони довкілля». У такий спосіб компанія стимулює творчі ініціативи працівників для покращення умов праці на робочих місцях і підвищення культури виробництва. Це дає змогу залучити широке коло працівників до свідомого процесу з безперервного вдосконалення системи безпеки праці.

Охорона здоров'я працівників і медицина праці

ДТЕК реалізує корпоративну програму з медицини праці, щоби забезпечити підприємства здоровим персоналом. Контроль динаміки двох показників — рівня захворюваності та індексу здоров'я — дає змогу ефективніше впливати на зниження фінансових втрат компанії й підвищення продуктивності праці. На виробничих підприємствах визначено процедуру проведення періодичних медичних оглядів. Огляди є інструментом для раннього виявлення, запобігання та профілактики професійних захворювань. Крім того, проводиться атестація робочих місць для визначення чинників, які можуть шкідливо впливати на здоров'я працівників.

Велику увагу профілактиці професійних захворювань приділяють на підприємствах вугільної галузі:

- весь персонал забезпечений ефективними засобами індивідуального захисту і проходить періодичні медичні огляди;
- працівники із серцево-судинними захворюваннями перед зміною проходять контроль артеріального тиску, цехові лікарі проводять диспансерний огляд працівників,

які перебувають на обліку з захворюваннями органів дихання та опорно-рухового апарату;

- працівники оздоровлюються в лікувально-профілактичних закладах санаторного типу;
- на підприємствах функціонують інгаляторії і фотарії;
- розробляються заходи щодо зменшення рівня впливу шкідливих виробничих чинників за результатами атестації робочих місць.

У 2016 році загалом у компанії рівень захворюваності на одного працівника виробничого підприємства становив 11,17, що не перевищує цільовий показник в 11,88. Індекс здоров'я — 52%. У санаторіях-профілаторіях майже 10 тис. працівників пройшли оздоровчі програми, а в умовах здоровпунктів 36,8 тис. працівників отримали реабілітаційне та профілактичне лікування.

У компанії було актуалізовано стратегію медицини праці на 2016–2020 роки та посилено контроль за якістю проведення медичних профілактичних оглядів. Зокрема, ДТЕК Сервіс реалізує проект, який дасть змогу встановити гарантований контроль щодо якості та достовірності періодичних медичних оглядів і медоглядів під час приймання на роботу.

У 2016 році також стартував проект для працівників підприємств, демобілізованих із зони проведення АТО. Цей проект спрямований на медико-психологічну реабілітацію і психологічну підтримку працівників. У межах проекту 967 працівників отримали допомогу психологів.

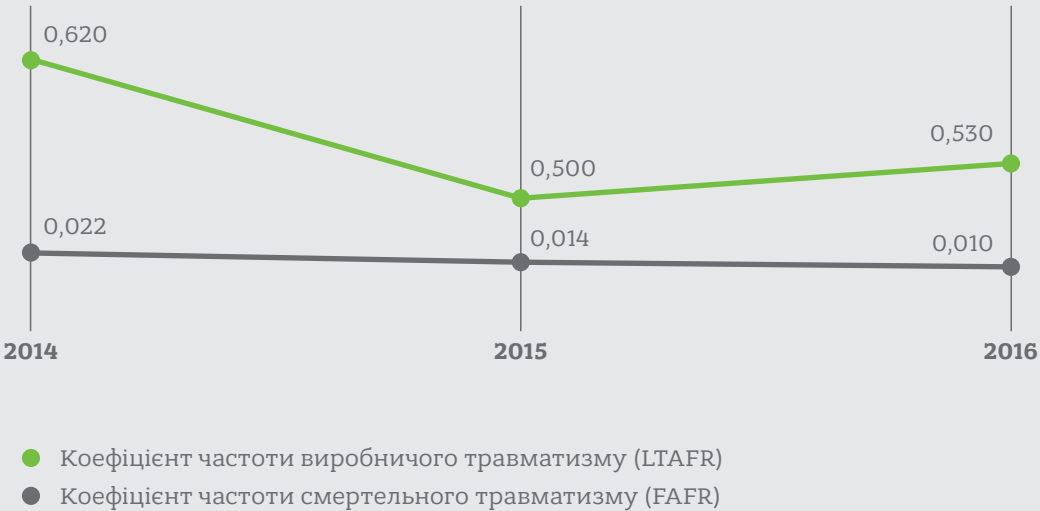
У 2015 році в компанії було створено єдиний інформаційний простір для медичних об'єктів — це стало початком формування єдиної системи управління медициною праці. У 2016 році продовжилася робота в цьому напрямі й було створено єдину автоматизовану платформу для системного моніторингу показників здоров'я працівників підприємств, консолідованого обліку даних медичних оглядів, показників діяльності медичних об'єктів ДТЕК. Це дасть змогу приймати ефективні управлінські рішення.

Стан травматизму

Щодо кожного випадку травмування працівника на виробництві, крім державних, проводяться внутрішні розслідування, під час яких виявляються причини того, що сталося. За підсумками

розслідувань розробляються коригувальні заходи, спрямовані на недопущення подібних подій у майбутньому.

Коефіцієнт частоти травматизму

Кількість постраждалих від виробничих травм, осіб			
Показник	2014	2015	2016
Дістали не смертельні травми	528	322	399
Дістали травми зі смертельним результатом	19	9	9

Кількість постраждалих на виробництві внаслідок бойових дій, осіб			
Показник	2014	2015	2016
Кількість постраждалих на виробництві внаслідок бойових дій	46	14	4
У тому числі смертельно	8	5	0

Для гарантування безпечного виконання робіт підрядними організаціями на всіх підприємствах функціонує положення «Гарантування безпечного виконання робіт працівниками підрядних організацій», яке уніфікує вимоги до охорони праці, промислової, пожежної та загальної безпеки. У положенні передбачені схема дій та розподіл відповідальності щодо гарантування безпеки робіт, які виконує підрядна організація, аркуш оцінювання відповідності підрядника вимогам безпеки, перелік документації, а також вимоги до дій щодо гарантування безпеки робіт підрядника. До залучених підрядників висувають високі вимоги, у разі порушення яких застосовують відповідні заходи включно до заборони робіт і розірвання договору.

Підприємства з дистрибуції електроенергії також ведуть роз'яснювальну роботу щодо запобігання травматизму серед населення. Це включає позачергові огляди трансформаторних підстанцій і розподільчих пунктів. Особливу увагу звертають на наявність замків, написів і попереджувальних плакатів.

Окремо проводять програму для запобігання електротравматизму серед дітей. Працівники компанії проводять заняття з електробезпеки в школах і дошкільних дитячих установах. Понад 500 таких занять було проведено у 2016 році.

Стратегічні завдання Групи ДТЕК — впровадження сучасних технологій і найкращих практик для мінімізації впливу виробництва на довкілля й оптимізація використання небезпечних речовин та матеріалів. Компанія підтримує ініціативи в галузі екологічної освіти та виховання.

Довгострокові цілі компанії в галузі екології визначено в Політиці з управління охороною довкілля:

- забезпечення єдиного підходу на всіх підприємствах Групи ДТЕК до управління охороною довкілля на основі сучасної системи екологічного менеджменту;
- забезпечення відповідності обладнання та виробничих процесів вимогам законодавства в галузі охорони довкілля;
- запобігання та мінімізація негативного впливу на довкілля;

- створення ефективної системи моніторингу впливу на довкілля й управління екологічними ризиками.

Реалізація Політики дає змогу підвищувати рівень екологічної безпеки промислових підприємств компанії.

У 2016 році витрати на природоохоронну діяльність становили 857 млн грн, з яких 111,8 млн припадає на капітальні інвестиції.

Екологічні витрати Групи ДТЕК 2016 року, тис. грн

Напря́м бізнесу	Капіта́льні інвести́ції	Пото́чні витрати	Додатко́ві витрати	Всього в напра́мі бізнесу
Видобування та перероблення вугілля	38 755,4	127 989,8	63 844,8	230 590,0
Генерація електроенергії	72 905,1	542 266,4	8 106,9	623 278,4
Дистрибуція електроенергії	167,8	1 009,6	1 921,8	3 099,2
Видобування газу	-	1 322,9	-	1 322,9
Всього	111 828,3	672 588,7	73 873,5	858 290,5

Підхід до оцінювання впливу на довкілля

Підприємства Групи ДТЕК ведуть моніторинг впливу на довкілля відповідно до вимог чинного природоохоронного законодавства. Щорічно екологічні ризики та можливості оцінюють і аналізують, розробляють їхній профіль і план заходів з управління ними.

Для моніторингу екологічних характеристик виробничої діяльності на підприємствах проводять лабораторний контроль викидів і скидів, контроль місць накопичення відходів, атмосферного повітря на межі санітарно-захисної зони підприємств, контроль технічного стану природоохоронних об'єктів і очисного обладнання. Дані моніторингу дають змогу визначити ступінь впливу виробництва на стан довкілля і своєчасно реагувати на можливі несприятливі зміни.

З 2015 року на теплових електростанціях ДТЕК Енерго реалізується проект «Автоматизована система екологічних показників». До системи включено чотири напрями: розрахунок і порівняння екологічного податку, контроль стану золошлакопроводів і золовідвалів, стану систем моніторингу відхідних димових газів, інформування про аварійні ситуації екологічного характеру. Проект успішно впроваджено на всіх ТЕС ДТЕК Енерго у 2016 році й буде протестовано упродовж 2017 року. Також у 2017 році заплановано розширити проект завдяки автоматизації процесу управління перевітками виконання вимог природоохоронного законодавства.

Для мінімізації впливу на довкілля впроваджуються превентивні заходи, модернізуються технологічні процеси на всіх стадіях виробничого ланцюжка. На це спрямовані основні елементи управління довкіллям:

- впровадження, функціонування, вдосконалення та проведення аудиту системи екологічного менеджменту відповідно до міжнародного стандарту ISO 14001;
- ідентифікація й оцінювання екологічних ризиків і можливостей, розроблення заходів з управління ними;
- розроблення та реалізація екологічних програм (річних, перспективних);
- проведення щорічного екологічного навчання працівників підприємств;
- робота з підрядниками та постачальниками за зобов'язаннями дотримання вимог природоохоронного законодавства.

Усі виробничі підприємства компанії ведуть роботу з удосконалення системи екологічного менеджменту відповідно до вимог міжнародного стандарту. У 2016 році ДТЕК Дніпрообленерго, ДТЕК Високовольтні мережі і ДТЕК ПЕМ-Енерговугілля успішно пройшли ресертифікаційний аудит, а ДТЕК Дніпроенерго, ДТЕК Східенерго, ДТЕК Західенерго, ДТЕК Донецькобленерго й «Нафтогазвидобування» — наглядовий аудит. Спеціалізовані компанії TÜV SÜD (Німеччина) і МС Консалтинг (Україна) підтвердили відповідність систем екологічного менеджменту підприємств міжнародним вимогам.

У 2016 році компанія почала актуалізацію екологічної політики та розробку процедур із її реалізації у зв'язку з виходом нового міжнародного стандарту ISO 14001:2015. Компанія планує закінчити цю роботу і впровадити нові документи у 2017 році.

Екологічне виховання та освіта, розвиток екологічної культури

Працівники підприємств Групи ДТЕК проводять заняття з екології та екскурсії для школярів, для студентів — читають лекції та проводять семінари на виробничих об'єктах.

Наприклад, ДТЕК Дніпрообленерго встановлює гнізда для білих лелек на опори ліній електропередачі. Проводити моніторинг заселення гнізд енергетикам допомагають школярі та вчителі біології. З ініціативи підприємства в Дніпропетровській області проведено освітній конкурс «Лелека». Цей курс — частина міжнародної програми зі збереження білих лелек. Крім того, екологи підприємства поділилися практичним досвідом зі своїми майбутніми колегами, які навчаються на 1-му і 4-му курсах Дніпропетровського національного університету ім. О. Гончара та Дніпропетровського аграрно-економічного університету. Для студентів було організовано навчальні семінари з відвідуванням підстанції «Вузлова».

А для студентів Національного гірничого університету (м. Дніпро) було проведено навчальний

семінар «Комплексна переробка золошлаків ТЕС і відходів вуглевидобутку» на ДТЕК Придніпровська ТЕС за участю технічного університету Фрайберзька гірська академія (Німеччина). Крім того, на ДТЕК Придніпровська ТЕС за підтримки Федерального відомства з охорони довкілля Німеччини та ЄЕК ООН проведено навчальні семінари для студентів і викладачів Придніпровської державної академії будівництва та архітектури, Національної металургійної академії України, Дніпровського державного технічного університету.

Для працівників реалізують заходи, які призначені підвищити увагу до питань екології та популяризувати об'єкти природно-заповідного фонду. Наприклад, 50 працівників ДТЕК Дніпрообленерго було нагороджено поїздками вихідного дня до Національного дендрологічного парку «Софіївка» (Умань).

Реалізація програм з охорони довкілля

Збереження та відновлення біорізноманіття

У 2016 році на підприємствах компанії з дистрибуції електроенергії продовжилася реалізація програм з орнітологічної безпеки електричних мереж. Комплексний підхід до цього питання дає змогу не лише захистити птахів, а й підвищити надійність електропостачання споживачів. У співпраці з орнітологами Дніпровсько-Орільського заповідника у 2016 році було встановлено сім платформ для гнізд білого лелеки. Загалом підприємства за 3,5 роки встановили 75 платформ для гніздування.

Екологи компанії з ініціативи Міністерства екології та природних ресурсів України підготували пропозиції щодо гармонізації природоохоронного законодавства й нормативно-технічної документації з улаштування та експлуатації електричних мереж у межах імплементації вимог Директиви 2009/147/ЕС про охорону диких видів

птахів і Директиви 92/43/ЕС про охорону природного середовища проживання, дикої флори та фауни, а також методичні матеріали «Забезпечення орнітологічної безпеки електричних мереж класу напруги 0,4–150 кВ».

Ініціатива компанії щодо збереження біорізноманіття на підприємствах дистрибуції електроенергії отримала високу оцінку на круглому столі «Європейські реформи в екологічному законодавстві України — бути чи не бути?», який відбувся в грудні 2016 року.

Викиди в атмосферу

На виробничих підприємствах компанії основними напрямками діяльності в галузі захисту довкілля залишаються заходи з охорони атмосферного повітря — реконструкція й ремонт електрофільтрів ТЕС ДТЕК Енерго. У 2016 році на підтримку надійної та ефективної роботи пилоочисного обладнання було спрямовано 141,4 млн грн.

Роботи з будівництва та технічного переоснащення електрофільтрів у 2016 році проводилися на енергоблоках №1 ДТЕК Криворізька ТЕС і №10 ДТЕК Бурштинська ТЕС, а капітальний ремонт пройшли електрофільтри енергоблоків №9 ДТЕК Бурштинська ТЕС і №7 ДТЕК Курахівська ТЕС.

Крім того, було розроблено проектну документацію на реконструкцію енергоблоків №4 ДТЕК Ладизинська ТЕС, №7 ДТЕК Добротвірська ТЕС і №4 ДТЕК Курахівська ТЕС. Компанія починаючи з 2012 року у межах реконструкції енергоблоків проводить модернізацію електрофільтрів. Після проведення реконструкцій залишкова запиленість відхідних газів на цих енергоблоках буде відповідати вимогам ЄС — 50 мг/нм³.

Європейське енергетичне співтовариство погодило Національний план скорочення викидів від великих установок спалювання (НПСВ), який було розроблено роком раніше за підтримки ЄС. Національний план передбачає оснащення до 2033 року всіх великих установок спалювання обладнанням для газоочищення викидів. Підприємства компанії з теплової генерації енергії уклали з Інститутом вугільних енерготехнологій НАН України договори на проведення робіт, щоб оновити технологічні нормативи з урахуванням ухвалених Україною міжнародних зобов'язань.

На всіх ТЕС ДТЕК Східенерго, ДТЕК Дніпроенерго, ДТЕК Західенерго встановлено системи відеоспостереження за відхідними газами, що

дає змогу операторам котлоагрегатів отримувати додаткову оперативну інформацію про режими горіння в котлах.

Водні ресурси

Загальний принцип управління водними ресурсами на виробничих підприємствах компанії — ошадливе та раціональне використання. У межах виконання вимог політики з управління охороною довкілля щодо зниження обсягів і покращення якісних показників скидів стічних вод на підприємствах ведуть постійний контроль якості стічних вод, реалізують проекти з модернізації очисних споруд, з повторного використання стічних вод у технологічних циклах, з очищення водоймищ-охолоджувачів від донних відкладень.

Для зниження негативного впливу стічних вод на поверхневі та підземні водні об’єкти ТЕС ДТЕК Енерго здійснюється моніторинг якості скидних стічних вод і стану підземних вод. Також здійснюється моніторинг якості стічних і ґрунтових вод у районі розміщення золовідвалів.

На підприємствах теплової генерації у 2016 році було виконано аналіз і оцінено стан наявних систем промзливої каналізації, очисних споруд, рибозахисних пристроїв.

Основні заходи щодо запобігання та мінімізації скидів стічних вод у 2016 році:

- ремонт насосного обладнання системи гідрозоловидалення ДТЕК Луганська ТЕС;
- реконструкція насосної станції освітленої води енергоблоку №1 Криворізької ТЕС.

Крім того, виконано ремонт та технічне обслуговування оливонаповненого обладнання енергоблоків № 1–4 ДТЕК Запорізька ТЕС, щоби запобігти забрудненню нафтопродуктами поверхневих водних об’єктів. На ДТЕК Ладизинська ТЕС проведено очищення охолоджувальних скидних каналів, що дає змогу запобігти тепловому забрудненню водойм.

Серед проектів 2016 року підприємств із видобутку та збагачення вугілля найважливіші — завершення технічного переоснащення ЦЗФ «Павлоградська». Модернізація дала змогу фабриці відмовитися від використання мулонакопичувача. Тепер рідкі відходи вуглезбагачення зневоднюють на прес-фільтрах, після чого використовують на ділянках рекультивації земель. Також у межах модернізації закрито сушильне відділення, унаслідок чого ліквідовано викиди забруднювальних речовин в атмосферу, що виділяються в процесі оброблення вугілля у відділенні.

Крім того, було виконано перший етап реконструкції насосної станції господарсько-побутових стоків на шахті ім. Героїв Космосу. Проект спрямований на запобігання забрудненню земель і забезпечення водовідведення стоків на міські очисні споруди.

Водоспоживання

Задля забезпечення оптимального споживання води на виробничі потреби підприємства компанії з теплової генерації електроенергії використовують оборотні системи гідрозоловидалення, охолодження основного й допоміжного обладнання, а також системи повторного використання води.

Раціональне водоспоживання на підприємствах із видобутку та збагачення вугілля забезпечується використанням шахтних вод на виробничі потреби й оборотним водопостачанням на збагачувальних фабриках.

Об’єкти скидання виробничих стічних вод ТЕС ДТЕК Енерго	
Підприємство	Об’єкти скидання виробничих стічних вод
ДТЕК Курахівська ТЕС	Курахівське водосховище (р. Вовча)
ДТЕК Луганська ТЕС	р. Сіверський Донець
ДТЕК Придніпровська ТЕС	р. Дніпро
ДТЕК Криворізька ТЕС	р. Інгулець
ДТЕК Запорізька ТЕС	Каховське водосховище
ДТЕК Бурштинська ТЕС	р. Гнила Липа
ДТЕК Добротвірська ТЕС	р. Західний Буг, водосховище
ДТЕК Ладизинська ТЕС	р. Південний Буг, Ладизинське водосховище
ДТЕК Миронівська ТЕС	р. Лугань, Миронівське водосховище
Об’єкти скидання виробничих стічних вод вуглевидобувних підприємств ДТЕК Енерго	
Підприємство	Об’єкти скидання виробничих стічних вод
ДТЕК Павлоградвугілля	р. Самара
ДТЕК Добропіллявугілля	р. Бик, р. Гнилуша, р. Водяна

Об’єкти забору води для виробничого й господарсько-питного водопостачання вуглевидобувних підприємств ДТЕК Енерго	
Підприємство	Об’єкти забору води для виробничого й господарсько-питного водопостачання
Виробничі й господарсько-питні потреби:	
ДТЕК Павлоградвугілля	Підземні води, ДМП ВКГ «Дніпро — Західний Донбас»
ДТЕК Добропіллявугілля	Підземні води, поверхневі води ВУВКГ м. Добропілля, КП «Вода Донбасу», р. Водяна, ставок р. Гнилуша, артезіанські свердловини ш. «Піонер»
ДТЕК Добропільська ЦЗФ	Поверхневі води ВУВКГ м. Добропілля
ЦЗФ «Курахівська»	Поверхневі води ВУВКГ м. Селидове
ЦЗФ «Павлоградська»	Поверхневі води ВУВКГ м. Павлоград
Виробничі потреби (пилопридушення):	
ДТЕК Павлоградвугілля	Шахтні води
ДТЕК Добропіллявугілля	Шахтні води
Використання в оборотному водопостачанні вуглезбагачувальних підприємств:	
ЦЗФ «Павлоградська»	Шахтні води
ДТЕК Добропільська ЦЗФ	Шахтні води
ДТЕК Октябрська ЦЗФ	Шахтні води
ЦЗФ «Курахівська»	Поверхневі води ВУВКГ м. Селидове

Управління відходами та рекультивація порушених земель

Відходи, що утворюються на виробничих підприємствах Групи ДТЕК, є здебільшого безпечними. Однак розміщення відходів вимагає наявності вільних земель, тому призводить до зниження можливості корисного використання.

У зв'язку з цим для ТЕС ДТЕК Енерго першочергове завдання — збільшення обсягів використання золошлакових матеріалів. Унаслідок спалювання вугілля утворюються золошлаки, які можна застосовувати в різних сферах і в такий спосіб знизити вплив на довкілля. У європейських країнах використання золошлаків становить 95%, тоді як в Україні цей показник — лише 5–10%.

ТЕС ДТЕК Енерго розробили й реалізують програми зі збільшення використання золи-винесення, шлаку та золошлаків на 2012–2020 роки. 2016 року в межах програм введено систему сухого золовидалення на

енергоблоці № 7 ДТЕК Бурштинська ТЕС, що дасть змогу додатково відбирати 100 тис. тонн сухої золи на рік. Спільно з компанією UMG організовано промивання шлаку на ДТЕК Криворізька ТЕС, що дало змогу експортувати приблизно 40 тис. тонн матеріалу на адресу компанії Sibelco, світового лідера з виробництва абразивів.

Для того щоб уникнути виділення нових земель для розміщення відходів, реалізують проекти з нарощування дамб золовідвалів на теплових електростанціях із використанням золошлакових матеріалів, що також збільшує їх використання.

Загалом у 2016 році ТЕС ДТЕК Енерго використали на власні потреби 282 тис. тонн золошлаків і 508 тис. тонн було продано зовнішнім споживачам. Це становить 15,1% від загального утворення золошлаків.

Спільно з компанією UMG розробляються ініціативи, спрямовані на збільшення використання золошлакових матеріалів. Один із перспективних напрямів — дорожнє будівництво. Розроблено експертні висновки на застосування золошлаків у дорожньому будівництві, які заплановано направити для погодження до Державного дорожнього науково-дослідного інституту імені М. П. Шульгіна. Це дасть змогу внести використання золошлакових матеріалів до проектно-кошторисної документації на будівництво, реконструкцію та капітальні ремонти доріг державного й місцевого значення.

У межах соціальних проектів, які компанія реалізує спільно з громадами, розпочато проекти з використання золошлакових матеріалів у дорожньому будівництві. Заплановано провести капітальний ремонт:

- дороги м. Бурштин — с. Коростовичі — с. Куропатники (Івано-Франківська обл.) з застосуванням золошлаків ДТЕК Бурштинська ТЕС;
- дороги Перекалки — Рогалі — Залізнична станція — Долина (Львівська обл.) з застосуванням золошлаків ДТЕК Добротвірська ТЕС;
- дороги в м. Зеленодольськ (Дніпропетровська обл.) з використанням золошлаків ДТЕК Криворізька ТЕС.

Задля оптимізації використання небезпечних речовин і матеріалів продовжено роботи зі зменшення використання азбестовмісних матеріалів. Наприклад, під час проведення ремонтів, обмуровування та теплоізоляції обладнання азбест і азбестовмісні матеріали частково замінили на альтернативні: фольмотканину, суху суміш «ГіЗО», базальтовий картон, термоізоляційний бетон і штукатурку на основі вермикуліту.

Другий перспективний напрям щодо зниження використання небезпечних речовин і матеріалів — заміна ртутьвмісних ламп на світлодіодні. У 2016 році на ДТЕК Донецькобленерго, ДТЕК Дніпрообленерго і ДТЕК Бурштинська ТЕС встановлено 1 524 світлодіодні лампи.

Крім того, проводиться заміна оливонаповненого обладнання на вакуумне елегазове із сухим діелектриком, а також на оливні герметичні трансформатори, які не потребують обслуговування. Це дає змогу підвищити екологічну безпеку, виключно з можливими розливами нафтопродуктів.

Загальна екологічна проблема в Україні — використання фосфато- і хлоровмісної побутової хімії. Підприємства Групи ДТЕК роблять внесок у її розв'язання: ДТЕК Дніпрообленерго і ДТЕК Високовольтні мережі перейшли на використання екологічно безпечного безфосфатного прального порошку.

Для збереження, підтримання та відновлення лісових насаджень, порушених унаслідок ведення гірничих робіт, 2016 року ДТЕК Павлоградвугілля компенсаційно висадив 10 га лісу. На ділянках рекультивації підприємство виконало біологічну рекультивацію земель на площі 14,811 га.

2016 року екологи ДТЕК Енерго брали активну участь у розробленні Стратегії низьковуглецевого розвитку України до 2050 року, яка здійснюється в межах проекту USAID «Муніципальна енергетична реформа в Україні». 2017 року очікується громадське обговорення документа.

06 Стала енергетика

Енергозбереження та енергоефективність

Напряом із надання послуг у галузі енергозбереження та енергоефективності розвиває ДТЕК ЕСКО.

Карта енергоефективності

Спільно з Київенерго реалізовано можливість ознайомитися з рівнем енергоефективності житлових будинків — веб-сервіс «Карта енергоефективності». Функціонал карти дає змогу дізнатися потенційний рівень економії теплової енергії, якого можна досягти за умови реалізації енергоощадних заходів і за дотримання простих порад щодо збереження тепла в будинку. У 2017 році цей сервіс буде розширено завдяки наданню інформації про потенціал енергоефективності більш ніж 10 тис. житлових будинків, яким Київенерго постачає теплову енергію.

Програма «Енергоефективний клієнт»

Спільно з Київенерго проведено два етапи програми «Енергоефективний клієнт». Мета програми — інформувати клієнтів — юридичних осіб про можливості підвищити ефективність споживання енергоресурсів будівлями й запропонувати послуги для заощадження на оплаті за тепло й електроенергію. На першому етапі фахівці Київенерго провели аналіз споживання теплової енергії більш ніж 16 000 юридичних клієнтів. За результатами аналізу було відібрано підприємства й організації з великим питомим споживанням теплової енергії (на одиницю площі). Керівникам було запропоновано провести консультації, енергоаудит та розробити комплекс заходів щодо зниження енергоспоживання до нормативного рівня. Понад 20 підприємств і організацій відгукнулися на пропозицію: ДТЕК ЕСКО виконало енергоаудит громадських будівель (школи, дитячі садки) та промислових об'єктів (холодокомбінат). Програму буде продовжено у 2017 році.

Центр консультацій з енергозбереження

У листопаді 2016 року відкрито Центр консультацій з енергозбереження в ЦОК Київенерго. Завдання центру — запропонувати мешканцям Києва знання та досвід енергетиків про енергоефективність, продемонструвати доступні способи досягнення економії й комфорту. Професійні консультанти-енергоаудитори інформують клієнтів про те, які заходи можна проводити для зниження витрат на енергоресурси, яке обладнання найбільш ефективно використовувати, як підходити комплексно до питання енергозбереження. Центр консультацій обладнаний зразками та макетами енергоефективного обладнання: LED-лампочки, системи утеплення стін і вікон, автоматичні вимикачі, рекуператори, автоматизований індивідуальний тепловий пункт. Клієнти можуть ознайомитися з принципами роботи вимірювального обладнання, яке застосовується під час проведення енергоаудиту. Тут клієнти також можуть ознайомитися з прикладами звітів про енергоаудит та замовити послуги.

Тренінги з основ енергоаудиту та енергоменеджменту

У 2016 році спільно з Академією ДТЕК розроблено модульну програму тренінгів з основ енергоаудиту та енергоменеджменту. Тренінги розраховані на енергоменеджерів підприємств і організацій, членів об'єднань співвласників багатоквартирних будинків та всіх, хто хоче здобути теоретичні знання та практичні навички з проведення енергоаудиту будівель. За програмою пройшли навчання приблизно 300 осіб, зокрема працівники підприємств Групи ДТЕК, а також зовнішні клієнти. За підсумками проходження програми учасники самостійно проводять і захищають експрес-енергоаудит свого об'єкта — офісного приміщення або жилого будинку.

Орієнтація на клієнтів

Компанія повною мірою надає соціально незахищеним категоріям населення передбачені законодавством пільги з оплати за електроенергію.

Загальні принципи компанії в галузі якості продукції та послуг:

- виконання регламентних експлуатаційних робіт у повному обсязі й у встановлені терміни;
- спрямування інвестицій на підвищення надійності та безперебійності електропостачання й покращення якості електроенергії;
- проведення організаційних і технічних заходів, спрямованих на зниження кількості аварій і тривалості їх ліквідації (тренування з ліквідації

аварій, розчищення трас повітряних ліній, комплектація аварійного запасу, організація чергувань тощо);

- підвищення рівня задоволеності клієнтів (забезпечення доступності послуг із приєднання нових потужностей і зменшення часу надання таких послуг, стабільність напруги, безперебійність і відсутність перерв в електропостачанні, швидкість відновлення електропостачання після аварійних відключень, дотримання заявлених термінів відновлення електроенергії після планового відключення).

Інноваційність

«Новатор» — система безперервного вдосконалення

Найважливішим чинником у галузі підвищення якості продукції та послуг є впровадження системи безперервного вдосконалення діяльності — «Новатор». Реалізація системи дасть змогу підвищити якість обслуговування клієнтів, швидкість і якість виконуваних процесів. «Новатор» ґрунтується на постійному прагненні до усунення всіх видів втрат і покращення виробничих процесів. Це досягається завдяки активному залученню творчого потенціалу працівників.

У ДТЕК Енерго реалізують такі інструменти та методи ощадливого виробництва, як команди безперервного вдосконалення КБВ (Kaizen), точно в строк (JIT), карта потоку створення цінності (VSM), організація ефективного робочого місця (5S), цикл покращення (PDCA), загальне виробниче обслуговування (TPM), стандартизація робочих процесів (SOP).

З початку реалізації проекту навчено майже 18,5 тис. працівників. Для залучення працівників впроваджено систему подання пропозицій, і на кінець 2016 року працівники подали 31 932 ідей, з яких 15 459 реалізовано.

Згуртованість працівників відобразилася в 1718 КБВ (приблизно 4 КБВ щомісяця створюють на кожному підприємстві), разом вони розв'язали 73% поставлених завдань.

У 2017 році заплановано охопити проектом усі підприємства ДТЕК Енерго, залучити до подання пропозицій до 40% персоналу та вбудувати методи й інструменти «Новатора» в щоденну операційну діяльність. Це дасть змогу підвищити ефективність операційної діяльності до рівня європейських компаній.

